

ISSN 2457 - 9904

REVISTA DE ȘTIINȚE MILITARE ANUL XV, 2015 NR. 4 (41)

Revista de Științe Militare

Editată de Secția de Științe Militare
a Academiei Oamenilor de Știință din România

150 ani de la nașterea Regelui Ferdinand I

Nr. 4 (41)
Anul XV, 2015

Revista de Ştiinţe Militare

*Editată de Secția de Ştiinţe Militare
a Academiei Oamenilor de Ştiință din România*

ISSN ONLINE 2457-9904

Nr. 4 (41)
Anul XV, 2015

EDITURA ACADEMIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA
Splaiul Independenței, nr. 54, sector 5, București
Tel.: (021) 314.74.91 / 031.1070.659 Fax: 021.314.75.39
Web: <http://+-www.aos.ro/editura/> e-mail: editura.aosr@gmail.com
Tipografia Editurii Academiei Oamenilor de Știință din România

CUPRINS

SECURITATEA INFRASTRUCTURILOR CRITICE ȘI SECURITATEA UMANĂ	5
<i>Gl. (r) prof. univ. dr. Teodor FRUNZETI</i>	
SISTEME ȘI REȚELE DE COMUNICAȚII ȘI INFORMATICE MILITARE ȘI SPECIALE, CA PARTE VITALĂ A INFRASTRUCTURILOR CRITICE ALE ROMÂNIEI. ASIGURAREA PROTECȚIEI FIZICE ȘI INFORMAȚIONALE A ACESTORA	12
<i>Gl. mr. (r) prof. cons. dr. Constantin MINCU</i>	
DIVERSITATEA DIALOGULUI DINTRE OCCIDENT ȘI ORIENT, PERSPECTIVE ȘI TENDINȚE ÎN ACTUALUL CONTEXT GEOPOLITIC.....	39
<i>General (r) prof. univ. dr. Anghel ANDREESCU</i>	
METODE ȘI TEHNICI FOLOSITE ÎN DOMENIUL MANAGEMENTULUI LOGISTIC	45
<i>Colonel (r) prof. univ. dr. Benone ANDRONIC</i>	
<i>Colonel (r) prof. univ. dr. ing. Eugen SITEANU</i>	
MANAGEMENTUL SECURITĂȚII INFRASTRUCTURILOR CRITICE	53
<i>Colonel (r) prof. univ. dr. ing. Eugen SITEANU</i>	
<i>Colonel drd. Nicolae ZAVERGIU</i>	
CONCEPTUL „ SMART DEFENCE” ȘI INFLUENȚA ACESTUIA ASUPRA LOGISTICII SISTEMULUI APĂRĂRII NAȚIONALE A ROMÂNIEI	60
<i>Colonel (r) prof. univ. dr. Benone ANDRONIC</i>	
<i>Colonel (r) prof. univ. dr. ing. Eugen SITEANU</i>	

REGELE FERDINAND I ȘI REGINA MARIA ÎN ANII PRIMULUI RĂZBOI MONDIAL	65
<i>General de brigadă (r) prof. univ. dr. Florian TUCĂ</i>	
POSIBILE INTERVENȚII ALE STRUCTURILOR DE INTELLIGENCE ÎN PRIVINȚA ASIGURĂRII SECURITĂȚII ENERGETICE ÎN CONTEXTUL NOILOR PROVOCĂRI GLOBALE.....	71
<i>Drd. Daniela Georgiana GOLEA</i> <i>Drd. Andrei-Alexandru ȘTEFAN</i>	
IMPORTANȚA STRATEGICĂ A MĂRII NEGRE ȘI A GURILOR DUNĂRII PENTRU FEDERAȚIA RUSĂ LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI XXI	85
<i>Locotenent colonel drd. Ion-Marius NICOLAE</i>	
ROLUL ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE ÎN PUNEREA ÎN PRACTICĂ A STRATEGIEI NAȚIONALE DE SECURITATE A ROMÂNIEI	103
<i>Decebal FAGĂDAU</i>	
IMPLICAREA PREFECTULUI ȘI A AUTORITĂȚII PUBLICE LOCALE PENTRU SIGURANȚA CETĂȚENILOR	118
<i>Constantin ION</i>	
OMAGIU MARELUI INVENTATOR ȘI PATRIOT ROMÂN DR. ING. ION ȘTEFAN BASGAN	133
<i>Colonel (r) prof. univ. dr. ing. Eugen SITEANU</i>	
REMEMBER GENERAL PROFESOR DR. EMIL MIHULEAC	143
<i>Colonel (r) prof. univ. dr. ing. Eugen SITEANU</i>	

SECURITATEA INFRASTRUCTURILOR CRITICE ȘI SECURITATEA UMANĂ

CRITICAL INFRASTRUCTURE SECURITY AND HUMAN SECURITY

*General (r) prof.univ.dr. Teodor FRUNZETI**

Rezumat: Astăzi, securitatea societății este rezultatul echilibrului dinamic între diferitele componente ale mediului social. Infrastructura critică este vitală pentru dezvoltarea economiei care aduce beneficii pentru comunitățile umane și pentru oameni/indivizi. Securitatea infrastructurilor critice reprezintă una din sarcinile guvernelor și prin urmare se pot găsi similarități între securitatea umană și securitatea infrastructurilor critice în ambele domenii responsabilitatea principală aparținând guvernării. Ambele sunt vulnerabile la riscuri și amenințări externe și sunt dependente de asemenea de vulnerabilitățile interne.

Cuvinte-cheie: infrastructuri critice, securitate umană, securitate comunitară, riscuri și amenințări, vulnerabilități.

Abstract: Nowadays the security of the society is a result of the dynamic balance between different components of the social environment. The critical infrastructure is vital for the progress of an economy, providing benefits for human communities as well as for people as such. Critical infrastructure security is one of the tasks of governments and therefore, we can find similarities between human security and critical infrastructure security, in both areas the main responsibility belonging to the governance. Both of them are vulnerable to external risks and threats and are dependent on internal vulnerabilities as well.

Keywords: critical infrastructure, human security, community security, risks and threats, vulnerabilities.

In prezent, securitatea trebuie înțeleasă ca rezultatul echilibrului dinamic dintre diferitele componente ale mediului de viață, o stare în care pericolele și condițiile care ar putea provoca insecuritatea unei ființe umane sunt controlate astfel încât individul să fie apărat sub toate aspectele, contribuind, în acest mod, la securitatea întregii comunități/societăți. De fapt, plasarea individului

* Președintele secției de Științe Militare a Academiei Oamenilor de Știință din România; profesor universitar la Universitatea Națională de Apărare „Carol I”.

uman și a comunității în centrul preocupărilor internaționale constituie o orientare a politicii de promovare a dezvoltării umane ce este specifică sfârșitului de secol al XX-lea și începutului de secol al XXI-lea.

Starea de securitate a indivizilor trebuie să constituie punctul de pornire al oricărui studiu în acest domeniu, indiferent de nivelul analizat (național, zonal, regional sau global), întrucât omul reprezintă elementul esențial al oricărei forme de organizare socială, iar gradul de realizare a securității acestuia se reflectă în securitatea comunității din care face parte. Conceptul de securitate a individului poate fi legat, în primă fază a analizei, de percepția acestuia asupra vieții și, din acest motiv, există tendința de a pune semnul de egalitate între starea de securitate și standardul de viață înalt. Totuși, într-o analiză mai profundă, este nevoie de studierea atât a condițiilor obiective de trai, cât și a celor subiective create în interacțiunile dintre oameni, reunite în conceptul de reprezentare socială a securității. Securitatea comunității este similară celei anterioare, deoarece așa cum individul are anumite așteptări vis-à-vis de securitatea persoanei, la fel se comportă și grupul.

Amenințările la adresa individului și a comunității din care face parte, dar și a infrastructurilor vitale pentru desfășurarea normală a vieții economice și sociale, se pot materializa prin atitudini, gesturi, acte, fapte, evenimente, fenomene, acțiuni umane care creează (conduc la) stări de dezechilibru și instabilitate și generează stări de pericol. Acestea pot fi identificate în raport cu natura (politică, economică, militară, socială, de mediu), stadiul (latente, posibile, probabile, iminente) sau tipul lor (fățișe, mascate, mixte, violente, nonviolente). Amenințările percepute și identificate la adresa securității individului înglobează o mare varietate, în special de natură non-militară, ca de exemplu cele la adresa: securității economice; siguranței alimentare; stării de sănătate; mediului înconjurător; siguranței personale; securității politice etc. Ele pot îmbrăca diverse forme de la cele demografice (migrație ilegală, îmbătrânirea populației, brain drain) la criminalitate, în toate formele sale (inclusiv terorism), conflicte violente și războaie, genocid etc.

Așadar, luând în considerare teoriile existente, putem afirma că individul uman constituie subiectul și obiectul de referință al securității, iar securitatea individului uman reprezintă o stare condiționată atât de factori obiectivi, determinați de absența sau controlul riscurilor, pericolelor și amenințărilor la adresa existenței sale, cât și de factori subiectivi, rezultați din percepția modului în care îi sunt sau pot fi prezervate existența, valorile și interesele, atât individual, cât și în cadrul comunității din care face parte.

Trebuie să aducem în discuție în această analiză și mult-dezbătutul concept de securitate umană deoarece, în fapt, acesta se referă la necesitatea abordării centrate pe individ a securității, ca modalitate unică de realizare a stabilității

naționale, regionale și, chiar, globale. Mai mult, securitatea umană este definită prin scopul său, acela de a salva esența vitală a vieților umane în fața amenințărilor universale, într-o manieră care este în concordanță cu dezvoltarea durabilă a umanității.

Prin urmare, realizarea securității individului și a comunității este afectată de provocările și problemele lumii contemporane la adresa dezvoltării durabile și bunăstării. Adesea, indivizii și comunitățile sunt profund amenințate de evenimente ce nu se află sub controlul lor, cum ar fi: crizele financiare și economice, conflictele violente, atacurile teroriste, epidemiile, poluarea din alte zone etc. În acest context, alături de evoluția unor concepte precum cel al securității individului sau securității umane, dar și de practica corelată acestora, protecția infrastructurilor critice capătă noi valențe, în sensul sporirii dependenței societății față de aceste sisteme.

Capacitatea statului de a asigura securitatea depinde în mare măsură de modul de organizare a economiei naționale, de capacitatea acesteia de a produce și de a pune la dispoziție resursele și mijloacele necesare. Numai o economie performantă poate asigura condițiile necesare pentru generarea unei capacități de apărare și securitate la fel de performantă. Iar o economie modernă, stabilă și puternică nu poate exista acolo unde individul și comunitatea nu au sentimentul siguranței, stabilității și prosperității.

Un loc central în această ecuație îl au infrastructurile critice, ce constituie „coloana vertebrală” a țărilor, regiunilor și continentelor, a oricărei economii naționale. Infrastructurile critice reprezintă o rețea de sisteme de mari dimensiuni create de om, care funcționează sinergic pentru a produce un flux continuu de bunuri și servicii care sunt esențiale pentru dezvoltarea economică și bunăstarea socială. Avem în vedere aici infrastructurile critice din domeniile: finanțelor; transporturilor; comerțului; aprovizionării cu apă; energiei și utilităților publice; agriculturii și alimentației; sistemului de sănătate; sistemelor informaționale și de comunicații; administrației etc. Distrugerea lucrărilor de artă, școlilor, universităților, spitalelor, bisericilor, tribunalelor, site-urilor și monumentelor locale sau naționale nu pune în pericol sistemele vitale, dar poate deteriora profund moralul populației. Dependența de infrastructura critică este atât de mare, încât este dificil pentru individ să trăiască în afara ei.

Caracteristic infrastructurilor critice este modul în care acestea sunt interconectate într-un „sistem de sisteme”, astfel încât perturbarea sau întreruperea funcționării unei infrastructuri poate produce efecte negative semnificative în alte sectoare, ceea ce afectează în final viața și activitatea unui mare număr de indivizi și a comunităților din care fac parte.

Pe măsură ce activitățile economico-sociale se dezvoltă, infrastructurile critice ale statului și societății devin tot mai vulnerabile la diverse pericole și amenințări. Cu cât știința și tehnologia progresează, cu atât vulnerabilitățile se accentuează și crește posibilitatea de producere a unui atac sau accident ce poate afecta populația, bunurile materiale și mediul înconjurător.

Panoplia pericolelor și amenințărilor la adresa infrastructurii critice, prin care un actor intern sau extern (individ, organizație sau națiune) este capabil de a exploata vulnerabilitățile infrastructurii critice cu intenția de a slăbi securitatea economică, este tot mai diversificată, incidența celor asimetrice fiind în creștere. O clasificare a acestor pericole și amenințări ar putea fi următoarea:

- pericole/amenințări naturale:
 - simetrice, ca de exemplu: cutremure, inundații datorate viiturilor, alunecări de teren, secetă etc.
 - asimetrice, ca de exemplu: fenomene meteorologice periculoase, cădere de meteoriți și obiecte cosmice, încălzirea globală etc.
- pericole/amenințări antropice (determinate de intervenția omului și activitățile umane):
 - simetrice:
 - fizice, ca de exemplu: accident chimic, război convențional, accidente de transport etc.
 - cibernetice, ca de exemplu: erori de programare etc.
 - asimetrice:
 - fizice, ca de exemplu: terorism și crimă organizată, accident nuclear și biologic, erori de proiectare, operare și întreținere a sistemelor, privatizare a elementelor de infrastructură etc.
 - cibernetice, ca de exemplu: război informațional, război bazat pe rețea etc.

Mai mult, infrastructurile critice au devenit o țintă a războiului economic modern, specularându-se efectele în „cascadă” pe care le poate produce incapacitatea sau distrugerea lor. Pe baza legăturii și interdependențelor între diferitele infrastructuri critice, atacarea unei astfel de infrastructuri perturbă funcționarea societății și a statului și reprezintă o metodă eficientă pentru atingerea unor scopuri strategice.

Este evident că protecția nu va putea fi asigurată la același nivel pentru toate infrastructurile critice în fața acestei multitudini de pericole și amenințări. Autoritățile locale/naționale trebuie să găsească răspunsuri la întrebarea: Ce infrastructuri critice sunt prioritare și ce măsuri de protecție ar trebui adoptate? Recenta criză economico-financiară a adăugat noi constrângeri în sensul diminuării semnificative a resurselor financiare, ceea ce îngreunează și mai mult misiunea

factorilor responsabili. Probabil, lista infrastructurilor critice prioritare necesar de a fi protejate la nivel local/național va trebui redusă pe baza unei metodologii adecvate. Dar, cine va putea decide cu argumente plauzibile care infrastructură este mai critică decât celelalte, că o anumită întreprindere este mai importantă decât un spital sau o școală.

Amenințările la adresa securității individului și comunității sunt, în mare, aceleași ca cele la adresa infrastructurilor critice: dezastre naturale sau antropice, atacuri intenționate sau chiar funcționarea defectuoasă a anumitor sisteme. Deteriorarea, distrugerea sau perturbarea activității infrastructurilor critice afectează direct sau indirect securitatea societății ca întreg și, implicit, a statului, comunităților și indivizilor. În acest context poate fi identificată o tendință importantă: vulnerabilitatea omenirii crește odată cu sporirea dependenței sale de sistemele vitale de sprijin. Din păcate, ultimii ani ne oferă numeroase astfel de exemple: de la evenimentele de la 11 septembrie 2001 la uraganul Katrina și tsunami-ul din Asia, ce nu numai că au distrus infrastructuri critice, ci și vieți umane.

Protecția infrastructurilor critice trebuie să devină o prioritate națională, fie că vorbim de România, de Italia sau de oricare altă țară, deoarece acest lucru întărește ceea ce unește o societate, nu ceea ce o dezbină. Iar realizarea acesteia nu este posibilă fără cooperare la toate nivelurile societății. Protecția nu înseamnă doar întărirea securității și rezilienței unei singure infrastructuri critice dintr-un anumit domeniu economic sau social, ci și a întregii rețele interconectate cu aceasta.

Reziliența la riscuri cronice și catastrofale poate fi cheia pentru asigurarea securității și prosperității în secolul al XXI-lea. Accentul trebuie pus pe asigurarea că indivizii, comunitățile și infrastructurile critice au capacitatea de a rezista, de a răspunde, de a se recupera rapid și adapta la perturbările naturale sau generate de om. La nivel de comunitate reziliența necesită renașterea spiritului civic, mai precis implicarea și integrarea acțiunilor tuturor părților într-un efort comun de a construi o societate durabilă.

Deși s-au adoptat o serie de măsuri și dezvoltat sisteme de protecție care au ca scop fie reducerea vulnerabilităților, fie gestionarea optimă a consecințelor producerii unui hazard sau a unui atac, astfel încât incapacitarea sau distrugerea infrastructurii critice să aibă o probabilitate cât mai mică, iar în cazul în care acestea se produc, efectele asupra individului și comunității să fie minime și să poată fi înlăturate rapid, credem că sunt necesare următoarele:

- să se procedeze la o evaluare solidă a tipului și amploarei principalelor riscuri și amenințări. În loc de a se concentra exclusiv asupra terorismului, protecția infrastructurilor critice ar trebui să se urmărească panoplia mult mai vastă a amenințărilor;

- să fie înțelese mult mai bine vulnerabilitățile, inclusiv printr-o analiză a interdependențelor între infrastructurile critice. Se dovedește că datorită complexității din ce în ce mai mari a sistemelor, metodica actuală nu mai este suficientă pentru a sesiza amploarea problemei;

- să se coopereze mult mai strâns în tot ceea ce înseamnă protecția infrastructurilor critice. În acest sens, un parteneriat eficace între stat și mediile economice este indispensabil.

Desigur, nu vor putea fi protejate complet și în orice moment toate infrastructurile critice. Dar evaluarea amenințărilor la adresa acestora, a vulnerabilităților de sistem și de proces la pericole și amenințări, întărirea cooperării și realizarea unui sistem de identificare, monitorizare, evaluare, securizare și protecție a infrastructurilor critice creează premise pentru ca securitatea infrastructurilor critice să poată fi gestionată în mod eficient.

Economia și securitatea se potențează reciproc: cu cât sentimentul de securitate al individului și comunității este mai pronunțat, cu atât sunt create condițiile pentru o creștere economică solidă; cu cât dezvoltarea economică este mai accentuată, cu atât securitatea individului și comunității se întărește.

Starea de securitate a individului și a comunității este strâns corelată și determinată de buna funcționare a rețelelor de infrastructuri critice, necesitatea protecției acestora fiind o condiție esențială pentru evitarea perturbării grave a societății. Conexiunile dintre funcționalitatea și viabilitatea infrastructurilor critice și elementele fundamentale ale vieții economico-sociale, politice și militare ale unui stat consolidează semnificativ liantul dintre elementul de securitate și rolul sistemelor de infrastructuri în dezvoltarea durabilă a societății.

Deși se caută și se implementează cele mai eficiente soluții și măsuri de protecție, este practic imposibil să se poată asigura protecția completă a unei infrastructuri critice. Mai mult, nu există o soluție unică, general valabilă pentru protecția infrastructurilor critice. Trebuie, însă, depuse toate eforturile pentru a spori cât mai mult gradul de protecție și pentru a găsi soluții care să fie adaptate și să acopere fiecare categorie de infrastructură critică ce trebuie protejată.

BIBLIOGRAFIE

ALEXANDRESCU Gr., VĂDUVA Gh., *Infrastructuri critice. Pericole, amenințări la adresa acestora. Sisteme de protecție*. Editura U.N.Ap., București, 2006.

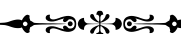

ANDRICIUC, R., *Pericole și amenințări la adresa infrastructurii critice*, Editura Psihomedica, 2008.

RIZEA M., MARINICĂ M., BARBĂSURĂ Al., DUMITRACHE Al., ENE C.,
Protecția infrastructurilor critice în spațiul euroatlantic, Editura ANI,
București, 2008.

www.eur-lex.europa.eu/LexUriServ.douriCELEX:52007DC0267:RO:NOT

[www.riti-internews.ro/raport pentru crearea cert.ro.pdf](http://www.riti-internews.ro/raport%20pentru%20crearea%20cert.ro.pdf)

**SISTEME ȘI REȚELE DE COMUNICAȚII ȘI INFORMATICI
MILITARE ȘI SPECIALE, CA PARTE VITALĂ
A INFRASTRUCTURILOR CRITICE ALE ROMÂNIEI.
ASIGURAREA PROTECȚIEI FIZICE ȘI INFORMAȚIONALE
A ACESTORA**

**MILITARY AND SPECIAL COMMUNICATION AND
INFORMATICS SYSTEMS AND NETWORKS AS VITAL PART OF
CRITICAL INFRASTRUCTURE OF ROMANIA. THEIR PHYSICAL
AND INFORMATIONAL PROTECTION**

*General-maior (r) prof. cons. dr. Constantin MINCU**

Rezumat: *Articolul prezintă argumente privind necesitatea de a studia infrastructura critică din România, incluzând diverse sisteme (rețele), precum și comunicațiile militare speciale. Totodată, subliniază rolul și locul unor astfel de sisteme și rețele pentru apărarea și securitatea națională și scoate în evidență riscurile și vulnerabilitățile cu care se confruntă aceste infrastructuri, precum și unele măsuri necesare a fi luate pentru protecția fizică și informațională, în cazul acțiunilor militare ostile, dezastre naturale sau alte fenomene negative.*

În final, sunt formulate câteva concluzii și propuneri.

Cuvinte-cheie: *infrastructuri critice, sisteme, rețele de comunicații, protecție fizică, protecție informațională.*

Abstract: *The article presents some arguments on the necessity to study the critical infrastructure in Romania including different systems (networks), as well as special military communications. Although, it underlines the role and place of such systems and networks used for the national defence and security and emphasizes the risks and vulnerabilities these infrastructures confront with as well as some measures needed for the physical and informational protection in situations of hostile military actions, natural disasters or other negative phenomena.*

At the end, there are formulated some conclusions and propositions

Keywords: *critical infrastructures, systems, communication networks, physical protection, informational protection.*

* Membru Titular al Academiei Oamenilor de Știință din România, membru al Consiliului Onorific al Academiei Oamenilor de Știință din România, secretar științific al Secției de Științe Militare. Telefon: 0722.303.015, E-mail: mincu_constantin@yahoo.com.

Argumente pentru abordarea temei

Infrastructurile critice – resurse vitale pentru buna funcționare a societății (asigurarea siguranței vieții cetățenilor, a bunurilor materiale de bază, a serviciilor publice cele mai importante) sunt de câțiva ani buni în atenția responsabililor politici, economici și militari din mai multe țări ale lumii și face obiectul studiilor, planurilor și acțiunilor unor organizații internaționale (ONU, NATO, UE).

Conceptul „**infrastructură critică**” a fost folosit, în mod oficial, în iulie 1996, în Statele Unite, în preambulul unui act normativ elaborat de Casa Albă, intitulat: Ordinul Executiv pentru Protecția Infrastructurilor Critice (Executive Order Critical Infrastructure Protection).

Apreciindu-se că securitatea, economia și chiar supraviețuirea lumii industrializate ar fi esențial dependente de trei elemente strâns interrelaționate¹: **energia, comunicațiile și computerele** – actul normativ explica și definea atunci infrastructura critică² ca fiind „parte din infrastructura națională care este atât de vitală încât distrugerea sau punerea ei în incapacitate de funcționare poate să diminueze grav apărarea sau economia SUA³”.

Ulterior, sfera de cuprindere a acestui concept se va extinde, iar tema se va dezvolta. Îndeosebi după „momentul 9/11” – prima dovadă că nicio țară, oricât de puternică ar fi ea, chiar și Statele Unite, nu-și va mai apăra eficient și de una singură centrul ei vitali (**telecomunicațiile**, sistemele de aprovizionare cu electricitate și apă, depozitele de gaze și de petrol, finanțele și băncile, **centrele de comandă și infrastructurile militare**, serviciile de urgență etc.).

În **Strategia Națională de Securitate a Spațiului Cibernetic** (The National Strategy to Secure Cyberspace) sunt nominalizate **la infrastructuri critice**: „instituiții publice și private din sectoarele agriculturii, alimentației, aprovizionării cu apă, sănătății publice, serviciilor de urgență, guvernării, **industrii de apărare, informațiilor și telecomunicațiilor**, energiei, transporturilor, sistemelor bancare și financiare, chimice și a materialelor periculoase, precum și cele poștale și de navigație”⁴.

Și la nivelul **NATO** și al **Uniunii Europene** sunt preocupări concrete pentru a defini infrastructurile critice și pentru a propune soluții concrete de protecție a acestora în fața unor atacuri ostile sau a unor calamități naturale de amploare.

Problematica infrastructurilor critice a fost și este dezbătută în continuare de numeroși specialiști civili și militari, din multe țări ale lumii industrializate,

¹ http://en.wikipedia.org/wiki/critical_infrastructure_protection

² <http://www.whitehouse.gov/news/releases/2001/10/20011016-12.html>

³ Executive Order Critical Infrastructure Protection; <http://www.fas.org/irp/offdocs/eo1301.htm>

⁴ The National Strategy to Secure Cyberspace, february, 2003

rămânând o problemă deschisă, atât pentru analiză și fundamentare teoretică, cât și pentru acțiune practică, în actele de bună guvernare.

Trebuie să remarc că și numeroși specialiști români s-au aplecat cu convingere, cu bune rezultate în plan științific și acțional, pentru a defini concepte, pentru a inventaria cu acuratețe infrastructurile critice ale României și pentru a propune decidenților politici și celor din administrație elaborarea unui cadru normativ (legi, hotărâri de Guvern etc.), urmat de punerea, cât mai urgent în practică a măsurilor principale, în mod deosebit pentru rețelele vitale (energie, apă, sisteme informaționale, sisteme de transport, sisteme financiar-bancare)⁵.

Atât specialiștii străini, cât și cei români, civili și militari, care au analizat domeniul infrastructurilor critice, au acordat o mare atenție rolului și locului sistemelor informaționale complexe (globale, zonale, naționale, militare, speciale, comerciale, private etc.) în asigurarea vieții normale a populației, în funcționarea economiilor, a sistemelor financiar-bancare, a securității și apărării naționale și a conducerii politice și administrative a unui stat, alianțe sau uniuni politico-economice.

Trebuie să arăt că acest gen de sisteme și rețele de comunicații și informatice sunt tratate de mulți autori ca **subiect al războiului informațional**⁶, la pace, criză sau război, cu efecte grave asupra funcționării lor în siguranță, fapt care induce în mod direct dereglarea sau compromiterea totală a altor sisteme (subsisteme) servite: conducerea politică și administrativă, apărarea națională, siguranța țării și a populației, sistemele economice, financiar-bancare și cele care privesc utilitățile vitale (energie, apă, alimente etc.).

⁵ Autori și lucrări:

Dr. Grigore Alexandrescu, Dr. Gheroghe Văduva, *Infrastructuri critice, pericole, amenințări la adresa acestora, sisteme de protecție*, Editura U.N.Ap. Carol I, București, 2006;

George Dediu, Alexandru Manafu, *Protecția infrastructurilor critice – o nouă provocare*, Editura U.N.Ap. Carol I, București, 2006;

Dr. Constantin-Gheorghe Balaban, *Infrastructurile critice, un domeniu care se cere investigat*, Revista Geopolitică, Anul VI – nr. 27, pp. 49-55.

⁶ Autori și lucrări:

Radu Dan Septimiu Popa, *Războiul informațional și securitatea națională*, Ed. Militară, București, 2009;

Teodor Frunzeti, *Securitatea națională și războiul modern*, Ed. Militară, București, 1999;

M. Mureșan, Gh. Văduva, *Războiul viitorului, viitorul războiului*, Editura U.N.Ap. Carol I, București, 2006;

Robert H. Anderson, *Physical Vulnerabilities of Critical US Information Systems* (internet, Iaver May 03.pdf);

Adrian V. Gheorghe, *Analiza de risc și de vulnabilitate pentru infrastructurile critice ale societății informatice – societatea cunoașterii*.

Locul și rolul sistemelor de comunicații și informatice militare și speciale în cadrul infrastructurii critice

a. Sistemele de comunicații și informatice militare au constituit și continuă să constituie elemente vitale în exercitarea comenzii și controlului la toate eșaloanele armatei, începând cu nivelul strategic și până la cel luptător. Numeroși autori, în principal militari, au elaborat cărți, studii, analize, proiecte, manuale și articole în care au demonstrat locul și rolul sistemelor complexe de tipul C4I (+ variante) într-un război modern, demonstrând totodată, pe lângă calitățile lor tehnice și operaționale și vulnerabilități reale ce decurg din metodele și procedeele războiului informațional modern, dar și cele care sunt create de calamități naturale majore, accidente grave, erori de proiectare și realizare sau erori umane.

Pentru a înțelege mai bine care este „averea” disponibilă în acest moment în armata noastră care trebuie protejată fizic și informațional față de multiple vulnerabilități și amenințări, se cuvine să reamintim câteva aspecte, să le spunem teoretice și metodologice.

- **Sistem C4I (+variante)** nu este privit ca un singur sistem, ci mai mult ca un **sistem de sisteme** în care fiecare sistem produce și/sau consumă servicii. C4ISR reprezintă integrarea doctrinelor, procedurilor, structurilor organizaționale, personalului, echipamentelor tehnice și produselor software, facilităților, comunicațiilor și cercetării pentru a sprijini abilitatea comandantului de a realiza comanda și controlul de-a lungul întregii game de operații militare. C4ISR asigură comandanții cu date oportune și precise și sisteme pentru planificare, monitorizare, conducere, control și raportarea desfășurării operațiilor.

- **Subsistemul de comandă și control** constă din facilitățile, echipamentele, procedurile și personalul esențiale pentru un comandant în planificarea, comanda și controlul forțelor subordonate și primite în sprijin pentru îndeplinirea misiunii.

- **Subsistemul de comunicații** reprezintă un ansamblu de echipamente, metode, proceduri și personal (dacă e necesar), organizat pentru a îndeplini funcțiile de transfer a informațiilor. Cuprinde sisteme de transmisie, de comutație și de utilizator. Poate îndeplini și funcții de stocare și prelucrare în sprijinul transferului de informații.

- **Subsistemul informatic (de calculatoare)** constituie un ansamblu de echipamente, metode, proceduri și personal (dacă e necesar), organizat pentru a îndeplini funcțiile de prelucrare a informațiilor. Poate transfera informații în sprijinul funcțiilor de prelucrare (de exemplu: în cadrul rețelelor locale de calculatoare).

- **Sistemul de informații (cercetare)** – echipamente, metode, proceduri și personal pentru realizarea produselor informative prin colectarea, prelucrarea,

integrarea, evaluarea, analiza și interpretarea informațiilor la dispoziție privind forțele ostile sau potențial ostile, zonele actuale sau potențiale de acțiune.

- **ISR** – sistem care colectează și prelucrează informații pentru realizarea produselor informative despre amenințări și mediu pe timpul operațiilor, precum și informații pentru identificarea, urmărirea și angajarea țintelor.

- **Arhitectura sistemelor C4ISR** trebuie să fie abordată din trei puncte de vedere (operațional, sistemic și tehnic) concomitent cu relațiile dintre ele. **Din punct de vedere operațional**, arhitectura se referă la centrele rețelei, misiunilor și sarcinile realizate, informațiile care trebuie vehiculate pentru îndeplinirea misiunii (tipul, frecvența, misiunile și activitățile sprijinite, natura acestora). **Din punct de vedere sistemic** sunt analizate: sistemul în ansamblu, serviciile și funcționalitatea interconectării asigurate pentru sprijinul activităților operaționale prin schimbul de informații între centrele rețelei. **Din punct de vedere tehnic** este analizat setul minim de reguli care guvernează organizarea, interacțiunile și interdependențele dintre părțile (elementele) sistemului în scopul satisfacerii cerințelor operaționale. Aceasta cuprinde o serie de standarde tehnice, rutine de implementare, selecția standardelor, regulilor și criteriilor care pot fi organizate, în ce gestionează sistemul sau serviciile elementelor pentru o arhitectură dată.

- **Sistemele menționate**, cu funcțiile lor prezentate pe scurt, sunt reprezentate pe teren de o serie de rețele și facilități tehnice și operaționale realizate în perioada 1990-2010, atât cât s-a putut în condiții politice și economice dificile.

b. Sistemele de comunicații și informatice speciale

Telecomunicațiile speciale reprezintă un segment a ceea ce se numesc telecomunicațiile de stat (anexa nr. 1) destinate asigurării unor comunicații securizate de voce și date pentru autoritățile publice ale statului român:

- Parlamentul României;
- Președenția României;
- Guvernul României;
- instituțiile care desfășoară activități în domeniul apărării, siguranței naționale și ordinii publice;
- administrația publică centrală și locală;
- autoritatea judecătorească:
 - Curtea Supremă de Justiție;
 - Ministerul Public;
 - Consiliul Superior al Magistraturii;
- Curtea de Conturi;
- Curtea Constituțională;
- organele de conducere din cadrul organismelor guvernamentale și al unor organisme neguvernamentale de interes național.

Aceste sisteme și rețele speciale se caracterizează prin acoperire națională, un înalt grad de protecție și confidențialitate și prin măsuri fizice și informaționale de protecție față de diferite riscuri și situații potențial periculoase.

Denumirea de „telecomunicații speciale” a fost adoptată în 1993 din considerentul delimitării lor de sfera telecomunicațiilor publice ori private, precum și al particularizării acestora în cadrul telecomunicațiilor de stat.

Specificitatea rețelelor de telecomunicații speciale este dată atât de modul de organizare a infrastructurii, cât și de organizarea serviciilor.

Sistemul telecomunicațiilor guvernamentale dispune de rețele performante proprii, separate, pe cât posibil, de alte rețele, cu un grad **sporit de rezervare și reconfigurare**, care au posibilitatea de a efectua un număr mare de servicii prin recurgerea la tehnologii superioare celor din majoritatea rețelelor publice și private.

Rezultă destul de clar ca sistemele și rețelele STS (Legea nr. 92/1996) au un rol vital pentru conducerea politică, administrativă, militară și, în unele cazuri – economică a țării și instituțiilor principale și, sub acest aspect, se califică pe deplin ca infrastructură critică ce trebuie protejată în fața unui set întreg de riscuri și amenințări.

Prezentarea, pe scurt, a unor sisteme și rețele de comunicații și informatice militare și speciale, cu rol vital în asigurarea securității și apărării țării

Infrastructura IT&C a M.Ap.N

În perioada 1991 – 2010 în armata României a fost proiectată, realizată și dezvoltată Rețeaua de Transmisiuni Permanentă (R.T.P) care reprezintă o rețea distribuită, încorporând, din punct de vedere operațional și tehnic, 253 de centre de comunicații cu diferite dezvoltări, de la cele nodale principale, până la modulele desfășurabile în teatrele de operații și extensiile externe pentru comunicațiile cu NATO și UE. Această rețea, parte principală a Sistemului de Transmisiuni al Armatei României (STAR), asigură infrastructura de bază (staționară) pentru comunicații multicanal (voce, date, videoconferință) pentru conducerea operațională și administrativă a tuturor structurilor armatei la pace, criză și război. Are o dezvoltare geografică națională, fiind extinsă în aproape toate orașele reședință de județ și în alte numeroase locații unde sunt unități și interese de ordin militar.

Rolul de **infrastructură critică** a acestei rețele derivă din funcțiile ei în folosul conducerii strategice, operative și tactice și din resursele puse la dispoziție pentru cooperarea intercategoriai și interforțe, precum și cele necesare unor proiecte cu mare valoare militară pentru apărare (de exemplu pentru SCCAN și SCOMAR). Pe lângă aceste calități operaționale și tehnice rețeaua are și unele vulnerabilități în ceea ce privește asigurarea funcționării sigure și neîntrerupte în condițiile în care ar

putea fi supusă unor acțiuni ostile prin atacuri fizice sau radioelectronice, prin mijloacele cunoscute ale războiului informațional (cu toate formele sale active și pasive).

Se pot face analize de risc de ordin general și punctual și propune măsuri concrete de protecție.

Rețeaua de Comunicații de Sprijin de Campanie (R.C.S.C) asigură infrastructura mobilă pentru comunicații multicanal, fiind destinată pentru refacerea unor tronsoane RTP distruse sau scoase din funcțiune temporar sau/și pentru extinderea RTP în zone încă neacoperite pentru puncte de comandă.

Rețeaua Radio cu Servicii Integrate (R.R.S.I) asigură echipamentele și procedurile pentru comunicații monocanal utilizând stații radio HF și VHF cu salt de frecvență, cu dispozitive de criptare pentru voce și date.

Sistemul Criptat de Videoconferință (V.T.C) asigură servicii de videoconferință criptate utilizând ca suport de comunicații RTP/RMNC. Beneficiarii sunt structurile principale de conducere ale M.Ap.N. și S.M.G.

Sistemul de comunicații prin satelit (S.C.S) asigură suportul de comunicații în locații greu accesibile, izolate sau îndepărtate (în teatrele de operații din străinătate – Irak, Afganistan etc.).

Sistemul de comunicații și informatică desfășurabil (S.C.I.D) asigură servicii de voce și date pentru forțele dislocabile în teatrele de operații, precum și pentru conectarea acestora la Sistemul NATO General de Comunicații (N.G.C.S).

Sistemele de comunicații mobile Tetra Dimetra sunt destinate să asigure unele comunicații mobile pentru structurile centrale ale M.Ap.N și S.M.G, categoriile de forțe ale armatei și comandamentele operaționale și de armă precum și cooperarea cu structuri din sistemul național de apărare, îndeosebi în situații de urgență în baza prevederilor Legii nr. 363/2004.

Toate sistemele și rețelele menționate fac parte din infrastructura critică a M.Ap.N și, în consecință, trebuiesc luate măsuri de protecție fizică și informațională, potrivit standardelor actuale valabile în NATO și UE.

Infrastructura de comunicații speciale de conducere și cooperare din administrarea S.T.S

- **Infrastructura de telecomunicații integrate de capacitate mare, redundată, cu puncte de prezență în capitală și în reședințele de județ.** Aceasta se bazează pe echipamente profesionale în tehnologii moderne, care utilizează pentru transport rețelele de fibră optică și radiorelee.

Capacitățile de transport sunt suficiente pentru asigurarea comunicațiilor între reședințele de județ și București în perspectiva următorilor ani pentru toate nevoile exprimate de către autorități. Această infrastructură de telecomunicații integrate asigură servicii de comunicații pentru rețele de voce, date și video.

Într-un termen scurt infrastructura radioreleu proprie va fi extinsă până la nivelul municipiilor, orașelor și localităților în care există entități ale autorităților publice.

- **Infrastructura de radiocomunicații mobile** constă în rețelele locale convenționale și în sistemele profesionale în tehnologiile TETRAPOL și TETRA-DIMETRA și furnizează servicii în regim de mobilitate pentru autoritățile publice cu atribuții în domeniul siguranței cetățeanului și securității naționale.

În prezent, utilizatorii serviciilor platformei comune TETRA-DIMETRA sunt: Ministerul Administrației și Internelor (Poliția Română, Poliția de Frontieră, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Jandarmeria Română, Instituția Prefectului), Serviciul Român de Informații, Ministerul Sănătății – serviciile medicale de urgență (serviciul de ambulanță, SMURD), Ministerul Finanțelor Publice (Autoritatea Națională a Vămirilor), primăriile (Poliția Comunitară), Ministerul Apărării Naționale și Serviciul de Protecție și Pază.

- **Infrastructura pentru servicii de comunicații de date**

Infrastructura rețelei integrate de mare capacitate permite realizarea unor rețele naționale securizate de arie extinsă pentru autorități. Beneficiari mai importanți: Ministerul Finanțelor Publice, Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești, Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, Ministerul Mediului, Ministerul Afacerilor Externe și Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale. Rețeaua este securizată și criptată conform standardelor NATO.

- **Infrastructura pentru servicii Internet**

Dezvoltată în urma nevoilor exprese ale instituțiilor publice și componentelor SNAOPSN (Sistemul Național de Apărare, Ordine Publică și Siguranță Națională) în condițiile în care serviciile de Internet au devenit o componentă principală a funcționării oricărei instituții a statului.

- **Infrastructura pentru servicii satelitare**

A fost dezvoltată ca alternativă la serviciile oferite de infrastructura terestră și pentru asigurarea serviciilor de comunicații în cazul misiunilor temporare, în locurile unde infrastructura terestră nu oferă servicii. Prin intermediul acestei infrastructuri sunt asigurate în mod operativ serviciile de telecomunicații pentru gestionarea situațiilor de urgențe oriunde situația impune prezența autorităților și forțelor de intervenție, iar serviciile rețelelor terestre nu sunt disponibile.

Prin infrastructura satelitară se asigură continuitatea conducerii statului în situații de calamități sau dezastre, în situațiile în care rețele terestre nu mai sunt funcționale, precum și pe durata activităților oficiale în străinătate ale conducerii statului. Infrastructura este disponibilă pentru utilizarea de către componentele de urgență ale autorităților publice.

- **Infrastructura pentru servicii telefonice** include comutatoarele telefonice și rețeaua de cabluri telefonice proprii, prin care sunt oferite serviciile telefonice speciale „S” și „TO”, precum și serviciile de cooperare IC.

Aspectele care necesită acordarea unei atenții deosebite care privesc această infrastructură sunt cele generate de schimbarea tehnologiilor în rețelele de acces ale operatorilor care furnizează servicii conexe, de asigurare a protecției comunicațiilor în acest mediu public, precum și de costurile ridicate ale acestui tip de suport.

- **Infrastructura de servicii video** funcționează pe infrastructura de comunicații integrate și asigură serviciile de videoconferință securizată pentru Guvernul României și Instituția Prefectului.

- **Infrastructura TESTA** a fost dezvoltată în baza Deciziei nr. 387/2004 a Comisiei Europene, sub forma unei rețele destinate susținerii proiectelor de interes comun și pentru oferirea unei platforme de comunicații protejate și fiabile destinată schimbului de date între administrațiile publice la nivel european.

- **Infrastructura de chei publice (PKI)** realizată de S.T.S se adresează instituțiilor componente ale SNAOPSN și autorităților publice.

- **Infrastructura de protecție a telecomunicațiilor speciale** asigură serviciile de securitate a telecomunicațiilor speciale și de cooperare prin:

- descoperirea, identificarea, localizarea și înlăturarea surselor de perturbării accidentale (analiza problemelor de interferență) sau intenționate (emisii neautorizate) și asigurarea disponibilității frecvențelor radio din gestiunea S.T.S.;

- executarea de controale tehnice a rețelelor de telecomunicații speciale în vederea asigurării confidențialității comunicațiilor speciale;

- zonarea locațiilor pentru prevenirea scurgerii de informații clasificate secrete de stat prin intermediul radiațiilor electromagnetice compromițătoare emise de echipamentele S.T.S.

- **Sistemul național unic pentru situații de urgență – 112** extins până la nivelul tuturor municipiilor și orașelor din România.

Toate sistemele și rețelele menționate necesită un proces amănunțit de analiză a vulnerabilităților de ordin fizic și informațional în vederea identificării unor măsuri eficiente de protecție.

Protecția fizică și informațională a sistemelor și rețelelor militare și speciale în condițiile manifestării unor acțiuni de război informațional, producerii unor dezastre naturale și a altor fenomene negative

Vulnerabilități și amenințări informaționale pentru securitatea națională:

Ca în orice domeniu de activitate, și în cel privind informațiile și sistemele informaționale pentru securitatea națională există anumite vulnerabilități, adică părți mai puțin studiate și slăbiciuni ale sistemului, infrastructurii, mediului de

control sau proiectării rețelelor, care nu sunt generate de acțiunile adversarilor, ci de soluțiile proprii adoptate, ce pot fi atacate relativ ușor și exploatare pentru a deteriora integritatea aceluia stat.

Vulnerabilitățile informaționale constituie o componentă a **vulnerabilității de securitate**⁷, generată de stări de fapt, procese sau fenomene din viața internă a comunității naționale, care diminuează capacitatea de reacție a societății la riscurile existente ori potențiale de orice natură, inclusiv informaționale sau care favorizează apariția și dezvoltarea acestora, cu consecințe privind realizarea securității naționale.

În general, vulnerabilitățile informaționale sunt cu atât mai mari, cu cât rețelele informaționale și structura informațiilor sunt de complexitate mai mare, fiind greu de optimizat, administrat și protejat. De asemenea, vulnerabilitățile sporesc direct proporțional cu nivelul tehnologic implementat în construcția și funcționarea echipamentelor (mai ales digitale) sistemelor informaționale.

Rezultă că obiectivul principal al conflictelor militare contemporane nu trebuie să fie acela de distrugere totală a tehnicii, armamentului sau forței vii a adversarului, ci, mai ales, de neutralizare și dezintegrare a sistemelor complexe ale acestuia, în principal a sistemelor informaționale. În acest context, s-a impus tot mai mult conceptul de **infrastructuri critice ale țării** de care depind¹⁸ stabilitatea, siguranța și securitatea sistemelor și proceselor. Nu este însă obligatoriu ca toate infrastructurile care sunt sau pot deveni, la un moment dat, critice să facă parte din această categorie de infrastructuri. Infrastructurile critice sunt acele infrastructuri cu rol important în asigurarea securității, în funcționarea sistemelor și în derularea proceselor economice, sociale, politice, informaționale și militare. Caracterul critic al unor infrastructuri, în principal informaționale, este determinat, mai ales, de condiția de unicat a unui sistem sau proces, de rolul său în funcționarea stabilă a infrastructurii și de vulnerabilitățile acesteia.

Siguranța națională, apărarea țării și ordinea publică constituie domenii importante ale infrastructurilor critice, în care se mai regăsesc structurile aferente tehnologiei informației și comunicațiilor, rețelele administrației de stat, diplomatice, energetice, de transport, de alimentare cu apă, sistemul financiar și medical.

Principalele vulnerabilități ale infrastructurii informaționale privind securitatea națională, apreciem că ar putea fi următoarele:

- posibilitățile de interceptare a informațiilor din rețelele de comunicații și calculatoare atât de către utilizatori, cât și de adversar;

⁷ *Doctrina națională a informațiilor pentru securitate*, Editura SRI, București, 2004.

⁸ Gr. Alexandrescu, Gh. Văduva, *Infrastructuri critice. Pericole, amenințări la adresa acestora. Sisteme de protecție*, Editura UNAp, București, 2006

- volumul foarte mare de informații produse, vehiculate și prelucrate în sistemele informaționale, care pot fi supuse cercetării și atacului adversarilor potențiali, distruse, falsificate sau sustrase;

- afectarea infrastructurii informaționale, ceea ce determină dificultăți în managementul acesteia, imposibilitatea detectării accesului fraudulos la informații și favorizarea atacurilor cibernetice;

- folosirea aceluși benzi de frecvență, modulații și regimuri de lucru la echipamentele bazate pe propagarea undelor electromagnetice, atât în rețelele de comunicații proprii, cât și în cele ale adversarilor potențiali;

- utilizarea de echipamente tehnice, componente software și baze de date cu structuri și exploatare standardizate (comerciale) în toate rețelele de calculatoare din organizațiile implicate în securitatea națională, eventual și în rețelele de comunicații ale acestora, ceea ce favorizează acțiunile teroriste și criminalitatea organizată împotriva țării noastre;

- dependența infrastructurii sistemelor informaționale pentru securitatea națională de infrastructura informațională comercială a țării, ceea ce creează condiții pentru acces fraudulos și dezinformare;

- posibilitatea încorporării (ascunderii) din timp, în echipamentele de calcul și de comunicații, de către firmele furnizoare de aparatură, a unor module software malițioase, care pot fi activate de către adversari la momente hotărâte de aceștia, creând dezordine și haos în rețelele informaționale și cele decizionale;

- prin conectarea la Internet, Intranet sau Extranet, organizațiile de care depinde securitatea națională devin vulnerabile la pătrunderi neautorizate (cu rea intenție sau din neatenție);

- existența unor rețele informaționale cu număr mare de noduri și cu o largă interconectivitate, greu de sincronizat și gestionat, ceea ce permite penetrarea acestora, accesul neautorizat, capturarea fizică a unor echipamente sau a unor noduri (centre) de comunicații în totalitate, interceptarea sau întreruperea unor fluxuri de informații importante și/sau introducerea de informații false care să afecteze procesele decizionale;

- digitalizarea exhaustivă a structurii informaționale a securității naționale are un impact contradictoriu: pe de o parte, omogenizează, sincronizează și sporește gradul de compatibilitate și interoperabilitate a rețelelor informaționale pentru sistemul securității naționale, iar, pe de altă parte, determină stăpânirea cu greutate a complexității și a nivelului deosebit de ridicat de tehnicitate al acestora, oferind condiții pentru atacul cibernetic de la distanță sau din interiorul lor;

- nerespectarea integrală a cerințelor și standardelor Uniunii Europene și NATO privind compatibilitatea și interoperabilitatea sistemelor informaționale, mai ales în ce privește schimbul de informații (formatul mesajelor), accesul la

bazele de date, criptarea automată a comunicărilor și caracteristicile canalelor pentru legătură;

- posibilitatea folosirii de către adversari potențiali a războiului electronic împotriva mijloacelor radioelectronice din principalele sisteme informatice și de comunicații, cu precădere asupra canalelor care asigură legătura surselor de informații cu organele centrale de fuziune și prelucrare a datelor;

- interceptarea de către adversar (forțele ostile) a comunicărilor transmise prin radio, decriptarea acestora în timp oportun în cazul folosirii unor sisteme criptografice neperformante și folosirea în scopuri proprii a acestor informații pentru obținerea superiorității informaționale asupra statului român;

- mijloacele tehnice actuale ale sistemelor informaționale nu au asigurată protecția deplină împotriva atacului fizic, electromagnetic și cibernetic, acestea putând fi distruse, deteriorate sau extrasă informația stocată;

- dispunerea în locuri necorespunzătoare, din punct de vedere funcțional și al securității fizice și electromagnetice a echipamentelor tehnice ale sistemelor informaționale, în principal a mijloacelor de comunicații și de calcul, ceea ce sporește vulnerabilitatea de interceptare a informațiilor și de atac fizic;

- utilizarea pentru exploatarea sistemelor informaționale privind securitatea națională a unor persoane insuficient verificate și neloiale, predispuse a fi racolate de către adversarii potențiali și determinate să efectueze acțiuni de sabotaj sau să furnizeze acestora informații obținute fraudulos;

- neutralizarea legăturii radio pe unde scurte, mai ales la distanțe mari, bazată pe propagarea undelor electromagnetice prin ionosferă, prin schimbarea caracteristicilor electrice ale acesteia, ceea ce determină atenuarea, modificarea aleatoare a direcției de propagare și reflectarea numai parțială a undelor electromagnetice;

- existența, la adversarii potențiali, a armelor electronice cu radiații infraacustice, bazate pe propagarea în spațiu a undelor subsonice, care acționează asupra personalului, determinând inactivarea acestuia anumite perioade de timp și, implicit, întreruperea funcționării sistemelor informaționale;

- instalarea antenelor mijloacelor de comunicații în câmp deschis sau în spații fără proprietăți naturale de protecție, ceea ce permite scoaterea lor ușoară din funcțiune și întreruperea legăturii, mai ales a celei cu stații radio și radioreleu de putere mare;

- suprimarea accesului la Internet al sistemelor informaționale privind securitatea națională, pentru izolarea acestora, în vederea împiedicării folosirii de către adversari și persoanele neautorizate a unor surse de documentare proprii, cuprinzând informații neclasificate;

- utilizarea Internetului pentru acțiuni teroriste⁹ de dezinformare și atac cibernetic asupra infrastructurii informaționale critice a securității naționale;
- proiectarea necorespunzătoare a infrastructurii, cu redundanță informațională redusă, centralizată excesiv și cu posibilități scăzute de replicare a informațiilor existente în bazele de date;
- preocuparea insuficientă pentru ascunderea și mascarea elementelor infrastructurii informaționale, măsuri neadecvate de pază și apărare a acestora;

Din prezentarea efectuată rezultă că există numeroase vulnerabilități, dar dintre acestea, esențiale sunt cele care împiedică: organizarea optimă a sistemelor informaționale, alegerea echipamentelor tehnice utilizate și a produselor software comerciale cu înalte performanțe funcționale, realizarea calitativă a programelor (software) de aplicații și a bazelor de date de către specialiștii organizațiilor privind securitatea națională, precum și a software-ului pentru criptarea automată, sigură, a informațiilor în sistemele informaționale, măsurile de securitate adoptate.

Organizarea optimă a sistemelor informaționale constituie condiția fundamentală pentru funcționarea eficientă a acestora pe timpul războiului informațional, iar reconfigurarea în timp real, mobilitatea și adaptabilitatea lor la mediul de informații în continuă dezvoltare și la situațiile și standardele ce trebuie avute în vedere, ca țară membră a Uniunii Europene și NATO, se impun a fi respectate în totalitate și aplicate cu fermitate pentru a se îndeplini condițiile de compatibilitate și interoperabilitate.

Formatul standard al documentelor purtătoare de informații trebuie să fie unificat cu Uniunea Europeană și NATO, iar completarea acestora să se poată efectua atât în limba română, cât și în limbile engleză sau franceză.

Adaptarea sistemelor la mediul de informații, mai ales în situații de criză și conflict militar, impune echiparea acestora cu mijloace tehnice capabile să suporte fluxuri informaționale de 2-3 ori mai mari decât în condiții normale de funcționare pe timp de pace.

Fiabilitatea sistemelor informaționale trebuie să fie proiectată astfel încât probabilitatea de funcționare fără defecțiuni a structurilor tehnice și informaționale să fie mai mare de 0.95, asigurându-se totodată o probabilitate redusă de detectare și interceptare a comunicărilor.

O atenție deosebită se va acorda organizării și exploatării optime a bazelor de date ale rețelelor de calculatoare.

⁹ Vasile Marin, *Elemente de analiză geopolitică a ordinii internaționale contemporane*, București, 2003. (Terorismul contemporan are deja caracter mondial. El se anexează pe extremismul religios violent, pe extremismul politic și pe efectele dezrădăcinării.)

Amenințări informaționale interne

Analiza efectuată evidențiază următorii factori interni, care pot constitui amenințări asupra sistemelor informaționale privind securitatea națională:

- lipsa de preocupare pentru dobândirea superiorității informaționale asupra statelor și forțelor potențial ostile;

- neconcordanța între cerințele de informații pentru luarea deciziilor și conducerea acțiunilor privind securitatea națională și posibilitățile reale de dobândire a acestora;

- proiectarea, organizarea sau funcționarea necorespunzătoare a sistemelor informaționale;

- dotarea sistemelor informaționale cu mijloace de culegere a datelor, comunicații și calculatoare neperformante, greu de exploatat și de asigurat protecția, utilizarea necorespunzătoare a acestora;

- influența mediului de securitate intern și internațional asupra proceselor informaționale ale structurilor de informații specializate ale statului și a cooperării acestora cu organe similare ale celorlalte țări membre ale Uniunii Europene și NATO;

- organizarea necorespunzătoare a bazelor de date, existența unor produse software neperformante sau cu erori intenționate pentru gestiunea, prelucrarea și afișarea informațiilor, lipsa de preocupare pentru utilizarea inteligenței artificiale, pentru realizarea activităților informaționale și a celor de management;

- slaba pregătire profesională și experiența redusă a personalului, implicat în organizarea, exploatarea și asigurarea funcționării sistemelor informaționale;

- clasificarea necorespunzătoare a categoriilor de informații și date privind securitatea națională și certificarea eronată a dreptului de acces la acestea a personalului;

- neloyalitatea unor persoane care exploatează echipamentele tehnice ale sistemelor informaționale;

- securitatea redusă a datelor și informațiilor pe timpul transmiterii, memorării, prelucrării și afișării acestora, accesul neautorizat al unor persoane străine.

Răspunderea pentru asigurarea superiorității informaționale asupra adversarilor potențiali și a altor forțe ostile revine șefilor structurilor de informații specializate, aceasta trebuind să fie urmărită cu consecvență atât pe timp de pace, cât și în situații de criză sau de conflict militar.

Fragilitatea superiorității informaționale este dată de calitatea informației de a fi obținută în timp real, cu forțele și mijloacele structurilor de informații specializate, precum și din surse deschise sau primite de la organele cu care cooperează. Caracterul nonlinear al acesteia determină ca mici intrări de informație

să poată produce efecte disproporționate atât pe timp de pace sau criză, dar mai ales pe timpul conflictului militar.

Un rol important îl are stabilirea din timp de pace, prin legi și instrucțiuni, a cerințelor de informații privind securitatea națională, diferențiat pe domenii de activitate și eșaloane ierarhice de conducere, a modalităților și răspunderilor pentru obținerea acestora, precum și a conținutului lor informațional, forma de prezentare și operațiile de prelucrare la care sunt supuse.

În acest sens, trebuie avut în vedere că implementarea tehnologiei moderne a informației și comunicațiilor, precum și a metodelor de management moderne constituie o componentă esențială a definirii forței.

Experiența dobândită privind asigurarea securității naționale a dovedit că organizarea necorespunzătoare a sistemelor informaționale, lipsa de preocupare pentru funcționarea acestora și înlăturarea defecțiunilor ce pot apărea, constituie cauza principală a lipsei de informații relevante și a imposibilității dobândirii superiorității informaționale. Trebuie să se aibă în vedere că informatica și comunicațiile moderne, deși au un rol hotărâtor, prezintă și numeroase vulnerabilități tehnologice care trebuie diminuate sau înlăturate prin măsuri organizatorice și tehnice adecvate.

Chiar dacă nu sunt supuse atacului informațional al adversarilor potențiali, bazele de date și software-urile pot crea neajunsuri serioase în cazul când nu sunt organizate, realizate și exploatate corespunzător. Principala răspundere pentru funcționarea lor eficientă revine personalului de specialitate din sistemul informațional, mai ales inginerilor, analiștilor și programatorilor, precum și operatorilor de la mijloacele de comunicații. Corelat cu aceasta, un impact major asupra informațiilor îl are realizarea unei securități reduse a informațiilor în toate verigile sistemelor informaționale, care creează posibilitatea de acces neautorizat și de transmitere la adversar a unor date, din cauza lipsei de loialitate a unor persoane care sunt implicate în vehicularea fluxurilor de informații.

Totodată, există și cauze tehnice care pot constitui amenințări informaționale interne, rezultate mai ales din dotarea necorespunzătoare cu echipamente moderne de culegere, transmitere și prelucrare a informației, precum și a unor loturi de rezervă pentru acestea.

Se impune, așadar, efectuarea unor cheltuieli importante pentru dotarea sistemelor informaționale cu tehnică modernă, pentru că succesul în realizarea securității naționale se obține cu un preț ridicat.

Amenințări informaționale externe

Amenințările informaționale externe cuprind ansamblul acțiunilor specifice, executate de adversarii potențiali și forțele ostile țării noastre pentru interzicerea sau îngreuierea executării funcțiilor decizionale și operaționale privind securitatea

națională. Acestea urmăresc limitarea sau excluderea activităților proprii privind culegerea de informații, deteriorarea sau distrugerea senzorilor și a altor surse de date și interzicerea funcțiilor informaționale privind securitatea națională.

Conform concluziilor formulate în literatura de specialitate¹⁰, principalele amenințări informaționale externe asupra structurilor decizionale și acționale privind securitatea națională sunt următoarele:

- atacul fizic împotriva surselor de date și a mijloacelor de transmitere, prelucrare și afișare a informațiilor;
- atacul electronic asupra mijloacelor de culegere, transmitere și prelucrare a informațiilor;
- atacul cibernetic împotriva sistemelor informaționale ale structurilor de informații pentru securitatea națională și cele ale organizațiilor economice, financiare, diplomatice etc.;
- pirateria software;
- atacul fizic și electronic asupra organelor decizionale ale statului nostru (președinție, parlament, guvern etc.) privind securitatea națională;
- atacul psihologic asupra tuturor structurilor decizionale și acționale ale țării noastre (politice, economice, sociale, de apărare etc.)

Aceste amenințări nu sunt noi, ele fiind generate de însăși dezvoltarea societății informaționale, dar trebuie cunoscute, studiate cu atenție și stabilite cu precizie măsurile corespunzătoare pentru combaterea lor.

Este cunoscut că obiectul culegerii de informații pentru securitatea națională constă în asigurarea cunoașterii exacte a situației internaționale, mai ales în zona de interes a României, Uniunii Europene și NATO, precum și a situației interne din țara noastră și din țările vecine, realizându-se astfel anticiparea acțiunilor agresive ale adversarilor potențiali sau ale unor grupuri ostile și prevenirea surprinderii.

În prezent¹¹ securitatea se identifică cu protecția a tot ceea ce afectează bazele înseși ale statului și organizațiilor internaționale la care am aderat și cu care executăm acțiuni în comun.

Această evoluție a modificat și obiectivele serviciilor de informații, care nu se mai concentrează atât de mult pe informații despre parametrii militari și strategici ai unor țări, cât mai ales pe aspecte și fenomene economice, sociale și politice a căror logică de acțiune răspunde unor modele și condiții diferite și, în special, cu mult mai imprevizibile decât în trecut.

Se dovedește că existența unor informații sigure, complete și oportune constituie suportul principal al conducerii și coerenței proceselor decizionale

¹⁰ J. S. Gansler, H. Binnendjic, *Information Assurance, Trend in Vulnerabilities, Threat and Technologies*.

¹¹ *Doctrina națională a informațiilor pentru securitate*, Editura SRI, București, 2004.

privind securitatea națională. De aceea, atacul fizic al adversarilor potențiali și grupurilor ostile împotriva surselor și mijloacelor pentru obținerea informațiilor constituie, probabil, principala vulnerabilitate pentru sistemele informaționale de orice natură, din țara noastră.

Atacul electronic asupra mijloacelor de culegere, transmitere și prelucrare a informațiilor se bazează pe utilizarea de energii electromagnetice înalte (lasere, arme cu frecvențe radio, arme cu microunde etc.) pentru neutralizarea sau distrugerea mijloacelor electronice (radare, senzori, stații radio, radiorelee, calculatoare etc.) utilizate în sistemele informaționale și afectarea biofizică a personalului.

Apreciem că acest atac constituie amenințarea fizică principală asupra mijloacelor tehnice ale sistemelor informaționale existente la structurile de informații privind securitatea națională.

Protecția împotriva acestor arme, care atacă echipamentele tehnice și personalul sistemelor informaționale, are un rol hotărâtor pentru funcționarea neîntreruptă a mijloacelor electronice utilizate pentru culegerea, transmiterea, prelucrarea și diseminarea informațiilor.

Atacul cibernetic asupra structurii informaționale a securității naționale reprezintă o amenințare deosebit de importantă, care are în vedere „spațiul virtual” ce vizează mai ales produsele software și firmware, protocoalele și bazele de date ale sistemelor informatice utilizate în rețelele de calculatoare și de comunicații. Acțiunile externe specifice atacului cibernetic au în vedere reducerea însemnată a posibilităților de efectuare corectă a serviciilor în cadrul sistemului informațional, deteriorarea software-ului de aplicație ce are, de regulă, caracter confidențial sau secret, pentru a genera informații greșite din datele prelucrate.

Aceste amenințări externe sunt favorizate de neaplicarea unor reguli sigure de protecție și securizare a informațiilor pe timpul transmiterii și prelucrării datelor culese de către surse. Ele fructifică lacune și/sau slăbiciuni existente în structura sistemului de securitate a rețelelor proprii de comunicații și calculatoare.

Atacul cibernetic are legătură cu pirateria software¹², care poate fi desfășurată de agresori locali sau plasați în orice puncte din spațiul interconectat al informației și urmăresc, după caz, paralizarea completă a sistemelor informatice sau defectarea (căderea) lor intermitentă, la momente de timp dinainte stabilite.

Atacul cibernetic urmărește și deteriorarea programelor (sistemelor expert) folosite în procesele decizionale și acționale privind securitatea națională, ceea ce

¹² J. S. Gansler, H. Binnendjic, *Information Assurance, Trend in Vulnerabilities, Threat and Technologies*.

depășește cu mult sfera informațională propriu-zisă și poate genera decizii greșite care, într-o formă sau alta, să avantajeze adversarii potențiali.

Atacul împotriva capacității de conducere a organelor centrale și locale ale țării urmărește neutralizarea sistemelor decizionale, personalului și tehnicii, precum și a comenzii structurilor operaționale subordonate acestora, pentru paralizarea activităților privind securitatea națională (siguranța cetățenilor, ordine publică, apărare, situații de urgență etc.) a celor economice, financiare, sociale etc. Este îndreptat asupra capacităților fizice și intelectuale ale conducătorilor, funcționarilor din administrația de stat și locală, personalului de ordine publică, apărare și intervenție în situații de urgență.

Ca metodă de acțiune, adversarii potențiali sau grupurile ostile pot folosi capturarea unora dintre persoanele de conducere, parlamentari, miniștri, diplomați, ofițeri superiori etc. pentru dezorganizarea diferitelor domenii de activitate și/sau atacul pentru influențarea stării biofizice a întregului personal pentru scoaterea lui definitivă sau temporară din activitățile desfășurate.

La această amenințare contribuie practic și atacul psihologic, care se bazează pe folosirea informațiilor împotriva minții umane, pentru a modifica sau anula percepții, atitudini sau comportamente ale oamenilor. Ca urmare, pot apărea erori umane în procesele decizionale și de comandă-control, care vor diminua capacitatea de conducere a statului și a diferitelor domenii de activitate.

Pentru legătura organelor centrale ale statului cu cele ale Uniunii Europene, NATO și ale altor organisme internaționale, precum și pentru legăturile diplomatice etc. un rol important îl au rețelele radio pe unde scurte care pot fi neutralizate prin schimbarea caracteristicilor electrice ale ionosferei.

Existența în sistemele de asigurare a informațiilor și de comunicații ale sistemelor informaționale privind securitatea națională a unor radare, stații radio și radio-relee, care funcționează cu frecvențe radio de înaltă energie și folosesc antene cu câștig foarte mare, poate constitui un risc important pentru personalul de exploatare și unele categorii de aparatură electronică, în principal, calculatoare, din compunerea acestora. Rezultă că sistemele informaționale ale structurilor de stat privind securitatea națională pot avea unele vulnerabilități ce pot fi exploatate de către adversari sau grupuri ostile, dar și de persoane din interiorul acestora, rău intenționate.

Cunoașterea vulnerabilităților și amenințărilor informaționale permite luarea de măsuri severe, organizatorice și tehnice, pentru diminuarea sau înlăturarea completă a acestora.

Măsuri de protecție a sistemelor și rețelelor militare și speciale

Protecția sistemelor informaționale se referă la luarea unor măsuri speciale de apărare a datelor vehiculate prin acestea, prin intermediul echipamentelor de

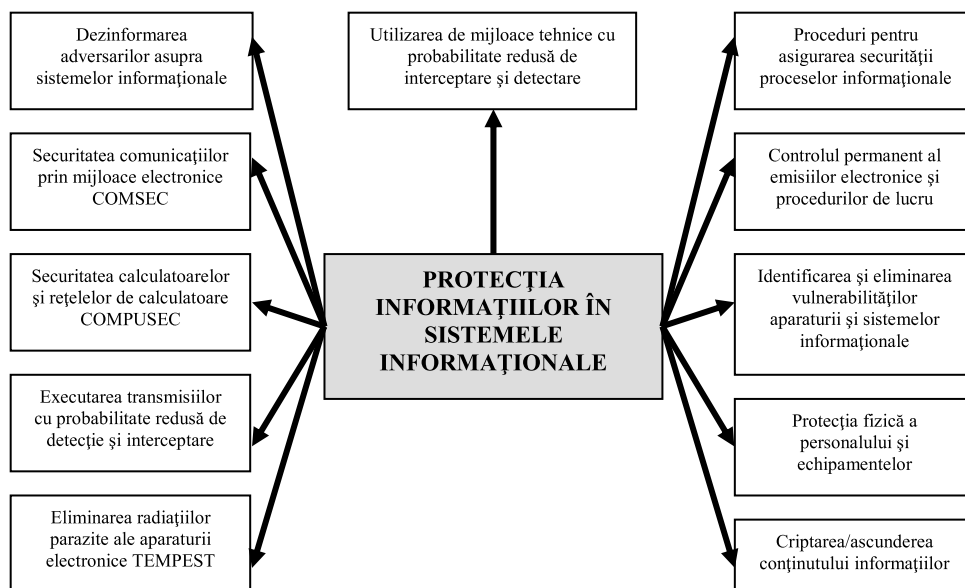

prelucrare automată a datelor, software de sistem și de aplicație, precum și al comunicațiilor.

Cinci valori patrimoniale ale sistemelor informaționale (echipamente, software, materiale, date, servicii) pot constitui ținta următoarelor amenințări: pierdere, respingere (nerecunoaștere), compromitere și corupere.

Securitatea sistemului informațional pentru securitatea națională depinde de dinamica sa, iar amenințările asupra acestuia sunt îndreptate împotriva structurilor organizatorice, echipamentelor, programelor de aplicație și sistemului de operare, materialelor utilizate în rețelele de calculatoare, informațiilor memorate pe diverse suporturi magnetice, hârtiilor de valoare aflate în sistem sau a serviciilor prestate de componentele acestuia.

Enumerarea principalelor măsuri de protecție a informațiilor¹³ în sistemele informaționale se prezintă în figura următoare:

În general¹⁴, amenințările privind securitatea sistemelor informaționale și a informațiilor vehiculate prin acestea pot fi grupate astfel:

- pierderea unor echipamente sau componente fizice;
- respingerea serviciilor;

¹³ Information Protection Capabilities, Joint Doctrine Encyclopedia, US Army, 1997.

¹⁴ D. Oprea, *op. cit.*, p. 38.

- folosirea neautorizată a echipamentelor;
- accesarea informațiilor clasificate;
- modificarea neautorizată a informațiilor;
- pierderea informațiilor;
- folosirea neautorizată a informațiilor;
- aflarea neautorizată a secretelor privind produsele software utilizate;
- modificarea neautorizată a programelor utilizatorilor;
- pierderea sau folosirea neautorizată a produselor software.

Perimetrul sistemelor informaționale, în care sunt păstrate și vehiculate informațiile clasificate, trebuie să fie zonat, în principiu, existând trei zone de securitate, anume: clasa I, clasa a II-a și zona administrativă.

Se va organiza o evidență strictă asupra documentelor clasificate și a persoanelor autorizate care au avut acces la acestea, pentru a se evita compromiterea accidentală sau intenționată a informațiilor, organizându-se, în acest scop, monitorizarea lor continuă și neîntreruptă.

Preocupările pentru protecția informațiilor clasificate în sistemele informaționale s-au amplificat considerabil odată cu trecerea la prelucrarea automată a datelor, întrucât:

- densitatea informației este mult mai mare decât în sistemele clasice bazate pe hârtie, iar suporturile magnetice actuale (mai ales memory stick) cu capacități de ordinul zecilor de gigabaiți pot memora cantități foarte mari de informație, ce poate fi sustrasă cu relativă ușurință;

- dispărea transparența documentelor;

- accesarea datelor în sistemele de calcul moderne se poate efectua cu mai mare ușurință prin accesul neautorizat al unor persoane externe sau din cadrul organizației privind securitatea națională;

- eventualele atacuri cibernetice asupra sistemelor de calcul pe care sunt stocate informațiile sunt greu de depistat;

- remanența suporturilor magnetice, după ce au fost șterse, poate constitui o cale sigură de a reface informațiile înregistrate anterior;

- existența în memoriile calculatoarelor a informațiilor de sinteză (agregate) cu valoare decizională ridicată permite obținerea prin activități criminale a unor date utilizabile direct de către adversari;

- comunicațiile și rețelele de calculatoare au devenit tot mai performante, dar prezintă și vulnerabilități însemnate, ceea ce permite ca atacurile informaționale asupra acestora să se poată efectua în principal prin acțiuni cibernetice din orice loc de pe globul pământesc;

- standardele de securitate a informațiilor în sistemele informaționale existente nu permit o protecție sigură a acestora și necesită cheltuieli foarte mari și specialiști cu înaltă calificare, măsuri care sunt greu de realizat.

Mecanismele de protecție utilizate în sistemele informaționale trebuie să fie cât mai simple, ușor de întreținut, să ofere un număr cât mai mic de erori sau alarme false și să demonstreze completitudine, caracterizată printr-o funcționare normală la orice și corectitudine, prin oferirea răspunsurilor anticloate la înregistrarea unor intenții frauduloase. Mecanismul de protecție trebuie să aibă o perioadă cât mai mare de supraviețuire și să asigure permanent un nivel determinat al protecției. De asemenea, trebuie să ofere soluții de funcționare normală a echipamentelor sistemului informațional în situația întreruperii alimentării cu energie electrică a acestora, defectării sistemului de comunicații și variațiilor bruște ale temperaturii.

Apreciem că protecția componentelor sistemelor informaționale privind securitatea națională împotriva atacurilor informaționale, cu precădere împotriva celor electronice și cibernetice, trebuia să constituie preocuparea principală a tuturor specialiștilor din domeniile informațiilor, comunicațiilor și informaticii, întrucât globalizarea amenințărilor la adresa acestora poate produce efecte dezastruoase, ce afectează grav securitatea națională.

De aceea, proiecția sistemelor informaționale privind securitatea națională trebuie să aibă în vedere ansamblul mijloacelor tehnice a celor trei componente principale ale acestora, anume:

- subsistemul de asigurare a informațiilor;
- subsistemul de comunicații;
- subsistemul rețelelor de calculatoare (informatic).

Subsistemul de asigurare (culegere) a informațiilor este cel care dă semnificația și importanța sistemelor informaționale, întrucât el furnizează materia primă (date și informații) care privește securitatea națională.

Mijloacele tehnice moderne utilizate pentru culegerea informațiilor sunt numeroase și se bazează pe utilizarea celei mai înalte tehnologii rezultată din simbioza electronicii, comunicațiilor moderne și informaticii. Ca urmare, ele prezintă anumite vulnerabilități care pot fi exploatate în cadrul războiului informațional al adversarilor potențiali (reali), prin atacarea lor fizică, electromagnetică sau cibernetică.

Scoaterea din funcțiune a unora dintre acestea poate cauza întreruperea unor fluxuri informaționale, din cauza împiedicării funcționării surselor de informații, respectiv senzori, mijloace de ascultare și supraveghere, aparatură de goniometrare și de obținere a imaginilor etc. Principalul mijloc de protecție a acestora constă în

paza și apărarea lor neîntreruptă, precum și dispunerea echipamentelor în locuri (spații) protejate față de impulsurile electromagnetice și energiile de mare putere.

Protecția împotriva interceptării radiațiilor parazite

Radiațiile (emisiunile) compromițătoare sunt constituite din semnale neintenționate care, dacă sunt interceptate și analizate, asigură dezvăluirea conținutului informației transmise, recepționate, supuse prelucrării sau altor operațiuni în echipamentele sistemelor de comunicații și de calcul. Studiul efectuat asupra domeniului menționat este cunoscut sub denumirea de TEMPEST (Transient Electro Magnetic Pulse Emanation Standardizing), care definește ansamblul investigațiilor, studiilor și controlului asupra radiațiilor compromițătoare ale echipamentelor electronice.

Protecția¹⁵ împotriva interceptării și analizei radiațiilor parazite pe timpul funcționării acestora se realizează prin:

- diminuarea nivelului radiațiilor parazite până la valorile prevăzute prin standarde și norme de specialitate;
- limitarea accesului personalului neautorizat în raioanele de instalare a echipamentelor de comunicații și de calcul și eliminarea din aceste raioane a oricăror aparate capabile să înregistreze și să retransmită radiațiile parazite la distanțe convenabile adversarilor;
- măsurarea continuă a nivelului radiațiilor parazite în gamele de lucru ale echipamentelor de comunicații și adoptarea unor măsuri organizatorice și tehnice severe pentru eliminarea sau reducerea posibilităților de interceptare a acestora;
- pregătirea temeinică a personalului de exploatare asupra măsurilor de protecție a echipamentelor de comunicații și de calcul.

Protecția fizică a personalului și echipamentelor tehnice

Protecția fizică reprezintă o componentă importantă a managementului sistemului informațional, care se realizează prin monitorizarea umană și/sau electronică a zonei protejate, folosirea de bariere și proceduri standardizate, chei de control, documente de acces specializate, iluminări și alte soluții care interzic accesul neautorizat.

În general, protecția fizică trebuie să asigure:

- securitatea personalului și compartimentarea strictă a accesului la echipamentele de comunicații și de calcul;
- protecția împotriva acțiunilor de spionaj, sabotaj, defectare și furt;
- reducerea expunerii la amenințări care pot cauza refuzul serviciilor sau alterarea neautorizată a informațiilor;

¹⁵ AR 381-14(S), *Technical Surveillance Countermeasures and TEMPEST*, SUA, 1998.

- controlul și supravegherea continuă a echipamentelor și a locurilor de lucru ale personalului (monitorizarea video);

- reinscripționarea cheilor de criptare după fiecare oprire a echipamentelor criptografice;

- asigurarea pazei neîntrerupte și apărării punctelor cheie ale sistemelor de comunicații și rețelelor de calculatoare.

Securitatea, din punctul de vedere al personalului, trebuie să aibă în vedere următoarele activități:

- selecția;

- verificarea prin prisma securității;

- supravegherea continuă;

- instruirea și conștientizarea.

Rezultă că protecția informațiilor și a sistemelor informaționale privind securitatea națională împotriva operațiilor informaționale ofensive ale adversarilor potențiali este o măsură defensivă absolut necesară în toate situațiile.

Concluzii și propuneri

Din tratarea teoretică a problematicii privind importanța doctrinară și acțională a războiului informațional în viziunea Alianței Nord-Atlantice și, implicit, în concepția de transformare a Armatei României, precum și a celei referitoare la asigurarea informațională a securității naționale rezultă, evident, unele concluzii, esențializarea acestora permițându-ne să apreciem că:

- informația este, fără îndoială, un element esențial al factorului de putere, oricare ar fi domeniul de manifestare, dar nu este suficientă deținerea ca atare a acesteia, utilizarea ei oportună confirmând, de fapt, eficacitatea și puterea utilizatorului informațional;

- în contextul extrem de alert al noii revoluții informaționale, revoluție care, practic, determină libertatea neîngrădită a cunoașterii în geopolitica globalizării, războiul informațional reprezintă componenta sau, după caz, dominantă oricărei confruntări, indiferent de domeniul în care se manifestă: social, militar, economic, fizic etc.;

- în actualul context informațional global, dar și al unei acerbe competiții desfășurate la nivelul tuturor subsistemelor sistemului social global, inclusiv, evident, a celui militar, războiul informațional este, deopotrivă, omniprezent, inevitabil și continuu;

- scopul organic al războiului informațional, în oricare dintre formele sub care se poate desfășura operațional-ofensiv sau defensiv, constă în dobândirea superiorității informaționale, cu consecințe în afirmarea superiorității/victoriei în domeniul căruia îi este subsumat, în cazul nostru, cel privind securitatea națională;

- imposibilitatea practică de a-l limita în vreun fel, ca arie de desfășurare, spațialitate și obiectivele urmărite, indiferent de domeniul în care se manifestă și în care este utilizat, conferă războiului informațional atributele spațiale ale globalizării, putând considera, pe drept cuvânt, că este, deopotrivă, vector și consecință a acesteia;

- în ceea ce privește armele și tehnicile utilizate în războiul informațional, acestea nu au nicidecum un caracter imuabil, dincolo de cele deja consacrate, fiind posibilă, în circumstanțe imprevizibile, apariția unor „arme”, instrumente și tehnici necunoscute încă de ducere a războiului informațional, inclusiv prin utilizarea unor noi principii ale fizicii;

- din perspectiva împlinirii tehnologiei postmoderne, războiul informațional pune în evidență atât virtuțile incontestabile ale revoluției informaționale, cât și limitele acesteia în contextul înfruntărilor care o exprimă deopotrivă;

- războiul informațional și informația, în sensul cognoscibil al practicii umane, sunt unii dintre vectorii cei mai determinanți ai noii revoluții în afacerile militare;

- în asigurarea informațională a securității naționale, resursele informaționale au un rol decisiv, calitatea și oportunitatea acestora relevând capacitatea structurilor de informații ale statului, precum și nivelul de racordare instituțională la rigorile aplicate ale revoluției informaționale;

- conținutul informațiilor care alimentează afirmarea complexă a securității naționale este extrem de eterogen, practic nedefinit și neprincipializat doctrinar, motiv pentru care, în perspectiva coagulării sistemice a acestei problematice, apreciem că este util să se procedeze la sistematizarea criterială coerentă a acestora;

- eficiența asigurării informaționale a securității naționale depinde, decisiv, de capabilitățile decizionale ale structurilor instituționale împuternicite cu asemenea responsabilități;

- explozia informațională, fără precedent, ca amploare și anvergură, în istoria umanității, îngreuiază obținerea conținutului util al informațiilor prin care asigurăm securitatea națională, realitate care impune utilizatorilor avizați ai informațiilor dobândite, un discernământ profesional desăvârșit;

Pe baza concluziilor formulate în urma studiului multilateral al literaturii de specialitate considerăm că putem formula următoarele **propuneri**:

- detalierea conceptului de război informațional, în accepțiunea utilizării sale pentru asigurarea securității naționale, în funcție de cele trei situații majore în care poate fi utilizat: la pace, în situații de criză și în caz de război;

- studiul sistematic al conținutului asigurării informaționale a securității naționale, cu luarea în considerație a tuturor domeniilor care contribuie la aceasta și

a necesităților lor de informare, comandă și control, precum și a măsurilor de protecție a rețelilor de comunicații și de calculatoare aferente;

- includerea securității informațiilor printre prioritățile naționale;
- problematica războiului informațional să devină disciplină obligatorie de studiu în toate structurile de învățământ ale instituțiilor care răspund pentru securitatea națională;

- în cadrul măsurilor privind pregătirea țării pentru apărare (exerciții, aplicații etc.) să fie incluse și acțiunile de descoperire și contracarare a amenințărilor informaționale privind securitatea națională;

- studiul temeinic al normelor și instrucțiunilor NATO privind războiul informațional, de către toate structurile privind securitatea națională, în părțile ce le privesc;

- pregătirea personalului de informatică care exploatează rețelele de calculatoare ale structurilor din sistemul securității naționale pentru prevenirea și lichidarea atacurilor cibernetice;

- corelarea doctrinară și operațională a războiului informațional, ca formă a luptei armate, cu principalele forme de luptă utilizate în prezent, dar și cu legile și principiile luptei armate, avându-se însă în vedere și posibilitățile de utilizare independentă a acestuia;

- protecția împotriva amenințărilor informaționale să constituie o preocupare continuă a tuturor structurilor care răspund de securitatea națională, dar și a celorlalte organizații atât pe timp de pace, dar mai ales în situații de criză și conflict militar;

- procurarea și dotarea cu mijloace moderne de război informațional defensive, dar și ofensive a principalelor structuri ale statului care răspund de securitatea națională.

BIBLIOGRAFIE

*** Constituția României, Monitorul Oficial al României, nr. 233/1999;

*** Doctrina națională a informațiilor pentru securitate, Editura SRI, Buc., 2004

*** Doctrina pentru informații, contrainformații și securitate a armatei, Buc., 2005

*** Legea protecției informațiilor clasificate, nr. 182/2002, în M.Of. nr. 248/2002

- *** Legea privind securitatea națională a României nr. 51/1991, publicată în M. Of. Nr. 163/1991
- *** Securitatea informațiilor, Centrul de Expertiză în Domeniul Securității, București, 2008
- *** Sisteme informaționale – Sesiunea anuală de comunicări științifice cu participare internațională, Editura UNAp. "Carol I", București, 2007
- *** Strategia de securitate națională a României, București, 2007
- ALEXANDRESCU C. și alții, *Supremația electromagnetică*, Editura UNAp, București, 1999
- ALEXANDRESCU C., *Amenințări informaționale asupra sistemelor de comandă și control în acțiunile militare moderne "SI-2007"*
- ALEXANDRESCU C., TEODORESCU C., *Războiul electronic contemporan*, Editura Sylvi, 1999
- ALEXANDRESCU C., ILINA D., MINCU C., *Bazele matematice ale organizării sistemelor de transmisiuni*, Ed. Militară, București, 1994
- ALEXANDRESCU Gr., VĂDUVA Gh., *Infrastructuri critice: Pericole, amenințări la adresa acestora*: Ed. UNAp. "Carol I", Buc., 2006
- ANDERSON Robert H., *Physical Vulnerabilities of Critical US Information Systems* (internet, Iaver May 03.pdf)
- BĂDĂLAN Eugen, *Securitatea României, actualitate și perspective*, Editura Militară, București, 2001
- ENSA Risk Management/Risk Assessment (European Network and Information Security Agency)
- EUROCOM D/1 Tactical Communications Systems. Basic Parametersm 1986
- FM 3-13 Information Operations: Doctrine, Tactics, Techniques and Procedures, US Army, 2003
- FM 34-1 Intelligence and Electronic Warfare Operations, Headquarters Department of the Army, Washington DC
- FRUNZETI Teodor, *Securitatea națională și războiul modern*, Ed. Mil., Buc., 1999
- HLIHOR C., *Geopolitica și geostrategia în analiza relațiilor internaționale contemporane*, Editura UNAp, București, 2005
- ILIE Gh., STOIAN I., Ciobanu V., *Securitatea informațiilor*, Ed. Mil., Buc., 1996
- ISO/IEC 27001 Information Technology. Security Technique. Information Security Management Systems – Requirements

- MINCU Constantin, GREU Victor, ROTARIU Costel, *Salt de frecvență și contrasalt de frecvență*, Editura Militară, București, 1998
- MINCU Constantin, TIMOFTE Gruia, *Compatibilitatea Sistemelor Radioelectronice*, Editura Olimp, București, 1999
- MUREȘAN M., VĂDUVA Gh., *Războiul viitorului*, viitorul războiului, Editura UNAp, București, 2005
- TOFFLER Alvin și Heidi, *Război și anti-război*, Editura Antet, București, 1995
- TOFFLER Alvin, *Powershift, puterea în mișcare*, Editura Antet, București, 1995

Reviste de specialitate:

1. Gândirea Militară Românească, anii 2001-2015;
2. Buletinul Universității Naționale de Apărare „Carol I”, 2008-2015;
3. Revista Forțelor Terestre, anii 2005-2015;
4. Impact Strategic, anii 2006-2015;
5. Revista de Științe Militare, anii 2006 – 2015;
6. Romanian Military Thinking Journal, anii 2005 – 2015.

**DIVERSITATEA DIALOGULUI DINTRE OCCIDENT ȘI ORIENT,
PERSPECTIVE ȘI TENDINȚE ÎN ACTUALUL CONTEXT
GEPOLITIC**

**DIVERSITY OF DIALOGUE BETWEEN THE WEST AND THE
EAST - PERSPECTIVES AND TENDENCIES IN THE CURRENT
GEPOLITICAL CONTEXT**

*General (r) prof. univ. dr. Anghel ANDREESCU**

Rezumat: *Diversitatea dialogului dintre occident și orient este și va continua să fie, în actualul context geopolitic, singura cale în găsirea soluțiilor pentru o convețuire pașnică între civilizațiile de pe această planetă.*

Articolul de față arată care sunt tendințele ce se manifestă în acest sens și care ar fi soluțiile pe care le întrevăd unii autori în depășirea situațiilor conflictuale actuale.

Cuvinte-cheie: *context geopolitic; dialog; forme de guvernare; meritocrație; domnia legii; politici publice.*

Abstract: *The diversity of dialogue between the West and the Ist has been and is still going to be, in the current geopolitical context, the only way of finding solutions for a peaceful common existence of all the civilizations on this planet. The present paper shows the tendencies manifested in this sense nowadays and the possible solutions that some authors see in surpassing the situations generating current conflicts.*

Keywords: *geopolitical context; dialogue; types of governing; meritocracy; rule of law; public policies.*

Introducere

Importanța dialogului și buna funcționare a societăților moderne este subliniată de o mulțime de ideologi, psihologi, oameni de știință în domeniu.

Desigur considerațiile unui autor ne creează frisoane când caracterizează societatea contemporană. „*Omenirea își trăiește ultimele clipe ale unui sistem*

* Prof. univ. dr., Universitatea Bioterra, email: rector@bioterra.ro.

obosit, perimat și inadapdat secolului XXI. Societatea a atins un punct critic, de la care societatea nu mai poate evolua și doar involua."¹

Soluția dată de autorul respectiv ar fi: „Schimbarea sistemului în care trăim și instalarea meritocrației.”

Alvin Toffler prezicea intrarea umanității în epoca celui de-al patrulea val, însă se caută răspunsuri la întrebările:

- Către ce anume se îndreaptă societatea și civilizația umană?
- Cum vor arăta viitorul și căile de urmat; cea suedeză sau cea germană?
- Schimbările în domeniile: formele de guvernare; rolul indivizilor; purtarea războaielor; formele religiilor; desfășurarea afacerilor; externalizarea serviciilor, a producției și toate în noul context geopolitic actual mult schimbat.

Era informației a determinat globalizarea producției, dar a crescut infrafracționalitatea, dezordinea socială, declinul relațiilor de rudenie, rata divorțurilor, a împușinat nașterile și căsătoriile, a scăzut încrederea în oameni și mai ales în instituțiile reprezentative ale statului.

*„Legăturile între oameni sunt pe o durată mai mică, mai puțin intense și în grupuri mici.”*²

Este adevărat că ordinea socială tinde să se refacă încet, mai ales în unele state unde dialogul este prezent între oameni, instituții și state.

Trecerea la societatea informatizată a dislocat normele sociale, dar asemenea societate modernă trebuie să le și producă, însă nu se constată același progres și în evoluția morală și socială, astfel democrațiile liberale contemporane pot deveni victimele individualismului excesiv, iar toleranța o virtute socială.

*„Făurirea unei domnii a legii este una dintre cele mai importante scopuri ale civilizației occidentale însă este necesar un set de valori culturale comune.”*³

Se impun și reguli noi, limite, dialogul să devină un lucru firesc, normal, concomitent cu creșterea rolului elitelor, a asociațiilor politice, civile, preconizări comune pentru ordine, respectarea normelor de conduită în societate.

Din nefericire familia a suferit transformări radicale, SUA și UE fiind fruntașe la divorțuri, copii nelegitimi, concubinaj etc.

Individualismul excesiv a determinat efecte negative asupra democrației, cu șanse puține la coeziunea socială, la care se adaugă sărăcia, inegalitatea, politici de guvernare greșite, schimbările culturale mari și unele negative, laicizarea societății, restrângerea familiilor mai ales în SUA și UE.

¹ Primo Laurențiu, *Meritocrația*, Editura Antet, București, 2009 (interzisă în 2010), p. 4

² Francis Fukuyama, *Marea Ruptură și refacerea ordinii sociale*, Editura Humanitas, București, 2011, p. 3

³ Idem pct. 2, p. 20.

Autoritatea familiei, a adulților a scăzut mult precum și eficiența justiției a forțelor de ordine și a altor instituții ale statului occidental.

A se observa uimitorul succes al culturii asiatice prin autoritatea familiei, a grupului, a colectivului de muncă sau prin educație și mai ales a forțelor de ordine publică.

Concluzia autorului este că „*Ordinea socială trebuie refăcută și prin politici publice precum: educația, forțele de ordine publică, alte instituții precum religia, locul de muncă, mass-media etc.*”⁴

Un rol foarte important în formarea capitalului social, al coeziunii umane pozitive îl joacă elitele statelor, așa cum s-a demonstrat de-a lungul istoriei lumii, însă acești lideri, moderați în general, din toată lumea, nu s-au angajat în aceste dispute, de multe ori preferând anonimatul.

Apreciem că dialogul dintre Occident și Orient trebuie analizat și din perspectiva contextului geopolitic actual, pe lângă problemele interne sociale, politice, economice etc. din statele respective.

Globalizarea a modificat lumea, a dezvoltat un nou tip de relații sociale, între societate și individ, discutându-se de noi valori: egalitatea de șanse, justiție socială, multiculturalism, toleranță etc.

De aceea se apreciază importanța „*identificării politicianilor, elitelor care să-și asume acest nou tip de inginerie socială.*”⁵

Modelul social european presupune: un stat dezvoltat și intervenționist; protecție socială robustă; îngrădirea inegalităților economice, sociale etc., iar competitivitatea pe piețele globale este esențială pentru viitorul UE.

Anthony Giddens menționează mai multe tipuri de modele sociale: cel nordic caracterizat cu un grad ridicat de impozitare, dar cu mari oportunități de angajare; cel Conservator (Germania, Franța, Italia) caracterizat prin contribuția salariaților, cel Liberal (anglo-saxon); Mediteranean și Postcomunist.⁶

Fiecare din modelele de mai sus prezintă avantaje și dezavantaje:

Se apreciază că „*UE ar fi cea mai bună dintre lumi, dacă ar avea:*

- *gradul de utilizare a informaticii și comunicațiilor din Finlanda;*
- *productivitatea industrială a Germaniei;*
- *nivelul de egalitate din Suedia;*
- *gradul danez de ocupare al forței de muncă;*
- *creșterea economică a Irlandei;*
- *gastronomia italiană, udată cu vin unguresc;*

⁴ Idem pct. 2, p. 313.

⁵ Anthony Giddens, *Europa în epoca globală*, Editura Ziua, București, 2007, p. 11.

⁶ Idem pct. 5, p. 57.

- sistemul sanitar din Franța;
- PIB-ul pe cap de locuitor al Luxemburgului;
- nivelul de educație al norvegienilor (deși nu sunt încă în UE);
- spiritul cosmopolit al britanicilor;
- clima din Cipru.”⁷

Autorul citat consideră că UE ar fi „cel mai reușit și original experiment de construcție politică instituțională de la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial”⁸, însă schimbările ce caracterizează conceptul geopolitic afectează și această construcție nouă politică.

George Friedman crede că „Rusia ca căuta să revină la ceea ce a fost odinioară, deci la vechile frontiere ale URSS și Rusiei țariste” și că „Rusia este acum mult mai puternică decât era cu zece ani în urmă, iar UE traversează o perioadă de tensiuni interne, Germania își reconsideră poziția, SUA joacă un joc incert și complex, deci nu mă aștept nici ca această regiune să devină una a păcii veșnice.”⁹

Același autor consideră că „România tânjea să devină stat în UE pur și simplu pentru că a fi doar român era un pericol prea mare.”¹⁰

De fapt este mai actuală ca oricând aprecierea lui Samuel Huntington: „cele mai periculoase conflicte vor fi la frontiera marilor configurații culturale (civilizații) după cum se împarte lumea de astăzi.”

Alexandr Dughin, ideologul partidului „Rusia Unită”, un apropiat al „țarului Putin”, în nenumăratele sale scrieri precum: „Geopolitica vol. I și vol. II”; „Teoria lumii multipolare”; „A patra teoria politică”; „Rusia și ideile politice ale secolului XXI” etc., aprecia că Rusia are nevoie de două expansiuni pentru a deveni mare putere geopolitică: spre mările reci și spre mările calde – acum controlate de SUA și Marea Britanie.

Autorul mai evidențiază că: Rusia actuală nu are un stat, o istorie, cu hotare întâmplătoare, cu orientări culturale tulburi, cu un regim politic instabil, structuri economice dezorganizate, o hartă etnică eterogenă, structuri geopolitice formate prin inerție, deci Federația Rusă succesoare ar trebui să-și afirme pretențiile mondiale și nu o putere regională, precum și avertismentul că „Federația Rusă nu reprezintă statul rus integral”.¹¹

⁷ Idem pct. 5, p. 308.

⁸ Idem pct. 5, p. 308.

⁹ George Friedman, *Ținuturi de frontieră*, Editura Rao, București, 2013, p. 21.

¹⁰ Idem pct. 8, p. 42.

¹¹ Alexandr Dughin, *Bazele Geopoliticii*, Editura Euroasiatica.ro, București, 2011, p.397.

Așadar statutul de „*putere regională impus astăzi Rusiei de către Occident este sinonim cu sinuciderea poporului rus.*”¹²

Rezultă „*implicit împărțirea lumii*”¹³, *crearea axei Berlin – Moscova pentru zădărnicierea organizării în Europa de Est a cordonului sanitar și a luptei împotriva rușilor.*”¹⁴

Miza geopolitică a Rusiei este aceeași, realizarea statului continental cu instrumentele: Străinătatea apropiată, adică rușii din zona de centură; Comunitatea Economică Euroasiatică ca instrument de expansiune, format din șase republici; Organizația Tratatului de Securitate Colectivă formată din șapte membri; Rețelele de oleoducte și gazoducte, arma energetică a Rusiei.

Acestea, dar și poziția fermă a Rusiei față de Ucraina „*care reprezintă o lovitură monstruoasă asupra securității Rusiei și inadmisibilă*”¹⁵, precum și ocuparea Crimeii și intenția de a ocupa partea de Est și Sud a Ucrainei, a creat un climat inadmisibil în zonă, cu implicații profunde asupra păcii din Europa și Asia.

Dughin menționa, la publicarea cărții sale „*Geopolitica*” din anul 1990 că este destinată rușilor care își pierduseră idealul național din cauza confuziei create după destrămarea URSS și a expansiunii Vestului.

În acest context geopolitic complicat, renumitul politolog german Hardy F. Schloer,¹⁶ aprecia în luna mai a anului curent că, Rusia va încerca să anexeze o parte din Republica Moldova, Sudul Ucrainei, Odessa și întreaga zonă de la gurile Dunării, iar aderarea țărilor din Europa de Est la UE a fost o mare greșeală; aceste state din regiune ar trebui să se concentreze pe producția alimentară, adevărata valoare a regiunii.

Contextul de mai sus amintit, precum și migrația refugiaților din Orientul Mijlociu și nordul Africii determină crearea unei situații deosebite față de UE, complet nepregătită să facă față acestui val de refugiați, deși de foarte mult timp specialiștii în domeniu au atras atenția asupra acestui pericol, pe de o parte, de sprijin umanitar dar și a posibilității excelente de infiltrare a teroriștilor islamici în UE.

Marele futurolog în domeniu, James Canton, a atras atenția în lucrarea „*Provocările viitorului*” că principalele tendințe vor reconfigura lumea în următorii ani: 5, 10, 20 ani. Nimic nu va mai fi la fel.¹⁷

¹² Idem pct. 10, p. 132.

¹³ Idem pct. 10, p. 143.

¹⁴ Idem pct. 10, p.149.

¹⁵ Idem pct. 10, p. 253.

¹⁶ Hardz F. Schloer, director general executiv, fondatorul grupului de consultanță Schloer Consulting Group, 2015.

¹⁷ James Canton, *Provocările viitorului*, Editura Polirom, București, 2010, p. 13.

Noul context geopolitic, lupta aprigă pentru resurse strategice: apă, hrană și energie, precum și concluziile experților din Centrul pentru Studiul Rezilienței de la Stockholm care au apreciat că trei din cele nouă praguri de echilibru ale ecosistemului planetar au fost depășite, impun de urgență un nou stil de guvernare, un consens pentru o guvernare coexistențială, o nouă conștiință planetară, deoarece s-a ajuns la falimentarea naturii și a pragurilor critice.

În concluzie apreciem că diversitatea și necesitatea dialogului în actualele contexte geopolitice, trebuie valorificat până nu va fi prea târziu și că „*fericirea pe credit din societatea îndatorării*”¹⁸ nu este o soluție de viitor, deci politicienii, elitele statelor trebuie să intervină de îndată.

Drama, criza identitară indusă de migrație este un semnal de alarmă suficient de puternic încât să afirmăm că „*suntem în ceasul al doisprezecelea*”.

BIBLIOGRAFIE

- DUGHIN G. Alexandr, *Bazele Geopolitici*, Editura Eurasiatică.ro, București, 2011.
- GIDDENS Antony, *Europa în epoca globală*, Editura Ziua, București, 2007.
- Colectiv, *Conversiunea sistemelor. Pustiul postmodern și deformările lumii*, Editura Mica Valahie, București, 2014.
- FUKUYAMA Francis, *Marea ruptură. Natura umană și refacerea ordinii sociale*, Editura Humanitas, București, 2011.
- FRIEDMAN George, *Ținuturi de frontieră*, Editura Rao, București, 2013.
- CANTON James, *Provocările viitorului*, Editura Polirom, București, 2010.
- PRIMO Laurențiu, *Meritocrația*, Editura Antet, București, 2009 („interzisă” în 2010).

¹⁸ Colectiv, *Conversiunea sistemelor. Pustiul postmodern și deformările lumii*, Editura Mica Valahie, București, 2014, p. 37.

**METODE ȘI TEHNICI FOLOSITE ÎN DOMENIUL
MANAGEMENTULUI LOGISTIC**

**METHODS AND TECHNIQUES USED IN THE LOGISTIC
MANAGEMENT DOMAIN**

Colonel (r.) Benone ANDRONIC*

Colonel (r.) Eugen SITEANU**

Rezumat: Managementul de risc al acțiunilor militare poate fi considerat un puternic instrument de sprijin decizional, de optimizare a proceselor militare și de gestionare a cunoștințelor.

Impactul utilizării unui asemenea instrument poate determina o schimbare de optică în luarea deciziilor logistice, punând atitudinea proactivă (caracterizată de anticiparea pericolelor) în fața celei reactive (caracterizată de reducerea post-factum a efectelor).

În prezentul articol am analizat unele metode și tehnici de management logistic ce ar putea fi utilizate în sprijinul logistic al structurilor operaționale atât în timp de pace cât și în situații de criză.

Cuvinte-cheie: management de risc; mediul operațional; sprijin decizional; metode și tehnici de management; management logistic.

Abstract: The risk management of military actions can be considered a significant instrument in support of the decision-making process, of optimizing military processes and of knowledge management. The impact of using such an instrument may result in a change of perspective with respect to logistics-related decisions, bringing to the forefront the proactive attitude (characterized by an anticipation of dangers) instead of the reactive one (characterized by post-factum attempts to diminish effects). In this paper we analyzed some methods and techniques of logistic management that could be used within the logistic support of operational structures, both at peace and in situations of crisis.

* Profesor universitar asociat la Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, email: benoneandronic@yahoo.com

** Profesor universitar dr. membru corespondent al AOȘR, Vicepreședintele Asociației Absolvenților Universității Naționale de Apărare „Carol I”, email: esiteanu@yahoo.com

Keywords: *risk management; operational environment; decision support; management methods and techniques; logistic management.*

Siguranța și apărarea națională sunt atât probleme de percepție, caracterizate succint prin raportul dintre existența obiectivă a unei amenințări și imaginea cu privire la acea amenințare, cât și probleme de cunoaștere, care necesită o tratare într-o manieră integrată, globală, depășind viziunile unilaterale, punctiforme.

Principalele particularități generate de mediul decizional actual sunt:

- factorii de decizie politico-militară, observă că nu mai dețin un control deplin asupra propriului proces decizional, fiind nevoiți să se supună unor restricții pe care, de cele mai multe ori, nu le înțeleg sau nu le acceptă;

- presiunea informațională la care sunt supuși decidenții politico-militari, ca urmare a volumului uriaș de informații. A oferi, astăzi, „*informații complete*”, conduce la imposibilitatea prelucrării lor optime în timp util. Prin urmare, miza actuală este de a oferi liderilor politico-militari mai multe cunoștințe și mai puține informații;

- întrepătrunderea tot mai accentuată a artei de a conduce cu știința de a conduce. În opinia noastră arta de a conduce trebuie să părăsească domeniul de probleme marcat de întrebări de genul: „*Ce s-a întâmplat?*” și „*Cum să reacționez cel mai bine la ceea ce s-a întâmplat?*” și să rezolve probleme de genul: „*Ce s-ar putea întâmpla?*” și „*Cum să fac să nu se întâmple ceea ce nu aș vrea să se întâmple?*”;

- mutația semnificativă în percepția și calificarea noțiunii de agresiune. Ca urmare, decidenții trebuie să sesizeze deplasarea agresiunii din zona fizică, directă, violentă, către zona influențării ostile, în plan informațional.

În acest context, apare nevoia unui sistem de management de risc care ar contribui la schimbarea radicală a întregului proces de luare a deciziilor politico-militare.

Aplicarea tehnicilor specifice managementului de risc în elaborarea politicilor de securitate și apărare națională creează condițiile pentru detectarea celor mai eficiente căi de acțiune pentru îndeplinirea intereselor și obiectivelor naționale din perspectiva confruntării cu potențiale riscuri.

Noi credem că o decizie bazată pe evaluarea unui risc, în lipsa unei ierarhizări a intereselor naționale, poate fi considerată o acțiune cu posibile efecte nedorite la adresa securității naționale. Acesta este motivul pentru care strategiile de securitate și apărare națională din mai multe state membre NATO conțin, în mod explicit sau implicit, o ierarhizare a intereselor naționale și o raportare a riscurilor la aceste interese.

Specialiștii în domeniu înclină să creadă, tot mai mult, că în lipsa unui asemenea demers documentele programatice din sfera securității și apărării naționale tind să aibă o utilitate tot mai redusă pentru factorii de decizie.

Securitatea personală sau colectivă sunt concepte care privesc atât conducerea politico-administrativă cât și pe simpli cetățeni, ca beneficiari ai stării de securitate.

Noi am observat că, în timp ce mediul privat este mai receptiv și mai pregătit să gândească și să acționeze în termeni de risc, la nivelul administrației centrale instrumentele de sprijin decizional bazate pe mecanisme de management de risc sunt destul de anevoios acceptate.

Experiența occidentală demonstrează că schimbarea de sens sau trecerea de la o atitudine generală reactivă, de tipul: „*ce pot face să reduc efectele unui eveniment ce s-a produs*”, la o atitudine pro-activă, de tipul: „*ce pot face ca un eveniment să nu se producă*” este rodul unor raționamente care urmăresc reducerea riscului la nivelul de acceptabilitate al societății.

Acțiunile de reducere a riscurilor urmăresc mărirea gradului de certitudine și, cel mai adesea, sunt caracteristici ale societăților în care există percepția că bunăstarea și puterea sunt valorificate în interesul tuturor membrilor societății.

În accepțiunea noastră gestionarea necorespunzătoare a riscurilor printr-o necorespunzătoare utilizare a mecanismelor, procedurilor, măsurilor și activităților desfășurate de factorii competenți potrivit legii să prevină, controleze, reducă și să înlăture impactul și consecințele acestora poate face ca realizarea unui obiectiv să devină prea costisitoare, din punct de vedere politic, economic și în termeni de resurse logistice (materiale și umane) alocate.

Acumularea accentuată și dinamică a dificultăților, izbucnirea conflictuală a tensiunilor ce pot genera crize pot aduce atingere și perturba starea de normalitate.

Extensia continuă a arealului abordărilor de management de risc, precum și rapiditatea cu care aceste concepte au fost preluate și implementate, în unele cazuri cu o mare ușurință, inclusiv în domeniul politico-militar, ne îndreptătesc să evidențiem complexitatea deosebită a acestora.

Diversificarea și creșterea exponențială a factorilor de risc în contextul actual al globalizării, creează un mediu propice coagulării unor noi paradigme, definirii unor termeni și concepte noi, care își pun amprenta pe întregul areal conceptual și acțional al vieții sociale și militare.

Metodele și tehnicile specifice de management cu aplicabilitate în logistica militară în ceea ce privește *habitatul*¹ sau mediul acțiunilor de sprijin logistic

¹ Habitat (fr.) s. n. 1. (Biol.) Ansamblu de condiții oferite vieții de un biotop; ecotop. 2. Element al ecosistemului uman format din factorii mediului înconjurător și cei psihosociali. 3. Spațiu structurat din punct de vedere urbanistic, ocupat de o comunitate umană. (DEX), București, 2004, p.107.

desfășurate pot fi folosite pentru rezolvarea cat mai eficientă a diferitelor probleme de conducere, cu care se confruntă, la un moment dat, structurile și compartimentele de asigurare tehnico-materială.

Dintre numeroasele metode și tehnici de management¹ studiate și aplicate în domeniul economic cu activitate productivă cum ar fi: delegarea, ședința, diagnosticarea, tabloul de bord, extrapolarea, tehnica ritmului mediu, metoda Delphi, *brainstorming*-ul², sinectica, matricea descoperirilor, metoda Delbecq etc., cele mai frecvent utilizate în managementul structurilor logistice în ceea ce privește habitatul ar putea fi: delegarea, ședința, diagnosticarea și tabloul de bord.

Delegarea reprezintă una dintre metodele manageriale utilizate în toate domeniile vieții economico-sociale, unde activitatea este organizată pe niveluri ierarhice, conținutul său specific fiind determinat de particularitățile activităților umane. Delegarea constă în atribuirea temporară de către un manager a uneia din sarcinile sale de serviciu unui subordonat, însoțită și de competența și responsabilitatea corespunzătoare.

Pentru a evidenția rolul și importanța delegării în procesul managerial, enumerăm principalele etape ce definesc această metodă de management:

- înșărcinarea – constă în transmiterea de către managerul nivelului ierarhic superior unui subordonat al său a efectuării unei sarcini care, în mod normal, revine acestuia prin fișa postului;
- atribuirea competenței formale – permite subordonatului căruia i-a fost delegată executarea sarcinii libertatea decizională și de acțiune necesară realizării acesteia;
- acordarea încrederii responsabilității – această etapă presupune asumarea responsabilității de către noul executant, acestuia revenindu-i obligația de a realiza sarcina trasată, iar în funcție de rezultatele obținute, să fie recompensat sau sancționat.

De reținut este și faptul că, deși executantul răspunde integral de realizarea sarcinilor și de utilizarea competenței acordate, managerul care a recurs la delegarea acestora își asumă întreaga responsabilitate în fața superiorilor în ceea ce privește rezolvarea sarcinilor respective.

Este considerată una dintre cele mai utilizate metode de management și constă în reunirea personalului pentru un scurt interval de timp sub coordonarea unui manager în vederea soluționării în comun a unor sarcini cu caracter informațional sau decizional.

¹ Arădăvoaice Gheorghe, Managementul organizației și acțiunii militare, Editura Sylvi, București, 1998, p. 135.

² Ciobanu Ioan, Strategii de management, Editura universității „Al. I. Cuza”, Iași, 1994, p. 47.

Utilizarea ședinței ca metodă de management permite managerului de nivel superior să transmită rapid și în mod direct informațiile necesare coordonării și conducerii activităților structurii organizaționale unui număr însemnat din personalul acesteia, concomitent cu primirea feedback-ului.

În funcție de scopul urmărit și conținutul acestora, ședințele pot fi: de informare, decizionale, de armonizare, de explorare și eterogene.

Ședințele de informare sunt ordonate, de regulă, de managerul (comandantul) de nivel superior, cu scopul informării nemijlocite a acestuia asupra unor probleme ce-l privesc direct și vizează domeniul său de activitate.

Acest tip de ședințe se organizează periodic, în funcție de necesități (săptămânal, decadal, lunar sau ori de câte ori este nevoie).

Ședințele de informare sunt ordonate, de regulă, de managerul (comandantul) de nivel superior, cu scopul informării nemijlocite a acestuia asupra unor probleme ce-l privesc direct și vizează domeniul său de activitate. Acest tip de ședințe se organizează periodic, în funcție de necesități¹ (săptămânal, decadal, lunar sau ori de câte ori este nevoie).

Ședințele decizionale se organizează în scopul adoptării unor decizii pe baza acordului celor prezenți, care formulează, prezintă și evaluează anumite variante decizionale ce au în vedere realizarea unor obiective.

Ședințele de explorare vizează, în principal, investigarea unor domenii mai puțin cunoscute, ce completează structura organizatorică și care prezintă un interes sporit pentru viitorul organizației. În cadrul acestor ședințe este pusă în valoare creativitatea personalului chemat să contribuie la soluționarea problemelor puse în discuție.

Ședințele eterogene sunt organizate, de regulă, la nivelul managementului superior, reunind două sau mai multe din tipurile de ședințe prezentate anterior.

Diagnosticarea, ca metodă de management, prezintă o importanță crescândă în exercitarea actului managerial la nivelul organizației, fiind utilizată în special pentru punerea în valoare a celei de-a cincea funcții a managementului, și anume funcția de control-evaluare.

Diagnosticarea poate fi definită ca fiind metoda folosită de manageri pe baza constituirii unei echipe multidisciplinare, din manageri și executanți, al cărei conținut principal constă în identificarea punctelor forte și respectiv slabe ale domeniului analizat, cu evidențierea cauzelor care le generează, finalizată în recomandări cu caracter corectiv sau de dezvoltare.²

¹ Vlad Popovici, *Bazele managementului general și al managementului învățământului general și special*, București, 2000. decembrie, p.74.

² Gheorghe Minculete, *Abordări moderne ale managementului logistic (ediția a II- a, revăzută și adăugită)*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2015, p. 72.

Diagnosticarea se caracterizează, în principal, prin:

- identificarea și analizarea punctelor forte și a celor slabe utilizând în acest sens metoda de analiză cauză-efect, formulând totodată și recomandările ce se impun;

- înscrierea pe coordonatele calității a diagnosticării, ca rezultat al analizei cauză-efect, este condiționată pe de o parte, de măsura în care au fost identificate cauzele generatoare de disfuncționalități și aspectele pozitive, iar pe de altă parte, de corelarea recomandărilor cu cauzele ce le-au generat.

În funcție de sfera de cuprindere, diagnosticarea se clasifică astfel:

- diagnostice generale, ce vizează activitatea de ansamblu a organizației, utilizându-se de regulă înaintea elaborării planurilor sau programelor de activitate, atunci când organizația se confruntă cu probleme deosebite sau în situația în care la conducere a fost numit un nou manager;

- diagnostice specializate, ce vizează activități specifice unui sector sau compartiment din cadrul organizației; la nivelul structurilor logistice militare se utilizează în special în activitățile de aprovizionare, constituire și dimensionare a stocurilor, distribuție și alocare în consum etc.

În funcție de fazele parcurse și încadrarea în timp există: diagnostice monofazice, care sunt utilizate pentru examinarea unei singure activități sau a unei probleme distincte; diagnosticele multifazice (în cascadă) sunt utilizate pentru examinarea succesivă a cel puțin două activități legate între ele prin relația cauză-efect.

Adoptarea diagnosticării ca metodă de management la specificul activităților structurilor logisticii militare presupune cunoașterea și parcurgerea următoarelor etape:

- definirea domeniului de diagnosticat;
- dimensionarea echipei de specialiști;
- extragerea și însușirea unor informații preliminare referitoare la domeniul diagnosticat;
- identificarea principalelor aspecte negative și a cauzelor ce le-au determinat;
- identificarea principalelor aspecte pozitive și a cauzelor ce le-au determinat;
- formularea unor soluții menite să elimine atât aspectele negative, cât și cauzele care le-au generat.

Tabloul de bord este o tehnică care a fost introdusă în România la începutul anilor 1960, în cadrul Centrului de Perfecționare a Cadrelor (CPCA).

Tabloul de bord constă în ansamblul de informații curente, prezentate într-o formă sinoptică, prestabilită, referitoare la principalele rezultate ale activității avute în vedere și la factorii principali ce condiționează derularea ei eficientă.

În funcție de cantitatea informațiilor ce pot fi cuprinse la un moment dat în tablourile de bord, precum și a structurii lor, acestea se împart în:

- tablouri de bord simple – care includ o cantitate mică de informații, de regulă zilnice, presupunând antrenarea unui număr redus de persoane pentru culegerea și transmiterea acestora;

- tablouri de bord complexe – se utilizează în managementul nivelului superior, cu scopul unei informări cât mai complete referitoare la cele mai importante aspecte pe care le implică activitatea desfășurată în condițiile aplicării sistemului de management participativ.

Această tehnică de management permite managerului să efectueze într-un interval de timp relativ redus o analiză complexă în ceea ce privește derularea activităților la nivelul organizației, creând premisele necesare adoptării unor decizii corecte și eficiente.

Tabloul de bord prezintă următoarele funcții: de avertizare; de evaluare-diagnosticare; de eliminare a aspectelor negative; de generalizare a efectelor pozitive.

Avantajele tabloului de bord:

- dimensionarea rațională a timpului;
- creșterea gradului de documentare a deciziilor prin folosirea celor mai pertinente informații oferite de tabloul de bord;

- amplificarea nivelului de responsabilitate al managerilor în activitatea de conducere prin utilizarea informațiilor obținute cu ajutorul tehnicii tabloului de bord, canalizând eforturile acestora în direcția sectoarelor-problemă;

- însușirea informațiilor ce vizează activitatea de management a organizației;

- asigurarea operativității în ceea ce privește transmiterea informațiilor între eșaloane.

Concluzionăm prin a reliefa că tehnicile specifice de management enumerate în acest articol, dacă nu au fost aplicate deja la anumite eșaloane sau compartimente ale logisticii militare, trebuie aduse în atenție tuturor acelor care operează în cadrul sistemului logistic militar pentru implementarea lor.

BIBLIOGRAFIE

ARĂDĂVOAICE Gheorghe, Managementul organizației și acțiunii militare, Editura Sylva, București, 1998.

- CIOBANU Ioan, *Strategii de management*, Editura universității „Al. I. Cuza”, Iași, 1994.
- POPOVICI Vlad, *Bazele managementului general și al managementului învățământului general și special*, București, 2000. decembrie.
- MINCULETE Gheorghe, *Abordări moderne ale managementului logistic (ediția a II- a, revăzută și adăugită)*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol”, București, 2015.
- Dicționarul explicativ al limbii române*, București, 2004.

MANAGEMENTUL SECURITĂȚII INFRASTRUCTURILOR CRITICE

CRITICAL INFRASTRUCTURE SECURITY MANAGEMENT

*Colonel (r) prof. univ. dr. Eugen SITEANU**
*Colonel (drd.) Nicolae Zavergiu***

Rezumat: Războiul hibrid din Ucraina a readus în atenție problema securității în Zona Extinsă a Mării Negre și, evident, a porturilor din această zonă. Cercetarea noastră își propune să analizeze securitatea IC în noile condiții ale mediului de securitate, în care câteva state membre ale UE manifestă o atitudine de apropiere de Federația Rusă, ceea ce a produs îngrijorarea statelor din Zona Extinsă a Mării Negre.

Cuvinte-cheie: securitatea IC, analiza, riscuri, amenințări și pericole

Abstract: Hybris War in Ukraine has brought again into the spotlight the security issue in the Extended Black Sea Area and, certainly, the security of critical infrastructure in this area. Our research aims at performing an analysis of critical infrastructure security in the new circumstances of the security environment, in which a few European Union member states manifest an attitude of closeness to the Russian Federation, triggering the deep concern of the states in the Extended Black Sea Area.

Keywords: critical infrastructure security, analysis, risks, threats and dangers

Managementul securității identifică amenințările, analizează vulnerabilitățile infrastructurilor critice, înțelege modalitățile de producere a acțiunilor criminale și a altor evenimente insecurizante și acționează diferențiat, oportun și eficace conform figurii nr. 1.

* Prof. univ. dr., membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România, consilier al președintelui Asociației Naționale a Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere „Alexandru Ioan Cuza”, vicepreședintele Asociației Absolvenților Universității Naționale de Apărare „Carol I”, membru în consiliul editorial și redactor șef al Revistei de Științe Militare.

** Șef Birou Siguranță - Midia, Compania Națională Administrația Porturilor Maritime SA, Constanța, 0730.019.398, email: nzavergiu@constantza-port.ro

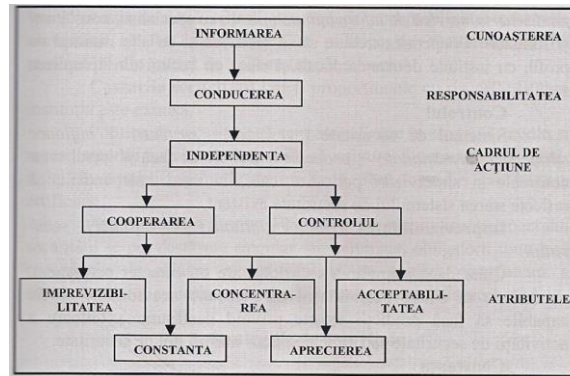

Figura nr. 1. Principiile de organizare a managementului securității

Din figura nr. 1 reiese că managementul securității trebuie să cuprindă: informarea, conducerea, independența (activitatea personalului de securitate este independentă de ierarhia obișnuită a instituției), cooperarea, controlul, imprevizibilitatea (confidențialitatea perfecționării securității), constanța, concentrarea, aprecierea (evaluarea) și acceptabilitatea.

Orice IC* poate fi considerată sau tratată/analizată ca un sistem în conformitate cu teoria generală a sistemelor. În procesul de construire și dezvoltare a IC, în funcție de cerințele care trebuie să le satisfacă și condițiile impuse acestora, apare un decalaj între momentul construcției sau un moment al dezvoltării lor și cel al datei curente/actuale; decalajul este cu atât mai mare cu cât între primul moment și ultimul există o diferență mai mare de timp. Decalajul este o consecință de tehnologie, timp și a altor factori care determină comportări periculoase ale sistemului (IC) dacă asupra sa acționează forțe perturbatoare/distrugătoare care pot afecta oamenii, instalațiile și alte echipamente sau materiale. Aceste forțe perturbatoare/distrugătoare nu acționează numai în viața reală, ci și în mediul (realitatea) virtual(ă), adică în mediul digital (cibernetice), dar efectele lor se manifestă tot în realitate.

De aceea este necesară analiza specială a securității sistemelor (IC) pe baza teoriei fiabilității și viabilității IC și unor metode noi.

În literatura de specialitate apar multe concepte de securitate: „securitatea oportună (*opportune security*), securitate suficientă (*sufficient security*), securitate totală (*total security*), securitate, maximală (*maximum security*), securitate absolută (*absolute security*), securitate durabilă (*durable security*) sau securitate vitală (*vital security*) - ca o extensie a conceptului de dezvoltare durabilă (*vitală*) -

* IC-infrastructură critică (infrastructuri critice)

securitate optimală (*optimum security*), securitate minimală (*minimum security*) sau securitate obligatorie (*obligatory security*) și altele.¹

Securitatea IC este o problemă atât funcțională, cât și socială, deoarece insecuritatea poate produce pagube, dar și sustrageri sau denaturări ale informațiilor.

Trebuie să se înțeleagă că scopul realizării unei IC nu este doar obținerea unei structuri în sine, ci a structurii care să asigure capacitatea operațională de a realiza, în securitate/siguranță, efectele tehnico-economice-sociale și militare proiectate/dorite. Dar trebuie să avem mereu în vedere faptul că încă nu se poate asigura o protecție integrală împotriva acțiunilor teroriste pentru o IC, dar se pot micșora efectele unor atacuri teroriste cu un consum rezonabil de resurse și în primul rând cu un consum de resurse financiare. Depistarea locurilor vulnerabile/slabe, păstrarea unei vigilențe permanente și cunoașterea perfectă a măsurilor de securitate pot asigura creșterea nivelului de securitate a IC.

Nicolae Dolghin, Alexandra Sarcinschi și Mihai Dinu, în lucrarea Riscuri și amenințări la adresa securității României. Actualitate și perspectivă, apărută în anul 2004, consideră că sunt trei categorii de riscuri și amenințări la adresa securității naționale, militare și riscuri asimetrice și transnaționale.

Prin conceptul de fiabilitate se înțelege capacitatea unei IC de a-și îndeplini funcțiunile specificate în timp, dacă este utilizată în condiții pentru care a fost construită (și modernizată) și este întreținută și reparată corect. Rezultă că fiabilitatea (F) unei IC are două componente: siguranța în funcționare (S) și mentenanță (M); matematic aceasta se scrie²:

$$F=S+M, \quad (1)$$

Fiabilitatea este analizată în funcție de conexiunile, cauzele, factorii care o influențează, efectele și comportarea subsistemelor componente și de interacțiunile dintre ele.

Pe baza teoriei fiabilității și Teoriei Generale a Sistemelor (TGS) se poate deduce relația:³

$$F = \sum_{i=1}^K p_i \cdot F_i + F' \quad (2)$$

unde:

k – nr. subsistemelor componente;

F_i – fiabilitatea subsistemului i;

¹ Gheorghe Ilie, *Risc și securitate*, volumul I, Editura UTI Press, București, 2015, p. 11.

² Eugen Siteanu, Bedros Năianu, Gheorghe Ilie, *Fiabilitatea produselor tehnice*, Ed. AISTEDA, Buc., 2000, p. 125.

³ Gheorghe Ilie, *Risc și securitate*, volumul I, Editura UTI Press, București, 2015, p. 17.

p_i – ponderea funcțională a subsistemului i ;
 F' – o componentă datorită organizării sistemului

Rezultă că fiabilitatea este o caracteristică de calitate a oricărei IC și depinde de influența tuturor subsistemelor componente, dar și de sinergia organizării IC; defectarea unui subsistem poate produce un defect al IC (o întrerupere a funcționării, sau o eroare funcțională).

Între calitatea și fiabilitatea IC este o conexiune organică întrucât calitatea înseamnă suma proprietăților necesare folosirii conform destinației IC, iar fiabilitatea este capacitatea sa de a-și menține calitatea în timp (cu trecerea timpului). Rezultă că valoarea optimă a fiabilității corespunde costurilor minime destinate menținerii Fiabilității (figura nr. 2).

Pe baza Fiabilității IC se definește Viabilitatea (V) acesteia astfel: „Capacitatea acesteia de a-și conserva caracteristicile (funcționale, de operativitate și relațional-informaționale), în cazurile în care variațiile mărimilor sale de intrare, perturbațiile externe sau interne determină schimbări majore (sau consecințe similare) ale condițiilor pentru care a fost proiectată”¹.

Prin schimbări majore se înțeleg situațiile (cazurile) de funcționare în condiții de excepție (care au ca efecte întreruperile în funcționare, erori de funcționare sau excepții). Excepțiile sunt unele abateri de la valorile normale ale parametrilor de funcționare, iar deviațiile de la acestea sunt considerate erori.

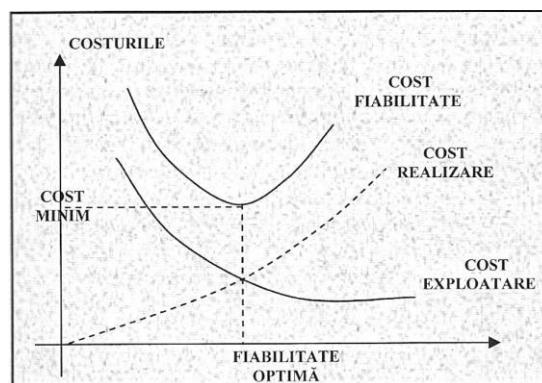

Figura nr. 2. Determinarea fiabilității optime a IC

Sursa: Gheorghe Ilie, Risc și securitate, articole, comunicări, prelegeri, volumul 1, Articole publicate în revista Alarma, 2005-2011, Editura UTI Press, București, 2015.

¹Gheorghe Ilie, *Risc și securitate*, volumul I, Editura UTI Press, București, 2015, p. 19.

Viabilitatea (V) reprezintă suma reconfigurării/readaptării (Ra) și rezervei de funcționare (M') care este similară Mentenanței (M) și are expresia matematică¹:

$$V=Ra+M' \quad (3)$$

$$\text{sau: } V = \sum_{i=1}^K q_i \cdot V_i + V' \quad (4)$$

unde:

V- viabilitatea sistemului;

k - nr. subsistemelor componente;

V_i- viabilitatea subsistemului i;

q_i - ponderea subsistemului i;

V' - o componentă datorată organizării sistemului

Între viabilitate și fiabilitate există o legătură organică, la fel cum există între securitate și viabilitate deoarece securitatea reprezintă proprietatea calitativa esențială a sistemelor și organizațiilor și trebuie tratată pe baza tehnicilor de F și V².

Securitatea este proprietatea calitativă esențială a sistemelor (IC), capacitatea acestora de siguranță în funcționare, de a-și conserva caracteristicile funcționale împotriva riscurilor, amenințărilor și pericolelor prin evitare, atenuare sau remodelare și de a se readapta³ funcțional.⁴

Dar riscurile, amenințările și pericolele acționează atât în realitate (viața reală), cât și în mediul digital (cibernetice), efectele acestora manifestându-se însă asupra infrastructurilor critice.

În opinia noastră, securitatea IC reprezintă proprietatea calității esențiale a sistemelor (IC), capacitatea acestora de a-și conserva caracteristicile funcționale împotriva riscurilor, amenințărilor și pericolelor prin evitare, atenuare sau Remodelare (Cv), de siguranță în funcționare (s) și de a se readapta funcțional (Ra) la noile condiții ale mediului de securitate.

Deci,

$$\text{Sec} = Cv+Ra+S \quad (5)$$

¹ Eugen Siteanu, Bedros Năianu, Gheorghe Ilie, *Fiabilitatea produselor tehnice*, Ed. AISTEDA, Buc., 2000, p. 128.

² Eugen Siteanu, Bedros Năianu, Gheorghe Ilie, *Fiabilitatea produselor tehnice*, Ed. AISTEDA, Buc., 2000, p. 123.

³ Eugen Siteanu, Bedros Năianu, Gheorghe Ilie, *Fiabilitatea produselor tehnice*, Ed. AISTEDA, Buc., 2000, p. 130.

⁴ Gheorghe Ilie, *Risc și securitate, articole, comunicări, prelegeri*, volumul 1, Articole publicate în revista Alarma, 2005-2011, Editura UTI Press, București, 2015, p. 22.

Cu cât riscul operațional asumat (R_i) este mai mic, valoarea de prag optim economic (A) a sistemului de securitate este mai mare și de asemenea valoarea securității IC este mai mare ($R=1-A$).

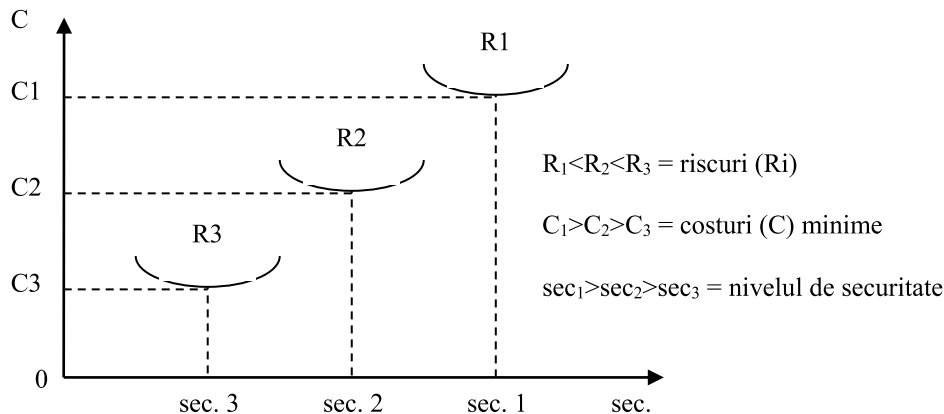

Figura nr. 3. Determinarea securității optime a IC

De asemenea, securitatea IC se mai poate exprima astfel¹:

$$Sec = \sum_{i=1}^n m_i \cdot S_i + Sc \quad (6)$$

unde:

n = numărul domeniilor care contribuie la securitatea IC (economic, social, cultural, religios, politic, militar, medical, tehnic, științific, alimentar, energetic etc.)

S_i = securitatea domeniului i

m_i = ponderea domeniului i ;

Sc = componenta datorată caracteristicilor sistemului de securitate;

Dacă se iau în considerație numai acele domenii care contribuie la securitatea IC, rezultă că securitatea fiecărui domeniu (subsistem) influențează securitatea IC cu o anumită pondere (care este determinată de locul pe care aceasta îl deține în sistemul de securitate). Excepțiile de la funcționarea normală a sistemului (IC) sau erorile, indiferent de natura acestora, pot produce defecțiuni, deteriorări și disfuncții ale IC.

¹ Ibidem, p. 23.

La fel ca și în cazul fiabilității și viabilității, valoarea securității IC depinde de costuri (cheltuielile destinate securității), putându-se determina o valoare optimă a acesteia (pentru costurile minime), în funcție de costuri și riscul asumat.

Rezultă că în funcție de costuri și de riscurile asumate, dinamica securității corespunde curbelor din figura nr.2.

Analiza securității IC ne-a condus la concluzia că măsurile și mecanismele de securitate sunt perisabile în timp din cauza uzurilor sau îmbătrânirii morale a tehnologiilor utilizate astfel încât, dacă nu se iau periodic măsuri de mentenanță și de înlocuire a vechilor tehnologii, orice mecanism sau sistem de securitate poate fi la un moment dat compromis.

BIBLIOGRAFIE

SITEANU Eugen, NĂIANU Bedros, ILIE Gheorghe, *Fiabilitatea produselor tehnice*, Ed. AISTEDA, București, 2000.

ILIE Gheorghe, *Risc și securitate, articole, comunicări, prelegeri*, volumul 1, Articole publicate în revista Alarma, 2005-2011, Editura UTI Press, București, 2015.

ILIE Gheorghe, *Risc și securitate*, volumul I, Editura UTI Press, București, 2015.

**CONCEPTUL „SMART DEFENCE” ȘI INFLUENȚA
ACESTUIA ASUPRA LOGISTICII SISTEMULUI APĂRĂRII
NAȚIONALE A ROMÂNIEI**

**THE SMART DEFENCE CONCEPT AND ITS INFLUENCE UPON
THE LOGISTICS OF ROMANIA’S NATIONAL DEFENSE SYSTEM**

Colonel (r.) Benone ANDRONIC*

Colonel (r.) Eugen SITEANU**

Rezumat: Dezvoltarea sistemelor logistice la nivelul Alianței Nord Atlantice, la începutul acestui mileniu, este determinată de dezvoltarea economiilor naționale ale statelor Alianței și interacțiunilor deosebit de complexe dintre acestea în condițiile restricțiilor generate de criza economico-financiară. Plecând de la constatarea că bugetele de apărare ale statelor membre NATO au fost diminuate, se încearcă găsirea unor soluții, de așa manieră încât alocațiile bugetare, atât cât sunt ele, să fie utilizate cu eficiență. Aceasta este una din rațiunile pentru care a apărut conceptul „smart defence” și care cere o examinare mai atentă a modului în care sunt investite resursele financiare alocate pentru apărare și implicit dezvoltarea sistemelor logistice ale statelor membre NATO.

Cuvinte-cheie: economii naționale, sisteme logistice, criza economico-financiară, NATO, cooperare.

Abstract: The development of logistics systems at the level of North-Atlantic Alliance, at the beginning of this millennium, is determined by the development of national economies of Alliance’s member states and the extremely complex interactions among them in the restrictive circumstances generated by the economic-financial crisis. Starting from the assumption that the defense budgets of NATO member states were diminished, solutions are being sought, so as budgetary allowances, as small as they are, might be used efficiently. This is one of the reasons that led to the emergence of „smart defence” concept, imposing a more careful examination of the way in which the financial resources allotted for defense are invested and, by default, the development of logistics systems of NATO member states.

Keywords: national economies, logistic systems, economic-financial crisis

* Profesor universitar asociat la Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, email: benoneandronic@yahoo.com

** Profesor universitar dr., vicepreședinte al Asociației Absolvenților Universității Naționale de Apărare „Carol I”, membru corespondent AOȘR, email: esiteanu@yahoo.com

1. Introducere

Criza economico-financiară de la începutul secolului XXI, a făcut ca statele membre NATO să întâmpine tot mai multe dificultăți în derularea planurilor de înzestrare și în onorarea contribuției financiare ori cu trupe și echipamente militare la operațiile și activitățile curente și de perspectivă ale Alianței.

Iată de ce statele membre NATO sunt preocupate de deficitele bugetare care diminuează bugetele de apărare, cu consecințe nedorite ce influențează securitatea și apărarea lor. Dar chiar dacă o economie puternică este esențială pentru apărare, a alege între cheltuielile pentru acoperirea deficitului bugetar și întărirea apărării este o problemă care a iscat în acești ani ample dezbateri. Convingerea noastră este că, apărarea și securitatea presupun asigurarea unor capacități militare cu ajutorul cărora guvernele statelor membre NATO să-și poată apăra populația și teritoriul împotriva amenințărilor actuale și de perspectivă și asigura managementul crizelor ce se manifestă acum sau a celor ce vor apărea.¹

În consecință a fost lansat conceptul „*smart defence*” („apărare inteligentă”) la summit-ul de la Lisabona, sintetizat prin expresia: „*Nu ne putem aștepta să cheltuim mai mult..., dar este nevoie să cheltuim mai bine*”² (mai inteligent, n.a.).

Care ar fi cauzele care au determinat apariția acestui concept și cum trebuie el înțeles?

O primă cauză pentru adoptarea acestui nou concept ar fi faptul că la nivelul conducerii politico-militare a Alianței Nord-Atlantice, s-a impus un nou concept în realizarea obiectivelor apărării colective: „*smart defence*” de natură a asigura o apărare și securitate mai bune, cu bani mai puțini, cu condiția ca țările membre să lucreze împreună într-o cooperare mai strânsă.

Un alt argument ar fi că, în condițiile crizei economico-financiare, cooperarea dintre națiuni este mai mult decât o simplă înțelegere, ea devenind o necesitate deoarece, în prezent, nici un stat membru al Alianței Nord-Atlantice nu mai poate singur să-și asigure toate necesitățile logistice pentru a răspunde misiunilor din domeniul securității și apărării naționale. Scopul îl constituie realizarea unei securități și apărări naționale mai bune, cu resurse financiare și logistice limitate, reușind fiecare să cheltuiască mai puțin, dar toți împreună să adune suficient pentru a-și asigura apărarea în viitor prin „*securitate colectivă*”.

Printre domeniile de aplicare a conceptului „*apărării inteligente*” se evidențiază logistica prin componentele acesteia: înzestrare, instrucție, educație,

¹ Visarion Neagoie, *Aserțiuni Euroatlantice*, Editura militară, București, 2015, p. 108.

² *Declarația Summitului NATO din Țara Galilor adoptată de șefii de stat și guvern la reuniunea Consiliului Nord Atlantic*, 04-05 septembrie 2014, pct.1.

transporturi, mentenanță, sprijin medical, sprijinul națiunii gazdă și „*sprijinul logistic colectiv*”.

Ne exprimăm convingerea că, în ceea ce privește înzestrarea, prin „*logistica de producție*”, avantajele procurării în comun a unor tipuri de echipamente interoperabile sunt de netăgăduit. Este cazul, în special, echipamentelor militare din domeniile aviației, marinei, apărării antiaeriene și trupelor de uscat, unde costurile sunt din ce în ce mai mari și tot mai puține țări din lume își pot permite în prezent să facă achiziții majore. În plus, cooperarea pe linia „*logisticii de susținere*” și „*logisticii de consum*”, permite realizarea unor facilități din domeniul „*sprijinului logistic*”, în special, în privința infrastructurii, transporturilor, sprijinului de mentenanță, sprijinului medical și sprijinului națiunii gazdă.

În opinia noastră, instrucția în comun prin cooperare, utilizând bazele de instrucție, poligoanele și taberele de antrenament, aceleași echipamente și instructori, aceleași standarde și proceduri de instruire, reprezintă un domeniu deschis aplicării noului concept. Desfășurarea instrucției în comun, necesară și pentru realizarea interoperabilității tehnice și procedurale, s-a impus mai demult în cadrul Alianței, drept o soluție utilă, necesară și economică din punct de vedere al costurilor. Antrenamentele în comun, în poligoane ce oferă facilități moderne de instrucție și care fac posibilă cooperarea în câmpul operațional-tactic din diferite teatre de operații au crescut considerabil și au devenit o necesitate.

Exemplele de cooperare sunt numeroase și în domeniul educației (învățământului), Alianța dispunând astăzi de numeroase centre de pregătire și de instituții de învățământ în care militarii din statele membre au acces la o bază logistică foarte modernă și la deprinderea unui limbaj comun de operare, de planificare și conducere a operațiilor în cadrul NATO.

La aceste exemple se pot adăuga cele din diferitele teatre de operații, unde prin logistica de susținere și cea de cooperare, în care forțe specializate aparținând unei țări asigură, din punct de vedere al sprijinului logistic, nevoile de misiune ale partenerilor alături de care acționează.

Armata României, beneficiară a avantajelor sistemului colectiv de securitate și apărare oferit de Alianță, și-a demonstrat, încă de la intrarea în Alianța Nord Atlantică, calitatea de a fi un partener serios, dispus să participe și să asigure facilități logistice acestuia prin logistica de cooperare și sprijinul națiunii gazdă. Întrebarea care se pune este, în ce măsură țara noastră ar putea aplica conceptul de „*apărare inteligentă*” și cum ar putea exploata în viitor beneficiile acestuia?

Am constatat că, Armata României a beneficiat deja de aceste avantaje, demonstrând deschidere, transparentță și voința de cooperare, în special în domeniul sprijinului logistic. În acest mod, în condițiile lipsei unor echipamente/tehnice de luptă corespunzătoare, Armata României a primit, grație Parteneriatului strategic

special cu Statele Unite ale Americii, echipamente militare (ex. fregate, avioane de transport și luptă, transportoare blindate, autovehicule speciale de teren, echipamente de cercetare, echipamente de informatică și comunicații, echipamente de protecție CBRN etc.), care îi permit desfășurarea în comun a operațiilor în cadrul Alianței și îi asigură un grad sporit de protecție în operațiile multinaționale din teatrele de operații.

În același context este de subliniat că, datorită cooperării excelente între armata noastră și cea a Statelor Unite ale Americii, efective militare românești execută pregătiri pentru diverse misiuni în comun cu militarii americani în poligoane românești sau străine.

Apoi, în domeniul educației, este de subliniat că ofițerii, subofițerii și militarii români sub contract au beneficiat, încă de dinaintea accederii în cadrul Alianței, de pregătire în diferite școli sau centre de pregătire aparținând țărilor NATO sau partenerere, tot așa cum, în prezent, instituții de învățământ militar românesc sunt deschise pentru pregătirea personalului aparținând diferitelor armate ale Alianței ori partenerere.

Suntem convinși că, în actuala criză economico-financiară constrângerile bugetare din ce în ce mai severe care afectează bugetul apărării naționale, vor determina o abordare „*inteligentă*” de către structurile specializate în asigurarea unei logistici moderne Sistemului Securității Naționale potrivit conceptului „*smart defence*”. Obligațiile și aranjamentele asumate față de Alianța Nord-Atlantică, ca și nevoile reale de sprijin logistic (de înzestrare, instrucție, educație, infrastructuri, sprijin medical, mentenanță etc), dar mai ales operațional, impun și vor impune soluții realiste, viabile și realizabile. Este condiția sine qua non a participării la apărarea colectivă, la realizarea apărării naționale prin efort propriu, la abordarea cu responsabilitate a viitorului logisticii securității naționale.

Ministerele și serviciile cu atribuții în domeniul logisticii Sistemului Național de Apărare (Serviciul Român de Informații, Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Afacerilor Interne) prin structurile interne specializate, sub coordonarea Consiliului de Apărare a Țării sunt abilitate, pe baza principiului cooperării și colaborării, să inițieze și să dezvolte protocoale, programe și operațiuni de coordonare a eforturilor, naționale sau împreună cu celelalte state ale Alianței, în vederea realizării standardizării și interoperabilității în domeniul logisticii de producție, de consum și de susținere, potrivit conceptului „*smart defence*”, în parteneriat cu autoritățile sau instituțiile publice ori cu operatorii economici de stat și privat.

Cooperarea și colaborarea între Structurile cu atribuții în domeniul logisticii Sistemului Național de Apărare se face pe baza Protocoalelor sau planurilor de cooperare multilaterale, convenite între membrii comunității, în acord cu

angajamentele asumate de țara noastră în cadrul Alianței Nord-Atlantice și Uniunii Europene.

Ne exprimăm convingerea că, eficiența cooperării instituțiilor din compunerea Sistemului Apărării Naționale, pe domeniul logistic, este dependentă de o serie de factori, dintre care cei mai importanți ar putea fi: doctrina de acțiune; planurile de cooperare în domeniul logisticii de producție și celei operaționale; interoperabilitatea tehnologică; interoperabilitatea tehnicii, mijloacelor de acțiune și a altor echipamente militare. În acest sens, concluzia noastră este că, pentru asigurarea „logisticii prin cooperare” în cadrul logisticii apărării naționale, se impune realizarea unui management logistic eficient al structurilor cu atribuții specifice din compunerea componentelor Sistemului Apărării Naționale. Fiecare funcție a managementului logistic are rolul și importanța sa, însă cooperarea, în domeniul logistic, iese în evidență în mod deosebit ca un factor de prim ordin în îndeplinirea obiectivelor comune, deoarece logistica face posibilă desfășurarea operațiilor militare.

• În concluzie, în scopul asigurării capacităților/capabilităților necesare, NATO are nevoie de o industrie de apărare suficient de puternică și de industrii naționale de apărare în toate cele 28 de țări, precum și de o cooperare eficientă între acestea. Fiecare stat membru NATO trebuie să aloce minimum 2% din Produsul Intern Brut pentru apărare și să cheltuiască peste 20% din bugetele apărării pentru producerea și achiziția de echipamente militare performante de mare importanță (inclusiv pentru cercetare științifică). Fiecare țară din NATO ar trebui să realizeze obiectivele directe ale Alianței stabilite pentru Forțele lor Aeriene, Terestre și Navale referitoare la sustenabilitatea lor și la capacitatea lor de dislocare și să implementeze în cel mai scurt timp toate standardele și doctrinele Alianței pentru a putea să opereze eficiente împreună.

BIBLIOGRAFIE

*** *Declarația Summitului NATO din Țara Galilor adoptată de șefii de stat și guvern la reuniunea Consiliului Nord Atlantic, 04-05 septembrie 2014.*

NEAGOIE Visarion, *Aserțiuni Euroatlantice*, Editura militară, București, 2015.

<http://www.mac.ro/node/28465>

<http://www.nato.int/cps/en/natohq/110343.htm>

REGELE FERDINAND I ȘI REGINA MARIA ÎN ANII PRIMULUI RĂZBOI MONDIAL

KING FERDINAND I AND QUEEN MARY DURING THE YEARS OF THE FIRST WORLD WAR

*General de brigadă (r) prof. univ. dr. Florian TUCĂ**

Rezumat: În istoria multimilenară a poporului român au fost și sperăm să mai fie, evenimente de excepție, care să scoată în evidență personalități pe măsura acestora și care să constituie exemple de urmat pentru generațiile viitoare, așa cum au fost în Primul Război Mondial Regele Ferdinand I și Regina Maria.

Cuvinte-cheie: Războiul de reîntregire națională; Ferdinand I Întregitorul; Regina tuturor românilor – Mama răniților; Marea Unire.

Abstract: Throughout the millenary history of Romanian people there have been, and we hope there are still going to be, exceptional events that bring forth equally exceptional personalities. These could serve as proper examples for future generations, just as during World War I there were the outstanding figures of King Ferdinand I and Queen Mary.

Keywords: War of national reunification; Ferdinand I the re-unifier; Mary the queen of all Romanians – Mother of the wounded; Great Unification.

În anul 1875, în poezia pe care i-a dedicat-o și i-a închinat-o Domnitorului Unirii din 1859, Bardul de la Mircești, Vasile Alecsandri, laudându-l și preamărindu-l pe Cuza Vodă, spunea următoarele în ultima strofă a acelei minunate creații poetice:

„Sunt nume destinate, ca numele tău mare,
Să steie neclintite pe-a Timpului hotare,
Și vecinic să răspândă o falnică lumină,
Pe seculii ce-n umbră, trecând, li se închină.”¹

* Prof. univ. dr., membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România, istoric.

¹ Vasile Alecsandri, Opere Complete, Poesii, vol. III, *Pasteluri și Legende, Cuza-Vodă*, Editura Librăriei SOCECU & Comp., București, 1875, p.137.

Spre bucuria, fericirea și mândria poporului român, în vatra ancestrală de viețuire dacică și apoi românească, atât înaintea venirii pe lume a lui Alexandru Ioan Cuza, cât și după aceea, la conducerea treburilor țării noastre vor veni numeroase alte personalități de excepție, precum au fost, la vremea lor, Vodă Cuza și Doamna Elena Cuza. Primul Război Mondial ne permite să prezentăm sau să evocăm două personalități ilustre din timpul aceluia război, care este denumit în literatura istorică românească și sub genericul „Războiul de reîntregire națională”. Este vorba de Regele Ferdinand zis și „Întregitorul” și de Regina Maria, supranumită în chip expresiv și minunat fie „Regina tuturor românilor”, fie „Mama răniților”. În acest articol nu ne vom referi decât tangențial la biografiile celor două ilustre personaje, aspecte foarte bine tratate în cărțile publicate până acum în România, ci vom scrie în principal despre participarea lor la primul război mondial, în această privință străduindu-ne să relevăm unele aspecte mai puțin cunoscute de către publicul larg, unele dintre acestea fiind oarecum inedite.

În ce privește pe regele Ferdinand, acesta s-a urcat pe tronul României în ziua de 27 septembrie 1914, după decesul lui Carol I. El era atunci un bărbat cu o bogată experiență de viață, implicit în domeniul militar (avea atunci vârsta de aproape 50 de ani - se născuse în luna august 1865).

În privința experienței sale militare, care va fi pusă în valoare, în mod excepțional, în anii participării României la primul război mondial (1916 - 1919), considerăm potrivit să arătăm că el se afirmase, ca un comandant de certă valoare, pe frontul din Bulgaria în timpul celui de-al doilea război balcanic, pe când avea gradul de general de corp de armată și deținea funcția onorantă de „generalisim”, adică de Comandant suprem al armatei române.² La jumătatea lunii august 1916, România, în fruntea căreia se află regele Ferdinand I, a intrat în Primul Război Mondial în tabăra Antantei, grupare de forțe militare din care făceau parte Franța, Anglia și Rusia. Scopul declarat al intrării țării noastre în război, a fost acela al eliberării fraților români care gemeau de veacuri sub jug străin. Sub directa conducere a Regelui Ferdinand, care era deja și cadru militar de valoare cunoscută și recunoscută, se întocmiseră planuri de campanie cu dispozitive de luptă și s-a decretat mobilizarea oștirii. Apoi, cu un avânt de nestăvilit, întreaga armată română, în frunte cu comandantul ei de căpetenie, regele Ferdinand I, însuflețită de gândul drept și nobil al eliberării fraților de dincolo de munți, a intrat în luptă. A

² Budișteanu G.N., *Mărturii contemporane. Regele Ferdinand I. Amintiri de la cei care l-au cunoscut*, București, 1933, pp. 22-23.

intrat în luptă nu oricum, ci în vuietul cântecului însuflețitor denumit „Treceți batalioane române Carpații.

În ciuda elanului dovedit în primele zile de război, a bărbăției și vitejiei de care aveau să dea dovadă ostașii țării, prima parte a campaniei s-a desfășurat nefavorabil pentru români deoarece statele Antantei nu și-au onorat promisiunea de a desfășura acțiuni ofensive și de a deschide un nou front în sudul peninsulei Balcanice. Dispunând de grupări de forțe numeroase și de tehnică de luptă de înalt nivel (artilerie, mașini de luptă, avioane), în ultima parte a anului 1916, trupele inamice au reușit nu numai să oblige unitățile române să „bată în retragere”, ca să folosim o terminologie militară adecvată, ci și să ocupe o mare parte din teritoriul românesc, implicit capitala țării, orașul București. În condițiile date, conducerea României, în frunte cu regele și regina, cu oficialitățile politice și cu resturile armatei scăpate din dezastru, au fost nevoite să se retragă în Moldova, la Iași. Acolo avea să pulseze din plin inima României, ca să folosim o figură de stil. Timp de câteva luni, armata română a fost reorganizată și reinstruită, i-au sporit efectivele militare, unitățile au fost dotate cu tehnică de luptă modernă prin ajutor străin, de regulă francez. În tot acest timp regele Ferdinand și cei din anturajul său au fost la datorie. S-au preocupat de reorganizarea și instruirea trupelor, de reîntocmirea de noi planuri de campanie, iar în cele din urmă de conducerea efectivă a luptelor din vara fierbinte a anului 1917, cu apogeul lor, bătăliile de la Mărăști, Mărășești și Oituz, acolo unde oștile române și-au acoperit drapelele lor tricolore cu o glorie nepieritoare și nemuritoare. Pe durata desfășurării acelor lupte, pe care le putem considera legendare pentru români, regele României s-a aflat, ca un brav comandant de oști, în focul luptelor, sub ploaia de gloanțe și obuze, trecând fără pic de frică prin comandamente și prin tranșee pentru a-și îmbărbăta comandanții și ostașii de rând.

Prin luptele de veacuri ale poporului român, prin vitejia și bărbăția dovedite de către ostașii țării în anii Primului Război Mondial, prin comportarea strălucită la cârma țării și a oștii a Regelui Ferdinand I, la 1 decembrie 1918 s-a realizat Marea Unire.

Pentru strălucita participare la războiul nostru drept și sfânt de reîntregire națională încheiat cu înfăptuirea Marii Uniri de la 1 decembrie 1918, și ca o dreaptă răsplată, Regele Ferdinand I va primi din partea statului român înaltul titlu de mareșal al României. Iată ce se spune în prima parte a documentului istoric prin care i s-a acordat acest onorant titlu:

„Neamul românesc și oștirea au luptat sub înalta conducere a Măriei Tale spre a întrupa visul nostru strămoșesc.

Pentru vitejia cu care ai stat dârz în fruntea eroilor de la Carpați, Dobrogea, Cerna, Jiu, Olt, Neajlov, Oituz, Mărăști și Mărășești;

Pentru neclintita credință ce ai avut-o în biruința planurilor noastre, în zilele de grea cumpănă;

Pentru înțeleapta cârmuire a treburilor dinăuntru și din afară din vremea acestui cumplit război;

Armata, prin mine, sfetnic al Măriei Tale (generalul Eremia Grigorescu, care deținea funcția de Ministru de Război - n.n.), te roagă pe tine cel dintâi domn și stăpân de veci al tuturor pământurilor românești, să primești ridicarea la cea mai înaltă treaptă ostășească care se cheamă rangul de mareșal”.³

De atunci, el, fostul suveran și mareșal al României, va rămâne consemnat în istoria neamului românesc, pe drept cuvânt, ca întregitor de Neam și de Țară și ca Mareșal al României. El va intra în lumea umbrelor în ziua de 20 iulie 1927 aureolat de o glorie nepieritoare. Va fi înmormântat în mănăstirea Curtea de Argeș. Pe piatra sa de mormânt a fost înscrisă această inscripție, care reprezintă de fapt coordonatele principale ale vieții sale: „Aici odihnește robul lui Dumnezeu Ferdinand I, Regele României născut la 24 august 1867 la Sigmaringen, răposat la 20 iulie 1927 la Castelul Peleş. Luând cârma țării la 11 octombrie 1914, a tras sabia la 15 august 1916 pentru dezrobirea românilor de peste vechile hotare, înfăptuind întregirea neamului și încoronându-se în 15 octombrie 1922 (la Alba Iulia).

Ne vom referi, în continuare, pe scurt, la Regina Maria, cu prezentarea unor informații strâns legate de activitatea și de prezența ei pe front în anii Primului Război Mondial.

Se spune, adesea pe nedrept, că în timp de război o regină are o viață oarecum liniștită, fără pericolele luptelor, ea fiind, vezi Doamne, protejată de zidurile groase ale palatelor, păzită de gărzi puternice, având în jurul ei oameni care au grijă de ea, etc. În ceea ce o privește pe Regina Maria a României, lucrurile nu au stat așa. În anii participării României la Primul Război Mondial ea a uitat aproape de tot, de rochiile cochete și elegante pe care le avea în garderobă, de pantofii eleganți cu tocuri înalte, de mâncărurile, de cafelele și de ceaiurile pe care le servea la ore fixe la Palatul Cotroceni sau la Peleş (ora 9 micul dejun, ora 13 masa de prânz, ora 17 ceva dulce, un ceai sau o cafea, ora 20 masa de seară).⁴ În foarte multe din zilele în care familia regală s-a aflat la Iași, ea, Regina Maria s-a îmbrăcat în haină albă de infirmieră. Voalul de soră

³ Colectiv, coordonator Frunzeti T., *Mareșali ai României*, București, 2013, pp. 139-140.

⁴ Cioroianu A., Simina M., *Maria a României. Regina a iubit viața și Patria*, București, 2015, pp. 18-19.

medicală avea să devină mai important decât mantia de regină, iar pantofii frumos colorați și cu tocuri înalte i-a înlocuit cu cizme cu carâmb înalt, cu care să poată merge pe front, prin bălți și noroaie, pe margini de tranșee sau în locurile adesea îmbălțite în care erau spitalele de campanie sau mici adăposturi. Potrivit informațiilor bogate culese de noi din presa vremii sau din paginile unor cărți scrise după înfăptuirea Marii Uniri de la 1 decembrie 1918, viața de zi cu zi a reginei din timpul desfășurării bătăliilor din vara anului 1917, începea cu lungi vizite prin spitalele de campanie sau prin cele improvizate în care se aflau răniți. Obişnuia să treacă prin toate saloanele, muncind adesea cot la cot cu doctorii militari și cu asistentele sanitare pentru îngrijirea și pansarea celor loviți de grenade, de schije sau de vârfuri de baionete.

De regulă, atunci când umbla printre paturile de spital sau prin punctele de adunare a răniților, regina avea cu ea, în buzunare, în geantă sau într-un fel de sacoșe din pânză albă sau colorată, diferite dulciuri și obiecte pe care le împărțea răniților și bolnavilor. Este vorba de: bomboane, ciocolate, cruciulițe, iconițe, cărți de citit sau cărți poștale timbrate, ciorapi, căciulițe brodate etc. Fiind o femeie bună la suflet și blândă, cu mult har al vorbirii, regina le „împărțea” răniților și bolnavilor vorbe calde și frumoase, însoțite de zâmbete, de încurajări și de urări de sănătate. Iar atunci când timpul îi permitea, regina României nu pregeta să scrie în locul răniților sau a bolnavilor, cărțile poștale pe care aceștia le trimiteau acasă, la cei dragi. Arătându-se profund impresionată de prezența reginei-mamă printre cei suferinzi de pe front, foștii luptători aveau s-o numească pe aceasta „mama răniților”, denumire care va intra de fapt și în istorie.

Regina mamă și-a purtat uneori pașii chiar pe frontul de luptă propriu-zis. Nu-i era frică nici de grenade nici de schije. De regulă, ea făcea astfel de deplasări împreună cu regele. Îl însoțea pe acesta, îmbrăcată în ținută de soră medicală chiar și în tranșee, prilej cu care regina discuta cu luptătorii, iar unora dintre ei le împărțea darurile pe care le avea în buzunare. În timpul în care ne-am documentat pentru întocmirea acestei evocări, am luat cunoștință și de o trăire cu totul aparte a reginei Maria. Iată care a fost aceasta. Într-una dintre zilele premergătoare desfășurării înclășărilor din vara anului 1917, ea s-a deplasat călare pe unul din caii preferați care purta, se pare, numele de „Grui-Sânger”, fiind însoțită de doi călăreți militari spre un spital de campanie ce se organiza într-o localitate aflată în imediata apropiere a liniilor de front. În acea zonă, într-o poieniță, ea a zărit un pâlc de ostași care primiseră câteva ceasuri libere înainte de deplasarea către pozițiile de luptă. La un moment dat regina a observat cum ostașii s-au prins într-o horă, cum se prindeau în satele lor în zilele de sărbătoare. Se spune că erau acolo olteni, munteni, dobrogeni,

moldoveni și chiar ardeleni, aceștia din urmă fiind înrolați în armata română ca voluntari. Când militarii prinși în horă și-au dat seama că de ei se apropiau trei persoane necunoscute, fără să știe că printre ele se afla și o femeie, ostașii ce se prinseseră în horă au început să bată pământul mai iute și mai vârtos, așa cum procedau ei și acasă, atunci când jucau în fața fetelor din sat. Inițial ei nu știau că personajul feminin pe care îl aveau în față era chiar Regina Maria. Dar când au aflat acest lucru, ei au prins parcă mai multe puteri, bătând pământul și mai vârtos și chiuind de mama focului. Impresionată de cele văzute, regina s-a prins și ea cu drag în horă. Iar atunci când își va scrie amintirile, nu va uita să relateze în ele și această trăire din timpul războiului.

După aproape două decenii de la trăirile ei din timpul Primului Război Mondial și la împlinirea a 63 de ani de viață, inima atât de caldă și de generoasă a Reginei Maria a încetat să mai bată. Femeia frumoasă, plină de prestigiu și de talent a murit în ziua de 18 iulie 1938. Locul său de veci se află în mănăstirea de la Curtea de Argeș, alături de locul de veci al soțului ei, Regele Ferdinand I. Pe piatra ei de mormânt se află înscris acest text explicativ și evocativ: „în acest sfânt lăcaș al Curții de Argeș odihnește Maria, regina României întregite, Principesă a Marii Britanii și Irlandei, mama răniților și a tuturor celor necăjiți. Născută la Eastwell, Anglia, la 28 noiembrie 1875 și adormită întru Domnul la Sinaia la 18 iulie 1938. Fă-i Doamne sufletul Roabei Tale loc de verdeață, unde nu este întristare, nici suspin, ci viață fără de sfârșit.”

BIBLIOGRAFIE

- ALECSANDRI, V., *Cuza-Vodă, Opere Complete, Poesii, vol. III, Pasteluri și Legende*, Editura Librăriei SOCECU & Comp., București, 1875.
- BUDIȘTEANU G.N., *Mărturii contemporane. Regele Ferdinand I. Amintiri de la cei care l-au cunoscut*, București, 1933.
- Colectiv, coordonator FRUNZETI T., *Mareșali ai României*, București, 2013, pp. 139-140.
- CIOROIANU A., SIMINA M., *Maria a României. Regina a iubit viața și Patria*, București, 2015.

**POSIBILE INTERVENȚII ALE STRUCTURILOR DE
INTELLIGENCE ÎN PRIVIINȚA ASIGURĂRII SECURITĂȚII
ENERGETICE ÎN CONTEXTUL NOILOR PROVOCĂRI GLOBALE**

**POSSIBLE INTERVENTIONS OF THE INTELLIGENCE
STRUCTURES REGARDING THE ASSURANCE OF ENERGETIC
SECURITY IN THE CONTEXT OF NEW GLOBAL CHALLANGES**

*Daniela Georgiana GOLEA**

*Andrei-Alexandru ȘTEFAN***

Rezumat: Este cunoscut faptul că structural, mediul de securitate este alcătuit dintr-o serie de componente principale, acestea la rândul lor fiind în mod subsecvent alcătuite dintr-o serie de alte componente. Dintre componentele principale, componenta economică are cel mai adesea un rol determinant, iar în cadrul acesteia și corelată componentei ecologice, există componenta energetică.

În ultimii ani, în cadrul tendinței generale de protecție a mediului de securitate se remarcă în mod deosebit încercarea majorității statelor de a-și asigura protecția componentei energetice. Aceasta prin acces la resurse naturale (țiței și gaze naturale) dar și prin intervenții asupra structurii rețelelor de transport energetic.

În paralel, se încearcă dezvoltarea de noi tehnologii în energetică, unele dintre acestea putând avea un rol determinant în evoluția mediului de securitate. Tocmai în domeniul protecției informației tehnologice activitatea de intelligence capătă o importanță crescândă. Iar noile provocări privind conflictul global legat de accesul la resursele energetice, face ca această problemă să capete o importanță aproape vitală pentru statele moderne.

Cuvinte-cheie: energie, securitate, provocări globale, intelligence, resurse neconvenționale.

Abstract: It is a known fact that structuarly speacking the security environment is made of a series of principale components, these being made at their turn of another series of components. From these principal components, the economic one has most often a determinant role, and wihin its strucutre corealted with the ecologic component, takes shape the energetic component.

* Doctorand, Școala Doctorală "Informații și Securitate Națională", kolerdaniela@yahoo.com.

** Doctorand, Școala Doctorală "Informații și Securitate Națională", andrei.stefan@me.com.

In the last years, within the general scope of environment protection it can be vividly remarked the tendency of the majority of the states to assure the protection of their energetic component. This can be attained by access to natural resources (oil and natural gases) but also through interventions on the network of energetic transportation.

In paralel, there is an attempt to develop new energetic technologies, some of these having a determinant role on the evolution of the security environment. Especially on the field of information technology protection the intelligence activity receives an increased importance. The new challenges on the global conflict on access to energetic resources, transforms this issue into a challenge with vital importance for the modern states.

Keywords: *energy, security, global provocations, intelligence, non-conventional resources.*

Introducere

**„Într-o lume în schimbare
singura constantă este schimbarea”
- Colin A. Carnall –**

Odată cu debutul sec. XXI a devenit tot mai clar faptul că în cea mai mare parte situațiile conflictuale de pe Glob au drept cauză aspectul accesului la resursele energetice indiferent de modul în care conflictul este justificat oficial.

Devine așadar tot mai evident faptul că o rezolvare unanim acceptabilă a problemei accesului la astfel de resurse, ar putea reprezenta într-o perspectivă apropiată o soluție realistă în vederea detensionării actualei situații globale și odată cu aceasta, încetarea celei mai mari părți a conflictelor.

În acest mod, se va putea crea pentru o perspectivă mai îndepărtată, un climat de securitate mult mai trainic, pentru că soluționarea acestei grave probleme a accesului la resursele energetice¹ de bază, pe care fără teama de a greși le putem plasa chiar înaintea oricăror altor tipuri de resurse, ar reprezenta în mod practic soluționarea pe fond și trainică a celei mai mari părți a cauzelor conflictuale. Și chiar mai mult decât atât, existența unor resurse energetice în belșug sau măcar suficiența acestora ar permite deținătorului acestor resurse o soluționare mult mai ușoară a problemelor legate de alte resurse necesare, de exemplu resursele de apă potabilă (utilizând tehnologii neconvenționale - figura 1 și 2), sau resursele financiare care pot fi obținute în urma comerțului cu resursele energetice. Aceasta într-un mediu în care mecanismele competiționale ar deveni conform acestui scenariu, foarte reduse ca importanță.

¹ Nestor Lupei, *Zestrea energetică a lumii*, Editura Albatros, București, 1986.

Strategia energetică a României 2007-2020 în viziunea oficială

Încă din capit. 1, paragraful 1.1 al documentului *Strategia Energetică a României 2007-2020*² (elaborat în 16.05.2007 și aprobat prin Hotărârea nr.1069 din 05.09.2007) se arată că: *Obiectivul general al dezvoltării sectorului energetic îl constituie acoperirea integrală a consumului intern de energie electrică și termică în condiții de creștere a securității energetice a țării, de dezvoltare durabilă și cu asigurarea unui nivel corespunzător de competitivitate.* Interesant este că la momentul redactării acestui document în cadrul politicianilor români (sau în anturajul acestora) se aflau persoane care aveau mari afaceri personale în domeniul importurilor de gaze naturale și revânzării acestora către statul român, în condiții cel mai adesea nefavorabile statului. Ulterior au apărut și alte documente care au purtat titlul de *strategie*, dar fără ca în conținutul lor să fie realmente niște strategii în adevăratul sens al cuvântului.

Din analiza făcută asupra problemei energetice în cadrul UE, rezultă eterogenitatea strategiilor energetice a statelor-membre UE. Înainte de izbucnirea așa-numitei *crize ucrainiene*, Italia și Germania susțineau îndeosebi *soluția* importului de gaze naturale din Rusia, utilizând gazoductul de sub Marea Baltică. O asemenea soluție este în primul rând extrem de periculoasă vulnerabilizând în mod deosebit acest sector strategic (energia) al unor mari puteri europene, și apoi, dar nu în ultimul rând, vine în contra oricărei încercări reale de a realiza o dezvoltare durabilă. O astfel de strategie adoptată de Germania și Italia transformă întreaga Europă într-o zonă dependentă complet de gazul rusesc, deci o regiune extrem de vulnerabilă³ chiar în sectorul strategic cel mai important: sectorul energetic, iar acest aspect s-a evidențiat foarte clar odată cu izbucnirea crizei din Ucraina. Pe de altă parte, mai intervin aici și politicile economice de monopol/oligopol utilizate de corporații gigant din Franța, Germania, Italia, precum și unele acțiuni dolosive sau practici neloiale, pe care aceste corporații sunt suspectate că le-ar desfășura în mod obișnuit pentru a-și proteja interesele comerciale⁴. Documentul menționat încearcă să mai facă și o analiză asupra resurselor energetice ale României, trecând în revistă situația unor resurse precum cărbunele, gazul natural, petrolul, posibilitatea construcției de noi hidrocentrale, posibilitatea dezvoltării tehnologiilor nucleare, utilizarea energiilor regenerabile etc.

² http://www.minind.ro/presa_2007/mai/Strategia_16_mai.pdf, site-ul ministerului economiei

³ Stephen Blank, *Energy, economics and security in Central Asia: Russia and its rivals*, Central Asian Survey Volume 14, Issue 3, 1995, pp. 373-406.

⁴ Robert Ebel, *The Geopolitics of Russian Energy*, Center of International and Strategic Studies, 2009.

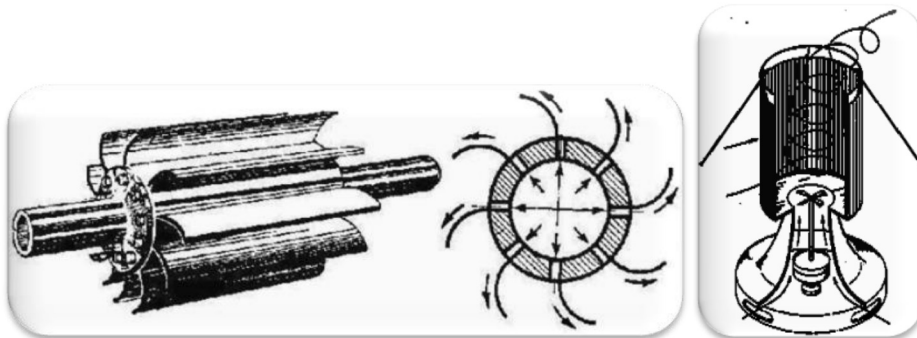

Figura nr. 1. Turbina depresionară Coandă⁵, agregat care se remarcă printr-un randament deosebit. În stânga și la centrul imaginii este prezentată turbina Coandă potrivit brevetului obținut de către C-tin Teodorescu-Țintea sub patronajul direct al lui Coandă.; a se vedea și brevetele RO 41446 din 1960 și RO 42186 din 1959. În dreapta este turbina Tornado potrivit brevetului US4935639, este vorba de o turbină eoliană în care se face aplicarea efectului Coandă având ca rezultat o creștere deosebită a randamentului în ciuda dimensiunilor reduse ale dispozitivului.

Față de acest document, fără a intra în amănunte, putem preciza următoarele:

- *Strategia Energetică a României 2007-2020* nu face o evaluare corectă a resurselor energetice românești, subevaluând resursele de gaze naturale, petrol și uraniu, prezentându-le în mod eronat ca fiind *aproape epuizate*;
- Documentul aproape că face abstracție de un imens bazin de resurse energetice, platoul continental al Mării Negre;
- În domeniul energiilor regenerabile, documentul menționat nu face referire decât la câteva categorii de astfel de resurse, omițând însă principalele surse regenerabile;
- Se fac aprecieri exagerate și nerealiste privind capacitatea României (în contextul actualelor resurse și strategii) de a-și acoperi integral necesarul în energie, ba chiar de a mai deveni în plus și exportator de energie către țările vecine;
- În text, sunt înșiruite o serie de intenții și unele lucruri ce par a fi obiective, dar fără a fi precizate concret resursele și modul în care vor fi utilizate;
- Se vorbește despre necesitatea re tehnologizării termocentralelor dar nu se specifică în ce anume ar trebui să constă această re tehnologizare în mod concret;
- În ansamblu, „*Strategia energetică a României*” nu constituie de fapt o strategie ci mai curând o înșiruire de date (multe dintre acestea eronate sau cel

⁵ Lucian Ștefan Cozma, *New technologies in aerospace engineering and their applications for Unmanned Aerial Vehicle (UAV)*, comunicare științifică în cadrul Conferinței Internaționale Strategii XXI - Tehnologii – aplicații militare, simulare și resurse, U.N.Ap., București, 2011.

puțin inexacte) lipsind finalmente exact indicarea drumului de parcurs și a modului în care urmează a se face în concret aceasta, care sunt resursele și cum ar trebui utilizate, pe scurt: *o strategie*. Ceea ce lipsește cu desăvârșire din acest document este exact strategia.

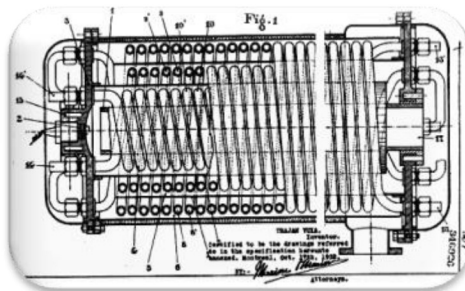

Figura nr. 2. Exceptionalul generator de aburi⁶ al inginerului Traian Vuia, invenție care încă poate avea importante aplicații în viitor

Aproximativ aceleași critici se pot aduce și documentelor ulterioare care tratează aceeași problematică:

- *Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030* elaborată de Guvernul României⁷, Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile, Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă în conformitate cu Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, (București 2008);

- *Strategia națională în domeniul energiei regenerabile*, dir. gen. Alexandru Săndulescu, Direcția Generală Energie, Petrol și Gaze din Ministerul Economiei⁸, și altele⁹.

O serie de studii¹⁰ întocmite relativ recent în România prezintă aceleași importante lipsuri:

- Nu abordează problema din perspectivă tehnologică, în sensul de a face trimitere la tehnologii cu adevărat noi și care ar putea aduce soluții concrete la problemele invocate;

- Își mențin analiza într-o sferă mult prea generală și abstractă;
- Nu vin cu soluții concrete și imediat aplicabile.

⁶ Ibidem.

⁷ <http://strategia.ncsd.ro/>

⁸ <http://www.armandconsulting.eu/documente/strategia.pdf>

⁹ Colectiv autori, coordonator Constantin Ciupagea, *Direcții strategice ale dezvoltării durabile în România*, Institutul European din România, 2006.

¹⁰ Colectiv autori sub coordonarea prof. univ. dr. Silviu Neguț, *Orientări privind securitatea energetică a României*, studiu prezentat în cadrul conferinței SPOS 2008, București 2008.

Deși toate aceste documente vorbesc despre *dezvoltare durabilă*, aceasta în realitate nu poate fi realizată cu adevărat decât dacă și numai dacă:

- Sunt corespunzător gestionate resursele informaționale din domeniul informației tehnologice, activitate specifică structurilor de intelligence;
- Sunt utilizate exclusiv resurse măcar parțial regenerabile;
- Costurile necesare extragerii/conversiei/stocării, sunt reduse până la neglijabil;
- Activitatea de extragere/conversie energetică poate fi realizată chiar și la nivel privat, individual, eliminând astfel necesitatea dependenței persoanelor față de un furnizor/ distribuitor central;
- Asigurarea energiei electrice și termice să nu presupună practic alte cheltuieli decât cele legate de achiziționarea echipamentelor necesare și întreținerea acestora;
- Funcționarea acestor echipamente să nu presupună niciun fel de influență nocivă asupra ecosistemului, sub nicio formă.

Astfel de obiective nu pot fi atinse la ora actuală decât în cazul utilizării informației tehnologice clasificate, iar astfel de acțiuni nu pot fi realizate sau/și controlate decât de către aparatul de *intelligence*.

Informația tehnologică clasificată și importanța structurilor de intelligence

În urma unei analize asupra mediului global contemporan rezultă că în momentul de față ne aflăm angrenați în cadrul unei mari confruntări economice. Această confruntare a venit practic ca o continuare și chiar o diversificare a fostului Război Rece, iar în special după 1990 au început tot mai mult să prindă contur caracteristicile unui război global completamente atipic, care deja nu mai seamănă cu nimic din tiparele Războiului Rece: o confruntare globală ce este compusă dintr-o multitudine de forme de conflict. Dintre aceste forme diverse iese în special în evidență confruntarea economică, aceasta implicând parțial și activitățile de spionaj economic dar totodată și o amplă confruntare multidimensională¹¹: mediatică, energo-informațională și informatică, cybernetică, psihologică/psihotronică etc. Unul din mediile în care se duc cele mai dure confruntări este însă mediul informațional și alături de acesta, cel informatic și cybernetic. Miza este reprezentată în acest caz de informația tehnologică.

Deoarece aplicarea de noi tehnologii presupune o atentă gestionare a informației tehnologice secretizate (clasificate) în cadrul schemei structurale și

¹¹ Lucian Ștefan Cozma, *Agresiunea geofizică- intervențiile artificiale asupra factorilor de mediu*, lucrare dizertație la Universitatea Națională de Apărare, București, 2012.

funcționale a intervențiilor strategice în mediul economic, un rol foarte important l-ar avea fără îndoială aparatul de intelligence și operațiile sale specifice. Din analiza situației realizată din perspectiva activității de intelligence, în momentul de față pentru o parte din actorii scenei internaționale rezolvarea necesităților de securitate direct legate de accesul la resursele energetice nu se poate face în principal decât prin acte de agresiune cum ar fi:

- Acapararea prin forță (militară sau alte forme de exprimare a forței în relațiile internaționale) a acelor bazine petroliere sau/și pungi de gaze naturale, acțiuni cel mai adesea atât de evidente încât informația circulă nu doar la nivelul de intelligence ci și în mass-media;

- Politici financiare și de concurență neloială ce vizează în principal o acaparare abuzivă a unor piețe globale aplicând regimuri de monopol sau oligopol, dar și menținerea unui astfel de statu-quo; în acest domeniu, structura de intelligence joacă un rol esențial deoarece este singura forță capabilă să penetreze informativ un aparat atât de bine protejat precum este cel financiar-bancar;

- O exploatare discreționară a unor resurse naturale ce aparțin de fapt în mod legal și legitim unor state relativ subdezvoltate, aceasta putându-se face în principal prin coruperea autorităților din statele respective și obținerea în acest fel a unor concesiuni în condiții foarte convenabile statului-agresor; în acest domeniu, structurile de intelligence pot veni cu acțiuni și rezultate (în special în plan informațional) foarte eficiente;

- Acțiuni speciale și ferme de protejare a informației tehnologice, prin aplicarea unor standarde speciale de clasificare a informației și astfel, împiedicarea accesului public la orice fel de informații legate de progresul științific și perfecționarea tehnologică reală din domeniul energiei; potrivit unei astfel de concepții asigurarea stării de securitate la nivel global dar și la nivel intern, nu s-ar putea asigura decât numai prin îndepărtarea informației tehnologice și de know-how de marii investitori industriali, astfel încât aceștia să nu aibă cunoștință câtuși de puțin de existența unor tehnologii nepetroliere (impropriu denumite „neconvenționale”); este evident faptul că, pentru realizarea activităților de cercetare-dezvoltare, progresiste, va fi necesară deklasificarea strict controlată a unei părți din cadrul informației tehnologice, iar selectarea acesteia și modul de asigurare a accesului la ea a utilizatorilor industriali nu poate fi decât de apanajul structurii de intelligence;

În contextul noilor realități contemporane și a celor care se pot prognoza pentru un viitor relativ apropiat, o astfel de politică agresivă apare ca profund eronată și în final chiar generatoare de insecuritate. Aceasta, deoarece:

- Nu ar duce decât la o agravare a conflictelor deja existente dar și la generarea permanentă a unora noi, lăsând loc apariției unor situații impredictibil periculoase de escaladare a situației;

- Continuarea actelor abuzive de sustragere prin măsuri dolosive sau chiar de forță a resurselor care aparțin de drept altor națiuni, nu va putea fi decât izvorul unor adânci nemulțumiri și astfel, o sursă permanentă de litigiu și insecuritate;

- Se mai poate totodată considera că o menținere forțată (împotriva mersului firesc al dezvoltării științifice și tehnologice) a tehnologiilor bazate pe exploatarea dar și prelucrarea în diverse moduri a carburanților-fosili, nu va putea conduce decât la un parcurs descendent al lumii, deoarece o ascundere totală a informațiilor referitoare la dezvoltarea tehnologică nu poate însemna decât stagnarea cursului progresist și dezvoltării generale a lumii;

- Deși nu în ultimul rând, mai putem observa că promovarea publică a unor pretinse tehnologii nepetroliere ce sunt încă prea costisitoare sau chiar complet lipsite de fiabilitate, reduce astfel de alternative la imposibil, datorită caracterului lor necompetitiv, cel puțin într-o perspectivă nu mai mare de câteva zeci de ani.

Soluții care implică activitatea de intelligence

Ținând cont de cele arătate anterior, devine pe zi ce trece tot mai probabil ca soluționarea conflictelor provocate de criza energetică să nu poată fi adusă în momentul de față decât prin:

- Declasificare atent controlată și parțială a unor informații tehnologice în scopul de a permite o reducere treptată a consumului global de carburanți-fosili; în acest caz ar fi necesară o atentă gestionare a informației tehnologice (actualmente clasificată) la nivel de intelligence;

- Perfecționarea tehnologiilor aplicate în domeniul extragerii și conversiei eficiente a energiei aflate la nivelul factorilor de mediu¹², cum ar fi electricitatea atmosferică și cea din scoarța terestră, dar totodată și utilizarea unor surse termice naturale, cum ar fi sursa solară, cea geotermală, energia cinetică a apelor curgătoare, dar și a valurilor și a vântului (figura 1), obținerea unei conversii directe la un randament îmbunătățit a energiei radiante solare etc; fiind cunoscut faptul că încă de la mijlocul secolului trecut s-au obținut progrese remarcabile în aceste tehnologii care din păcate au fost îndepărtate din atenția investitorilor industriali și a publicului larg și ulterior clasificate unele dintre ele;

- O continuă perfecționare în domeniul grupurilor de forță și a celor de antrenare capabile să dezvolte puteri mari; se pot avea în vedere unele grupuri de forță neconvenționale ce funcționează la un bun randament și ar putea fi folosite

¹² Idem.

pentru antrenarea unor generatoare electrice de tipul dinamurilor, alternatoarelor sau generatoarelor electrostatice capacitive ori de alt tip, a modelelor perfecționate de generatoare homopolare etc; în acest domeniu, informația tehnologică clasificată deținută de statul român este foarte bogată, structurile de intelligence putând aduce așadar soluții foarte valoroase;

- Perfecționarea sistemelor destinate stocării energiei sub o formă sau alta dar și perfecționări aduse mijloacelor destinate transportului și distribuției energiei către utilizatori, de asemenea obținerea de metode și tehnici de economisire dar și îmbunătățire a performanțelor unor aparate de consum industriale sau casnice;

- Punerea la punct a unor tehnologii noi care să permită utilizarea la un randament mult mai bun al carburanților fosili cei mai ieftini, cum ar fi cazul cărbunilor inferiori și astfel obținerea unei scăderi semnificative a consumului; din această perspectivă, România deține (la nivel de intelligence) încă din anul 1969 o serie de valoroase informații tehnologice (clasificate) care pot prezenta în anumite condiții o importanță strategică;

- Stabilirea unei tehnologii îndeajuns de fiabile în scopul de a permite utilizarea în condiții de securitate a energiei de fuziune nucleară; deocamdată informațiile tehnologice în acest domeniu sunt încă foarte sărace și doar serviciile ruse de intelligence ar putea avea acces la ele, în contextul în care Rusia are cele mai avansate cercetări în acest domeniu;

- Perfecționarea tehnologiei clasice a conversiei energiei nucleare bazată pe fenomenul de fisiune nucleară, urmărindu-se scăderea costurilor dar și o creștere a siguranței în exploatarea centralelor (termo)nucleare; în acest domeniu, informația tehnologică clasificată este mult mai abordabilă dar utilizarea acesteia implică probleme juridice deloc simple;

- Perfecționarea tehnologiilor bazate pe utilizarea surselor cu radioizotopi dar și a celor bazate pe absorbirea radiației nucleare și utilizarea pentru construirea acestor surse, a deșeurilor nucleare care astfel ar fi reciclate și utilizate în energetică; în acest domeniu structurile de intelligence pot avea un rol foarte important gestionând informațiile legate de producerea, circulația și depozitarea materialelor nucleare și radioactive;

- Perfecționarea tehnologiei celulelor fotovoltaice în scopul ieftinirii acesteia dar și a creșterii parametrilor specifici raportați la unitatea de suprafață, dar și compactizarea acestor celule fotovoltaice și nu în ultimul rând amplasarea lor pe structuri flexibile în locul celor rigide; acesta este un domeniu în care informația tehnologică în genere nu mai este clasificată dar nici nu s-au făcut eforturi în vederea colectării și centralizării acestor informații;

- Realizarea de noi tipuri de captatoare eoliene, cu un randament corespunzător îmbunătățit și care totodată să fie și mult mai compacte; o soluție

tehnologică în acest sens ar putea fi reprezentată de aplicarea *efectului Coandă* și astfel, realizarea de turbine eoliene întubate având un diametru de peste 25 de ori mai mic decât al turbinelor clasice; încă de la debutul anilor '70 în cadrul informațiilor clasificate din România au existat astfel de proiecte (de obicei semnate de Henri Coandă) iar utilizarea (sub controlul aparatului de intelligence) acestor informații tehnologice ar putea conduce la obținerea de performanțe industriale;

- Perfecționări aduse grupurilor de forță din categoria mașinilor termice, realizate prin mărirea randamentului de transformare a energiei termice în energie cinetică sau alte forme de energie utilă și totodată scăderea consumului, dar și posibilitatea folosirii unor carburanți nerafinați, mai ieftini, eventual a unor amestecuri de carburanți;

- Punerea la punct a unor dispozitive care să permită utilizarea energiei magnetice¹³ dar totodată și perfecționarea motoarelor electrice cunoscute la ora actuală; și în acest domeniu, încă din anul 1973 România a obținut performanțe remarcabile iar declasificarea controlată (prin intelligence) a informației tehnologice ar putea aduce rezultate remarcabile;

- Punerea la punct a unor grupuri de forță bazate pe principii cu totul noi față de grupurile de forță clasice, de pildă prin utilizarea tehnologiei aerodepresive Coandă sau a tehnologiei vacuumpropulsiei (R.Liciar)¹⁴; și în acest caz, la nivel de intelligence încă de la jumătatea anilor '50 se găsește informația tehnologică clasificată;

- Tehnologii de conversie a energiei eliberate în procesul de resociere atomică a oxigenului-radical în reacție cu azotul activ, adică azotul ionizat; informațiile clasificate în acest caz sunt deținute la ora actuală în special de către serviciile de intelligence americane;

- Tehnologii destinate utilizării apei și hidrogenului drept principal carburant; informația tehnologică în această privință este deținută chiar și de către România;

- Folosirea metodei sonicității (potrivit invențiilor lui G. Constantinescu) în scopul generării, stocării și transportului energiei în condiții de economicitate.

Printre beneficiarii aplicării unor astfel de măsuri la nivelul sistemului energetic național putem enumera:

- Orice categorie de consumatori de energie alături de întreaga populație;

¹³ Lucian Ștefan Cozma, *Știința Secretă*, Editura Obiectiv, Craiova, 2010.

¹⁴ Lucian Ștefan Cozma, articolul *Tehnologia vacuum-propulsiei- concept și aplicații*, în Buletinul Academiei Forțelor Aeriene nr. 3/2014.

- Instituțiile politice de la nivel central, care fac administrarea Bugetului de stat și care ar avea astfel capacitatea înregistrării de mari economii în cadrul cheltuielilor bugetare; odată cu aceasta ar crește corespunzător resursele bugetare ce ar deveni disponibile altor sectoare strategice, de pildă sectorul militar, medico-sanitar, învățământ, etc;

- S-ar putea înregistra o scădere importantă a cheltuielilor și mai ales încetarea importurilor de carburanți-fosili; fapt ce ar avea drept imediată consecință o creștere importantă a nivelului general de trai dar și o creștere a cotației monedei naționale.

Aplicarea unor asemenea proiecte ar cuprinde în principal următoarele etape:

- 1) la nivelul structurilor de intelligence și prin cooperare cu grupuri formate din oameni de știință selecționați, se face o cercetare tehnologică și o analiză prealabilă, incluzând teste de laborator dar și altfel de activități experimentale sau/și demonstrative; această fază prealabilă nu trebuie confundată cu etapa de cercetare fundamentală din cadrul activității de cercetare științifică, fiind de fapt doar o activitate a structurilor de intelligence destinată identificării și selectării soluțiilor cele mai potrivite;

- 2) rămânând la nivelul structurilor de intelligence, urmează a se stabili o echipă de lucru destinată exclusiv proiectului pentru care s-a executat activitatea de cercetare, iar activitatea acestei echipe va fi supusă regulilor generale de strictă compartimentare și distribuire a competențelor în scopul de a proteja bine informația tehnologică;

- 3) ulterior, se va putea trece la construirea unor prototipuri experimentale având de preferință un gabarit mai mare, cu scopul testării capacității de lucru și performanțelor aplicate la un nivel industrial;

- 4) în cadrul etapei următoare se face selectarea personalului de lucru special destinat aplicațiilor industriale avute în vedere; va fi necesar ca acest personal să fie în întregime supus regimului de lucru militarizat, urmând a fi izolat atât din punct de vedere administrativ cât și punctul de vedere al spațiului de lucru, față de toți ceilalți lucrători ai diverselor întreprinderi unde se realizează aplicații ale tehnologiei respective;

- 5) în fine dar nu în ultimul rând, este necesară și o adaptare a infrastructurii pentru aplicarea noilor tehnologii.

Concluzii

Sub aspectul resursei informaționale dar și din perspectiva juridică, putem deja trage o serie de concluzii preliminare:

- dispunem de resursa informațională, adică informația tehnologică și de know-how;

- totodată statul român sau persoane de cetățenie română dețin proprietatea intelectuală asupra invențiilor ce ar trebui să fie aplicate;
- există în principiu resursele naturale necesare;
- deja avem infrastructura necesară dezvoltării unei asemenea activități;
- re tehnologizarea discutată aici este necesară și de perspectivă apropiată.

În ceea ce privește situația mediului de securitate în care ar trebui să aibă loc acțiunile preconizate de noi, putem concluziona astfel:

- Climatul de securitate este foarte tensionat în momentul de față. Evoluțiile situației pot fi grave și imprevizibile ca deznodământ, iar aceasta reprezintă o vulnerabilitate actuală a oricărui stat în domeniul securității la nivel global. Chiar dacă din punct de vedere cel puțin moral apartenența la o alianță politico-militară (cum este NATO) oferă impresia garantării unor elemente de securitate, în cazul adâncirii actualei crize până la nivelul confruntării deschise și eventual a escaladării ulterioare, în această perspectivă este foarte puțin probabil să mai aibă vreo valoare angajamentele asumate de partenerii actualelor alianțe sau coaliții. Caz în care fiecare stat se va baza pe resursele proprii. Una din aceste resurse este fără îndoială resursa informațională gestionată la nivelul structurilor de intelligence;

- Putem afirma că la ora actuală există totuși soluții, atât politice și legislative, cât și administrativ-organizatorice dar mai ales tehnologice, care să permită buna funcționare a sistemului energetic cu investiții și cheltuieli minime și complet independent față de resursele energetice externe. În cadrul acestui proces de adaptare, structurile de intelligence ar avea un rol major pentru că la nivelul lor s-ar face administrarea informației tehnologice clasificate;

- Admițând cazul utilizării de tehnologii noi pentru care este deja deținută informația tehnologică și documentația de know-how, inclusiv proprietatea intelectuală, se vor putea realiza relativ repede și cu costuri destul de reduse, atât grupuri de forță mult mai performante destinate (re)motorizării tehnicii de luptă dar și generatoare apte de a înzestra consumatorii din toate categoriile. Gestionarea informațiilor tehnologice aplicate în aceste cazuri nu poate fi decât de competența aparatului de intelligence;

- Din perspectiva celor arătate mai sus devine necesară organizarea prin intermediul structurilor de intelligence unor echipe pluridisciplinare care să facă evaluarea potențialului energetic național în sensul utilizării tuturor resurselor naturale legate de căldura din aer, apă ori sol, electricitatea din sol și din aer etc;

- Evoluția recentă dar și caracterul tot mai imprevizibil al situației politico-militară regionale (zona extinsă a Mării Negre) și globale ne avertizează că este cazul să grăbim luarea măsurilor ce s-au amintit la punctele precedente.

Prin intermediul structurilor de intelligence informația tehnologică deja deținută de către România ar putea fi gestionată de așa-natură încât să permită obținerea unor performanțe economice remarcabile în contextul actualei crize energetice și mai ales ținând cont de caracterul imprevizibil al evoluției situației conflictuale globale.

BIBLIOGRAFIE

- NESTOR Lupei, *Zestrea energetică a lumii*, Editura Albatros, București, 1986.
- BLANK, Stephen, *Energy, economics and security in Central Asia: Russia and its rivals*, Central Asian Survey Volume 14, Issue 3, 1995.
- EBEL, Robert, *The Geopolitics of Russian Energy*, Center of International and Strategic Studies, 2009.
- COZMA, Lucian Ștefan, *New technologies in aerospace engineering and their applications for Unmanned Aerial Vehicle (UAV)*, comunicare Științifică în cadrul Conferinței Internaționale Strategii XXI - Tehnologii – aplicații militare, simulare și resurse, U.N.Ap., București, 2011.
- Colectiv autori, coordonator CIUPAGEA Constantin, *Direcții strategice ale dezvoltării durabile în România*, Institutul European din România, 2006.
- Colectiv autori sub coordonarea prof. univ. dr. NEGUȚ Silviu, *Orientări privind securitatea energetică a României*, studiu prezentat în cadrul conferinței SPOS 2008, București 2008.
- COZMA, Lucian Ștefan, *Agresiunea geofizică- intervențiile artificiale asupra factorilor de mediu*, lucrare dizertație la Universitatea Națională de Apărare, București, 2012.
- COZMA, Lucian Ștefan, *Știința Secretă*, Editura Obiectiv, Craiova, 2010.
- COZMA, Lucian Ștefan, articolul *Tehnologia vacuum-propulsiei- concept și aplicații*, în Buletinul Academiei Forțelor Aeriene nr. 3/2014.

Surse web

- http://www.minind.ro/presa_2007/mai/Strategia_16_mai.pdf, site-ul ministerului economiei
- <http://strategia.ncsd.ro/>
- <http://www.armandconsulting.eu/documente/strategia.pdf>

Brevete:

- * W. P. Piggot, US 050314.
- * W. D. Snow, US 155209 Earth-batteries for generating electricity.
- * J. Cerpoux, US 182802 Electric piles.
- * Daniel Drawbaugh, US 211322 Earth battery for electric clocks.
- * M. Emme, US 495582 Ground generator of electricity.
- * M. Emme, US 728381 Storage Battery.
- * Jahr, Emil, US 690151 Method of utilizing electrical earth currents.
- * Bryan, James C., US 160152 Earth Battery.
- * James M. Dices, US 2806895 Immersion type battery.
- * Dieckmann, George F., US 329724 Electric Earth Battery.
- * Stubblefield, Nathan, US 600457 Electric battery.
- * William T. Clark, US 4153757 Method and apparatus for generating electricity.
- * Ryczek, US 4457988 Earth battery.

**IMPORTANȚA STRATEGICĂ A MĂRII NEGRE ȘI A GURILOR
DUNĂRII PENTRU FEDERAȚIA RUSĂ LA ÎNCEPUTUL
SECOLULUI XXI**

**THE STRATEGIC IMPORTANCE OF THE BLACK SEA AND THE
DANUBE MOUTHS FOR RUSSIAN FEDERATION AT THE
BEGINNING OF XXI CENTURY**

*Locotenent colonel drd. Ion-Marius NICOLAE**

Rezumat: *Revenirea problematicii Mării Negre în integralitatea expresiei ei geopolitice și geostrategice, dar și a celei pe care, implicit, o generează în actualitatea secolului XXI este o realitate a cărei evidență nu numai că nu surprinde, dar, mai mult decât atât, se impune în arealul global. Astăzi, Marea Neagră reprezintă zona cea mai densă de pe glob în interese geopolitice și geostrategice în care sunt implicați principalii actori globali: Federația Rusă, SUA, NATO, UE, dar și China.*

Bazinul Mării Negre reprezintă o zonă tampon dintre Asia și Europa, precum și frontiera estică a comunităților occidentale. Lărgirea succesivă a NATO (1999, 2004, 2008) și a UE (2001 și 2007) și aspirațiile globale, declarate sau subînțelese, ale acestora au conferit și conferă Mării Negre un statut cu totul și cu totul special în ecuația organică a reasezării noii ordini globale.

Interesele economice în zona Mării Negre apar după descoperirea imenselor rezerve de gaze naturale, dar și de petrol din Marea Neagră, Asia Centrală și Caucaz, transformând-o într-o miză geostrategică actuală.

Rusia țaristă a fost preocupată din cele mai vechi timpuri, de controlul Mării Negre și a Gurilor Dunării, iar după anexarea Crimeei, semnificația acestora se amplifică, dorind să transforme Marea Neagră într-un "lac rusesc" și, astfel să aibă ieșire la mările calde.

Folosind o abordare constructivistă, articolul prezintă succint importanța Mării Negre și a Gurilor Dunării pentru Federația Rusă la începutul secolului XXI.

Cuvinte-cheie: *Importanța strategică; Marea Neagră; Gurile Dunării; Peninsula Crimeea; Federația Rusă.*

Abstract: *The return of the Black Sea issue in its entirety geopolitical and geostrategic expression, but also that which implicitly generates in XXI century actuality is*

* Șef birou/Centrul 84 Mentenanță și Recepție/SMFT, Student-doctorand la Școala Doctorală/Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, marius24nicolae@yahoo.com.

a reality which not only do not surprise, but more than that, it is enforcing it selfe in the global area. Today, the Black Sea is the densest area in the world in geopolitical and geostrategic interests involving key global players: the Russian Federation, the US, NATO, EU, and China.

Black Sea is the buffer between Europe and Asia, and the eastern border of Western communities. NATO enlargements (1999, 2004, 2008) and the EU enlargement (2001 and 2007) as well as their global aspirations, stated or implied, given and confers the Black Sea with special statue in the organic ecuation of the new global order resettlement.

Findyng huge reserves of oil and natural gas from the Caucasus and Central Asia led to emergence of economic interests in the Black Sea, turning it into a current geostrategic stakes.

Tsarist Russia was concerned since ancient times, by controlling the Black Sea and the Danube, and after the annexation of Crimea, their importance is amplified, wanting to turn the Black Sea into a "Russian lake" and thus be locked at hot seas ...

Using a constructivist approach, this article briefly presents the importance of the Black Sea and the Danube to the Russian Federation at the beginning of XXI century.

Keywords: *The strategic importance; Black Sea; Danube Mouths; Crimean Peninsula; Russian Federation*

Motto:

"Nimeni nu trebuie să-și facă vreo iluzie despre posibilitatea de a câștiga o superioritate militară asupra Rusiei. Nu vom lăsa niciodată să se întâmple așa ceva".

Citat din Vladimir Putin

La începutul secolului XXI, apar o serie de schimbări majore în mediul actual de securitate, acesta fiind marcat de o serie de schimbări în principalele domenii ale societății. *Războiul Rece* a luat sfârșit în perioada 1990-1991, URSS și Iugoslavia s-au dezmembrat, NATO și UE s-au extins spre est, înspre bazinul Mării Negre, Caucazului și Orientului Apropiat (între Marea Baltică și Marea Neagră), UE tinde să devină un actor mondial, la rivalitate cu SUA, Federația Rusă și-a redus influența politică și militară, iar China și India aspiră la rangul de "superputeri politico-economice"¹.

În acest context, al actualului mediu de securitate, va trebui analizată și zona Mării Negre.

De 200 de ani, Marea Neagră și Zona Extinsă a Mării Negre reprezintă puntea de legătură deosebit de importantă între Est și Vest, o regiune a lumii care, datorită acestui spațiu specific, "a favorizat relațiile de schimb economic"². Fiind situată la intersecția celor două religii: creștină și cea islamică, dar și între cele

¹ <https://andreivocila.wordpress.com/2010/08/23/securitate-prin-democratizare-in-zona-marii-negre/>, accesat la data de 05.07.2015, orele 15.30;

² http://www.safn.ro/publicatii/bfn/BFN19_13.pdf, accesat la data de 05.07.2015, orele 15.40;

două mari familii de popoare slave și turcice, “deține un spațiu geopolitic important, caracterizat de izolare politică, având ca factori care au favorizat enclavizarea regiunii și controlul strict al navelor prin strâmtorile Bosfor și Dardanele”³.

Ultimul deceniu al secolului XX a dus la o transformare spectaculoasă a Mării Negre. “Regiunea Mării Negre este o complicată intersecție a societăților, culturilor și sistemelor politice”⁴. Zona Mării Negre este spațiul de interferență a trei zone geopolitice și geostrategice - *Europa de Sud*, *Europa de Est* și *Orientul Mijlociu*. După 1990, zona Mării Negre s-a transformat într-o zonă instabilă, zonă care a fost marcată de o serie de neînțelegeri de natură “politico-militară și economică dintre riverani, dar și de preocuparea altor state de a-și reconsidera interesele în zonă”⁵.

Ceea ce o particularizează, sunt acele “poziții cheie”, care sunt specifice Mării Negre, și care contribuie într-un mod esențial la valoarea și importanța geostrategică a acestui spațiu. Acestea sunt⁶:

♦ **Sistemul strâmtorilor** (Bosfor, Dardanele - legate prin Marea Marmara) - asigură și permite navelor să treacă dintr-o mare “închisă” spre Oceanul Planetar. Turcia este cea care controlează strâmtorile, aceasta fiind, în prezent, unica și principala arteră pentru transportul extern pe mare, aflată la îndemâna tuturor țărilor riverane și cel mai economic mijloc de transport. Turcia are un rol privilegiat printre riverani, având în vedere că aceasta deține controlul asupra strâmtorilor.

♦ **Peninsula Crimeea** - un bastion maritim înaintat, un adevărat portavion, “bine ancorat”, cu o serie de facilități, de-a lungul căreia întâlnim forțele navale, gata oricând să acționeze în orice situație;

♦ **Gurile Dunării (Dunărea maritimă)** - prin complexul de navigație al Sulinei aflat pe teritoriul statului român, se permite intrarea și ieșirea navelor maritime, acesta reprezentând un element de putere pentru România;

♦ **Platoul continental** dispus în fața litoralului românesc, având elemente atrăgătoare, a dus la disputa dintre România și Ucraina privind problema delimitării platoului continental al zonei economice exclusive;

³ Datorită Tratatului de la Montreux din 9 noiembrie 1936;

⁴ Articolul “Regiunea Mării Negre are un nou rol de securitate” al analistului Paul Ciocoiu, pentru ziarul Southeast European Times, 8 noiembrie 2006;

⁵ http://www.cpc-ew.ro/pdfs/securitatea_in_regiunea_mn.pdf, accesat la data de 05.07.2015, orele 16.30;

⁶ <http://documents.tips/documents/marea-neagra-55a4d27fcb354.html>, accesat la data de 05.07.2015, orele 16.50.

◆ **Insula Șerpilor** - “redescoperită” în ultimii ani și situată din nou în problematica diplomației internaționale.

Evenimentele petrecute în ultimii ani au impus o nouă analiză a spațiului Mării Negre și a zonei adiacente acesteia, transformându-le în așa numita “zonă extinsă a Mării Negre”. Noua zonă cuprinde, pe lângă cele șase state cu deschidere la litoral (Bulgaria, Federația Rusă, Georgia, România, Turcia și Ucraina), Republica Moldova, Grecia, precum și celelalte țări din regiunea Caucaz (Armenia și Azerbaidjan).

Procesul de extindere NATO și UE a adus comunitatea europeană și euroatlantică pe coasta de vest, ducând la modificarea percepției prin care “zona Mării Negre este periferia Europei și un lac rusesc”⁷ și crescând rolul geopolitic de interfață cu Orientul Mijlociu și Asia Centrală.

Interesele economice legate de descoperirea imenselor rezerve de petrol și gaze naturale din Orientul Mijlociu și Asia Centrală “au transformat zona Mării Negre într-o miză geostrategică actuală”⁸.

La începutul secolului XXI, “Rusia, o fostă superputere, împreună cu alte două puteri din regiune - Ucraina și Turcia - vor fi cele care vor influența harta politică a Mării Negre”⁹.

Rusia caută să revină pe scena politică internațională, încercând să redevină principalul actor de la Marea Neagră, după o lungă perioadă de timp. Rusia intenționează să dețină rolul de “pivot” pe care l-a jucat odată în construirea și menținerea “arhitecturii Războiului Rece al țărmlurilor”.

Rusia caută să se extindă la Marea Neagră, concepția avându-și originea în epocile țaristă și sovietică, dar și în reechilibrarea forțelor NATO/SUA și UE în regiune. Permanent, președintele rus Vladimir Putin

s-a preocupat intens pentru dezvoltarea flotei ruse de la Marea Neagră¹⁰, care reprezintă o forță semnificativă de care ar trebui să se țină seama. Prin declarațiile președintelui rus de genul “bazinul Mării Negre și al Mării de Azov se află în zona rusă de interes strategic” or “Marea Neagră oferă Rusiei acces direct la cele mai importante rute globale de transport”, **Rusia afirmă de fapt că nu-și abandonează pozițiile pe care le deține în prezent în Marea Neagră.**

⁷ Alocuțiunea președintelui Traian Băsescu la Council on Foreign Affairs, 10 martie 2005;

⁸ http://www.academia.edu/724470/tendin%C5%A2ele_geopolitice_geoeconomice_%C5%9Ei_geostrat_egice_regionale_%C3%8En_zona_m%C4%82rii_negre_caucaz._geopolitical_geoeconomical_and_geo_strat_egical_tendencies_in_the_black_sea-caucasus_area, accesat la data de 05.07.2015, orele 17.30;

⁹ http://www.cpc-ew.ro/pdfs/securitatea_in_regiunea_mn.pdf, accesat la data de 05.07.2015, orele 17.40;

¹⁰ <http://www.geopolitic.ro/Revista%20Geopolitica%2014-15.pdf>, accesat la data de 05.07.2015, orele 17.50;

1. Rusia - principalul actor din zona Mării Negre și Zona Extinsă a Mării Negre

Marea Neagră și în principal, Zona Extinsă a Mării Negre (ZEMN) reprezintă *“una dintre mizele majore ale competiției globale pentru resurse energetice”*¹¹. La ora actuală, nu există o delimitare geografică uniformă a Zonei Extinse a Mării Negre. Din punct de vedere geografic, ea include cele șase state riverane: Bulgaria, Georgia, România, Rusia, Turcia și Ucraina. Toate aceste țări au porturi cu terminale de primire-încărcare a petrolului și gazului condensat. Termenul de *“extins”* face referire mai curând la o zonă politico-economică, decât la una geografică. Pentru aceasta trebuie luat în calcul și importanța politică, economică și strategică a țărilor ca: Albania, Armenia, Azerbaidjan, Grecia și Moldova. Așadar, Zona Extinsă a Mării Negre, este cuprinsă între Balcani și Marea Caspică.

Nu trebuie omis coridorul energetic, care leagă principalii consumatori ai Occidentului de bogatele rezerve energetice din Asia Centrală și Orientul Mijlociu (Marea Caspică). În ceea ce privește resursele energetice, este evidentă următoarea clasificare: țări exportatoare: Rusia, Georgia și Azerbaidjan; țări care nu depind direct (sau depind puțin) de livrările de resurse energetice rusești: Turcia și Bulgaria; țări importatoare - toate celelalte; țări de tranzit - sunt state pe teritoriul cărora trec coridoarele terestre de transport al petrolului și gazelor naturale (exp. Georgia, Bulgaria, Serbia, Ungaria, Polonia, Cehia, Germania etc.). Alături de actorii locali se înscriu și marii actori globali SUA și UE.

La începutul secolului XXI, regiunea Mării Negre s-a remarcat ca un nod comercial important, asta și datorită faptului că se află în apropierea bazinului Caspic, extrem de bogat în combustibili. Prin urmare, Rusia, SUA, UE și statele regionale au demarat o competiție comercială și diplomatică deosebită pentru a stabili traseele hidrocarburilor. Rusia, fiind unul din principalii producători de petrol și gaze din regiune (și din lume), dar și de principal furnizor de gaze al țărilor UE, este direct interesată de *“jocul energetic”* din bazinul Mării Negre. *“Arma energetică”* reprezintă pentru Rusia singurul mijloc de a ține sub control Europa și nu-și permite să-l piardă. Așadar, Rusia, reprezintă unul din principalii actori din ZEMN și exportator de petrol și gaze naturale, iar țările de tranzit se deosebesc prin poziția lor față de fluxurile energetice din această țară.

Rusia este un jucător strategic important în cadrul ZEMN și un actor previzibil, având o așezare distinctă în raport cu statele, dar și cu problemele din regiune. Conform tradiției diplomatice *“își prezervă dreptul de influență în zona*

¹¹ *Ibidem.*

Caucazului, Balcanilor și a Mării Negre”¹². Rusia consideră aceste zone importante pentru a-și asigura securitatea și lupta pentru refacerea statu-quo-ului. În competiția energetică, Rusia, se bazează pe resursele energetice, în special pe petrol și gaze naturale. Avantajată de aceste resurse, Moscova se impune pe scena politică internațională, folosindu-le ca pe niște arme, al căror efect este din ce în ce mai vizibil, iar orice inițiativă din zona străină Rusiei este rău percepută și reacționează pe măsură întrerupând alimentarea cu gaz, propunând unele proiecte alternative, menținând o situație geopolitică complicată (în cazul Georgiei și Republicii Moldova) sau împiedicând apropierea NATO și UE de granițele sale (în cazul Georgiei, Republicii Moldova și Ucrainei).

Având în vedere orientarea și concentrarea forțelor ruse în zona Mării Negre, atât în spațiul energetic, dar și în cel militar, îndeosebi după alipirea Peninsulei Crimeea, se poate estima *“intenția Rusiei de a-și lărgi aria de cuprindere”*¹³. Revanșa rusească, după încercarea de izgonire a ei din Balcani, va avea loc prin obținerea controlului spațiului energetic în regiunea sud-est europeană. Dar miza nu este doar de natură geo-economică. Conform uneia din legile principale ale geopoliticii, formulată de Halford Mackinder, *“cine controlează Europa de Est, stăpânește heartland-ul (teritoriul dintre Ural și Pamir, Volga și Iantzi); cine controlează heartland-ul stăpânește Insula Lumii (Eurasia); cine controlează Insula Lumii, stăpânește întreaga planetă”*¹⁴.

2. Importanța Mării Negre pentru Rusia

La începutul secolului XXI un punct important în politica externă a Rusiei este de a recâștiga și dezvolta influența sa *“asupra unor state vecine cu sau fără ieșire la Marea Neagră, cum ar fi: Azerbaidjan, Georgia, Ucraina, în general asupra statelor membre CSI”*¹⁵. Având un teritoriu vast, Rusia încă mai are tendințe *“imperiale”*. În momentul actual, Rusia oscilează între dorința de integrare în Europa cu respectarea regulilor democrației liberale și mai vechiul mesianism slav.

Rusia a privit cu ostilitate, într-o primă fază, integrarea Balcanilor și a regiunii Marea Baltică-Marea Neagră în NATO. Imediat după perioada 2000-2001,

¹² <http://www.cadranpolitic.ro/?p=4007>, accesat la data de 05.07.2015, orele 18.00;

¹³ http://www.safn.ro/publicatii/bfn/BFN18_13.pdf, accesat la data de 05.07.2015 orele 18.30;

¹⁴ În *“The Geographical Pivot of History”* (*“Pilonul geografic al geografiei”*), articol publicat de Halford John Mackinder în anul 1904 în cadrul Societății geografice regale și prin care acesta a avansat teoria sa privind Centrul Pământului (Heartland Theory).

¹⁵ <http://documents.tips/documents/marea-neagra-55a4d27fcb354.html>, accesat la data de 05.07.2015, orele 18.50;

Vladimir Putin și guvernul său au înțeles că “procesele în curs sunt ireversibile și au adoptat o strategie de acomodare, sub semnul pragmatismului”¹⁶.

Un rol deosebit de important este acordat de către Rusia zonei Mării Negre, mai ales din punct de vedere strategic și militar. La ora actuală, “forțele militare terestre ruse au două baze militare în Georgia (Batumi și Ahalkalaki), una în Armenia și una în Tadjikistan”¹⁷.

Astăzi, politica Rusiei este conciliatoare față de Occident, în general, și față de SUA, în particular. Vladimir Putin încearcă să aibă bune relații de cooperare și prietenie atât cu SUA, dar și cu Europa Occidentală.

Importanța energetică a Mării Negre

Regiunea Extinsă a Mării Negre este influențată pe de-o parte, de statele riverane ale acestei mări și care sunt și membre ale alianței nord-atlantice, iar pe de altă parte de Rusia, care-și promovează politica proprie și încearcă să “impună țărilor din regiune modelul său de funcționare”¹⁸.

La summit-ul din 25-29 iunie 2004 de la Istanbul s-a hotărât “extinderea NATO către Marea Neagră”¹⁹. Acesta este primul proces politico-militar de acest gen. Statele din zona Mării Negre și zona extinsă a acesteia și-au exprimat aspirațiile de a accede și a se integra în NATO. România și Bulgaria, țări riverane la Marea Neagră, au fost primite cu această ocazie, iar după ultimul val, ușile NATO au rămas în continuare deschise. Rusia s-a împotrivit de fiecare dată expansiunii NATO către Est, dar “recunoaște dreptul statelor de a-și alege modelele de securitate”²⁰.

Un alt proces integrator îl constituie lărgirea UE. România și Bulgaria au aderat la 1 ianuarie 2007. Tot la aceeași dată are loc și începerea negocierilor cu Turcia pentru aderarea la UE. Acestui proces, care depinde de capacitatea statelor de a-și reforma societatea, nu i se poate opune nimeni, astfel încât aceasta “să se alăture comunității europene”²¹.

¹⁶ <http://www.geopolitic.ro/Revista%20Geopolitica%202014-15.pdf>, accesat la data de 05.07.2015, orele 19.15;

¹⁷ Marinescu, Cornel; Nistor, Florin; Coman, Liviu, “Crizele cauzate de mizele energetice și securitatea în Zona Extinsă a Mării Negre”, (București, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, 2013), pp.33-34;

¹⁸ http://www.cpc-ew.ro/pdfs/securitatea_in_regiunea_mn.pdf, accesat la data de 05.07.2015, orele 19.45;

¹⁹ <http://www.nato.int/docu/comm/2004/06-istanbul/home.htm>, accesat la data de 05.07.2015, orele 20.00.

²⁰ <http://geopolitics.ro/atitudinea-rusiei-fata-de-noii-si-viitorii-membri-nato/>, accesat la data de 06.07.2015, orele 17.00;

²¹ <http://www.mapn.ro/diepa/ispaim/files/ms122014.pdf>, accesat la data de 06.07.2015, orele 17.20;

O problemă deosebit de importantă pe ordinea de zi a politicii externe a SUA este problema petrolului. Americanii caută surse energetice diversificate pentru a atenua dependența de petrolul din Orientul Apropiat, transformându-se într-un interes de securitate pentru SUA. Petrolul din Marea Caspică și Asia Centrală reprezintă o posibilă alternativă pentru care SUA *“folosesc strategii economice, politice și militare”*²².

SUA are posibilitatea de a stabili o serie de mecanisme pe termen lung, în vederea asigurării tranzitului liber al petrolului. Astfel, SUA va putea crește și cantitatea de petrol comercializat.

Petrolul din Azerbaidjan va fi insuficient. Aici firmele sunt reprezentate de Rusia, SUA și Marea Britanie. Dar în zonă a apărut un alt concurent, China, care se află pe locul al doilea în ceea ce privește consumul de petrol de pe întreg mapamondul, iar din urmă, vine puternic un alt consumator de petrol, India. Asigurarea resurselor energetice sunt cele care condiționează creșterea economică a Indiei.

Având în vedere această situație, pe glob, un rol deosebit de important îl vor avea **hidrocarburile din Rusia**, în mod deosebit, Asia Centrală și Iran. În vederea asigurării cu petrol și resurse pe termen lung a aliaților lor, *“SUA vor avea nevoie de colaborarea Rusiei, nu de opoziția ei”*²³. Rusia, în schimb caută avantajele oferite de piața occidentală, dar și pe cea a SUA.

La începutul secolului XXI Rusia deține un rol major în asigurarea resurselor energetice, în mod deosebit în spațiul euroasiatic.

Moscova încearcă *“prevenirea apariției unor actori sau proiecte cu privire la energie și care nu sunt sub controlul Rusiei, prevenirea apariției unor coaliții militare ce ar putea duce la dezbinarea Rusiei și împiedicarea țărilor din regiune să se îndrepte către statutul de țări membre NATO”*²⁴.

În Zona Extinsă a Mării Negre, percepția securității s-a schimbat îndeosebi după războiul Rusia-Georgia. Acum s-a văzut clar că securitatea sa este strâns legată de conflictele regionale prelungite. Odată cu încheierea războiului crește și rolul Rusiei ca actor regional. Rusia dispune în prezent de noi baze militare în Caucaz, credibilitatea Vestică dispare rapid, iar perceperea amenințării regionale este la cel mai înalt nivel.

²² http://www.cpc-ew.ro/pdfs/securitatea_in_regiunea_mn.pdf, accesat la data de 06.07.2015, orele 18.00.

²³ http://cssas.unap.ro/ro/pdf_studii/securitatea_energetica.pdf, accesat la data de 06.07.2015, orele 18.30;

²⁴ Calopăreanu, Gheorghe, *Complexul de securitate “Zona extinsă a Mării Negre”*, (București, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, 2012), p.104;

Politica externă a Rusiei pare să fie inspirată în mare măsură din teoriile expansioniste ale lui Alexander Dughin²⁵, având în vedere relația specială a Rusiei cu Germania, căreia îi furnizează aproximativ 70% din necesarul energetic, protecția pe care Moscova o acordă Iranului (inclusive la sutele de fizicieni atomiști ruși care lucrează pentru regimul de la Teheran), dar și dialogul cu Japonia din ultima vreme. Alexander Dughin și curentul geopolitic al euroasianistilor²⁶ pare cel care se potrivește cel mai bine acum Rusiei și marilor sale ambiții globaliste.

Deținând locul doi în lume ca producător de petrol, “*Rusia se bazează pe resursele energetice*”²⁷, în special pe cele de petrol și gaze naturale și caută prin orice mijloace să-și obțină obiectivul său, acela de realizare a unui sistem al dependențelor prin care să-și asigure creșterea economică majoră, să se implice și să se amestece în toate problemele lumii, dar și să-și asigure securitatea. Rusia depinde de veniturile obținute prin exporturile energetice, iar “*Moscova, cunoscând avantajul acestor resurse, se impune pe scena politică internațională, folosindu-le ca pe niște adevărate arme, al căror efect este din ce în ce mai vizibil*”²⁸.

În secolul XXI, motorul economiilor îl reprezintă energia, iar “*Rusia este cel mai mare deținător de resurse energetice de pe glob*”²⁹.

La ora actuală, Rusia deține principala poziție, la nivel mondial, în ceea ce privește piața energiei.

Dacă va trebui să analizăm gradul de concentrare al forțelor ruse în zona Mării Negre, în mod deosebit în spațiul energetic, vom descoperi intenția Rusiei de a-și lărgi aria sa de cuprindere în Zona Extinsă a Mării Negre.

Importanța Peninsulei Crimeea pentru Rusia

Ultimele evenimente din Ucraina și multitudinea problemelor cauzate de aceste evenimente aduc Crimeea în centrul atenției mass-media. Peninsula Crimeea a reprezentat dintotdeauna și reprezintă și astăzi un rol strategic important al

²⁵ Alexandr Dughin este un politolog și unul dintre cei mai populari ideologi ai expansionismului, naționalismului și fascismului rusesc. El are legături strânse la Kremlin și în Forțele Armate ale Rusiei. Este cunoscut mai ales prin cartea sa “*Fundamentele geopoliticii*”;

²⁶ Doctrina neo-eurasianistă promovează ideea unei Rusii multinaționale și multiconfesionale, în care micile popoare din Siberia, Orientul Îndepărtat, de pe Volga și din caucazul de nord accept dominația rusească în schimbul respectării tradițiilor lor naționale și menținerii păcii interetnice;

²⁷ http://www.academia.edu/3201496/Gazul_rusesc_unealta_a_Geostrategiei, accesat la data de 06.07.2015, orele 19.00;

²⁸ *Ibidem*;

²⁹ http://cssas.unap.ro/ro/pdf_studii/securitatea_energetica.pdf, accesat la data de 06.07.2015, orele 19.30.

Rusiei. Flota Mării Negre, precum și baza militară de la Sevastopol au avut și au și în zilele noastre un rol hotărâtor asupra Caucazului și vestului Europei.

Peninsula Crimeea, a făcut parte până la anexarea sa din martie 2014 de către Federația Rusă, din Ucraina, fiind o republică autonomă și fiind situată în sudul Ucrainei, între Marea Neagră și Marea Azov. Până la anexarea de către Rusia (martie 2014), Crimeea era separată de Rusia prin strâmtoarea Kerchi. Trebuie să amintim faptul că aici, țarii ruși, dar și elita sovietică obișnuiau să-și petreacă vacanțele pe litoralul sudic al peninsulei.

Și astăzi, Peninsula Crimeea constituie un loc de atracție important pentru turiști, iar în ultima perioadă de timp, a trezit tot mai mult interesul investitorilor străini.

În peninsula Crimeea, *“în Golful Balaklava de la Marea Neagră, a funcționat o bază navală secretă rusească, timp de mai mulți ani”*³⁰. Submarinele puteau ieși cu ușurință la Marea Neagră din **ascunzătoarea** aflată sub un munte, sub care se mai aflau depozite de muniții, ateliere de reparații și un canal de acces prin care submarinele ieșeau în Marea Neagră. Între 1957 și 1961 a fost construită și *“a funcționat timp de câțiva ani și după căderea URSS, baza navală sovietică, care era secretă”*³¹. Începând cu anul 1995 aceasta a fost abandonată, iar în 2003, a fost deschis un muzeu în câteva zone de acces ale bazei. Se spunea că această bază este indestructibilă și că poate rezista unui atac nuclear. Majoritatea populației orașului Balaklava lucra în bază, în perioada Războiului Rece, iar regulile de securitate erau foarte stricte. Dar acest lucru era firesc, deoarece în bază erau adăpostite arme nucleare cu care erau echipate submarinele.

Portul Sevastopol, este principalul port din peninsula Crimeea, fiind și *“o importantă bază navală din Marea Neagră”*³². Flota rusă a Mării Negre este găzduită de acest port încă din perioada URSS. Flota Mării Negre a fost împărțită între Rusia și Ucraina, imediat după destrămarea URSS. La Sevastopol, prezența Flotei ruse a reprezentat *“un permanent motiv de tensiune între Rusia și Ucraina”*³³.

Un alt moment de tensiune între Rusia și Ucraina l-a constituit semnarea acordului cu privire la staționarea Flotei ruse la Sevastopol. Cele două state desprinse din URSS, Rusia și Ucraina au semnat acordul care prevedea că *“Flota*

³⁰<http://www.rumaniamilitary.ro/istoria-razboiului-rece-baza-secreta-ruseasca-de-submarine-de-la-marea-neagra>, accesat la data de 10.07.2015, orele 17.15;

³¹http://www.realitatea.net/imagini-rare-baza-secreta-de-submarine-de-la-marea-neagra_1081419.-html#ixzz3euy74ZCJ, accesat la data de 17.07.2015, orele 17.45;

³²http://www.safn.ro/publicatii/bfn/BFN18_13.pdf, accesat la data de 18.07.2015, orele 16.30;

³³<http://inprofunzime.md/stiri/politic/analiza-crimeea-centrul-intereselor-strategice-ale-rusiei-de-ce.html>, accesat la data de 18.07.2015, orele 17.15;

rusă va rămâne în portul Sevastopol din Ucraina până în 2017”³⁴, dar, odată cu alegerea președintelui, Viktor Ianukovici în 2010, “Ucraina a acceptat extinderea acordului cu încă 25 de ani peste termenul stabilit inițial, iar în schimb a primit gaz mai ieftin”³⁵.

Odată cu intenția Kievului de a accede la alianța nord-atlantică, apar noi dispute între cele două țări, Rusia și Ucraina. La finele anului 2003, strâmtoarea Kerci a reprezentat un alt moment de tensiune. Imediat ce Rusia a început să construiască digul ce face legătura dintre insula Tuzla, insulă care aparține Ucrainei, dispusă în strâmtoarea Kerci și peninsula rusească Taman, tensiunile dintre cele două state s-au amplificat din nou. Insula Tuzla constituie un important punct strategic, având în vedere că aceasta permite controlul navelor care intră și ies din/în strâmtoarea Kerci, și care face legătura dintre Marea Neagră și Marea Azov.

Crimeea are o importanță strategică majoră pentru Rusia. Militarii ruși asigurau o prezență la Sevastopol, în 2008 de 10.000 de militari. După alipirea Crimeei la Rusia (martie 2014), prezența militară rusă în această peninsulă a crescut. Prezența militară masivă a rușilor în această peninsulă, care are ieșire la Marea Neagră, face ca Rusia să-și mențină influența asupra Ucrainei, dar și asupra Caucazului.

Dintotdeauna Crimeea a reprezentat și reprezintă și la ora actuală o “*direcție tradițională de expansiune pentru Rusia*”³⁶. Războiul dintre Rusia și Ucraina a început imediat după ocuparea militară și după așa-zisa, anexare a Crimeei.

La începutul lunii martie 2014, peninsula Crimeea a fost invadată de “*omuleții verzi*”. Imediat după invazie, în timp ce locuitorii peninsulei Crimeea se pregăteau de referendum, președintele Rusiei, Vladimir Putin, făcea următoarele afirmații: “*Crimeea a fost întotdeauna și a devenit din nou rusească*”³⁷.

Prin ocuparea peninsulei Crimeea, care reprezintă și un “*pivot important*” al rușilor la Marea Neagră, Rusia și-a recăpătat adevărata ei importanță în zona Mării Negre și nu numai. Peninsula Crimeea reprezintă “*pivotul*” din Marea Neagră, de unde poate amenința orice stat cu ieșire la Marea Neagră, dar și statele riverane și “*de unde își poate proiecta puterea până în Marea Mediterană și Orientul Mijlociu*”³⁸.

³⁴ *Ibidem*;

³⁵ *Idem*.

³⁶ <http://www.revista22.ro/anexarea-crimeei-schimba-balanta-de-putere-in-marea-neagra-51651.html>, accesat la data de 18.07.2015, orele 18.30;

³⁷ *Ibidem*;

³⁸ http://www.cpc-ew.ro/pdfs/securitatea_in_regiunea_mn.pdf, accesat la data de 17.07.2015, orele 18.40.

Balanța de putere din regiunea extinsă a Mării Negre se schimbă odată cu anexarea peninsulei Crimeea.

Rusia afirmă că alipirea ilegală a peninsulei Crimeea s-a făcut pe baza unui referendum și nu este considerat un genocid, caz în care s-ar fi pus în aplicare rezoluția din 1970 a ONU, care se referă la dreptul popoarelor la autodeterminare.

Moscova va trebui să dea alte explicații pentru “răpirea ilegală” a acestui teritoriu (Peninsula Crimeea)³⁹. Rusia prezintă ca și argumente faptul că “această provincie (Peninsula Crimeea) a fost mereu rusească; Crimeea este îmbibată de sânge rusesc vărsat în multe războaie; Crimeea a fost transferată ilegal Ucrainei de către Hrușciiov”⁴⁰.

Odată cu amplificarea tensiunilor dintre Rusia și Ucraina, “Rusia a trimis zeci de avioane de vânătoare de tip Mig-29 și Su-27, precum și bombardiere Tu-22, în baze militare din regiunea Crimeea”⁴¹.

NATO trebuie să aibă ca prioritate geostrategică protejarea Europei Centrale și de Est față de posibila amenințare a Rusiei, inclusiv cea de ordin economic. Dar pentru a-și putea îndeplini acest obiectiv Europa trebuie să-și rezolve problema energetică și să nu mai depindă de Rusia.

Importanța strâmtorilor Bosfor și Dardanele

Situată la aproximativ 20 de kilometri de Istanbul, Strâmtoarea Bosfor-Dardanele face intrarea spre largul Mării Negre, o întindere de apă, care separă Europa de Est de Asia⁴². Strâmtoarea a constituit și constituie și astăzi un punct important de interes atât pentru comerț, dar și pentru incursiunile armate. Zona aceasta constituie și astăzi o importanță deosebită pentru transportul armelor spre Siria și Africa, precum și pentru implicarea Rusiei în conflictul din Ucraina, aflată la doar aproximativ 515 kilometri spre nord.

Bosforul și Dardanelele mai sunt cunoscute ca “strâmtorile turcești” și au constituit timp de secole, obiectul luptelor. Astăzi, *Convenția de la Montreux*, reglementează trecerea navelor prin aceste ape în urma încheierii tratatului din 1936⁴³.

Prin această convenție, Turcia devine stăpâna absolută a acestor strâmtori.

³⁹ <http://www.revista22.ro/anexarea-crimeei-schimba-balanta-de-putere-in-marea-neagra-51651.html>, accesat la data de 17.07.2015, orele 18.50;

⁴⁰ *Ibidem*;

⁴¹ <http://www.nytimes.com/2014/03/22/opinion/the-new-col-war-that-isnt.htm>., accesat la data de 20.07.2015, orele 18.00;

⁴² <http://www.energyreport.ro/index.php/2013-stiri-pline-de-energie/2013-stirile-pline-de-energie/2013-batalia-pe-resurse/2017-conventia-de-la-montreux-din-1936-s-ar-putea-dovedi-decisiva-intr-un-eventual-razboi-rusia-ucraina>, accesat la data de 30.07.2015, orele 16.30.

⁴³ *Ibidem*;

Semnatarii Convenției de la Montreux sunt Turcia, Bulgaria, România, URSS, Franța, Marea Britanie, Grecia, Japonia, Yugoslavia, apoi Italia în 1938 (Japonia s-a retras în 1951), *“stabilindu-se un regim de libertăți strict argumentat în raport cu tipul de nave - nave de război și nave comerciale - și în raport cu patru tipuri de situații: perioada de pace, perioada de război, în care Turcia nu este stat beligerant, perioada de război cu Turcia, în care aceasta este stat beligerant și perioada în care Turcia este amenințată de o iminență a războiului”*⁴⁴.

Navele comerciale sunt libere să treacă, atât ziua, cât și noaptea, indiferent de pavilionul arborat și de tipul de încărcătură, însă numai pe timp de pace. Și navelor militare li se aplică această clauză, acestea fiind obligate să navigheze numai ziua și fără să acosteze. Navele de linie ușoare, navele mici de luptă și navele auxiliare care fac parte din categoria navelor comerciale și/sau militare și care aparțin statelor riverane, pot intra în strâmtoni.

Navele cu un tonaj mai mare de 10.000 t, precum și cele care dețin măcar un tun cu calibrul mai mare de 203 mm, dar și portavioanele și submarineele sunt interzise.

Pentru statele riverane, se menționează în convenție că *“navele lor militare de linie au trecerea autorizată, dar cu condiția ca trecerea prin strâmtoni să se facă câte una o dată, escortate fiind de cel mult două torpiloare, dacă au un tonaj de peste 10.000 t”*⁴⁵.

Submarinele statelor riverane pot trece prin strâmtoni numai dacă acestea au fost construite sau cumpărate în afara Mării Negre, având dreptul de a trece o singură dată, cel spre portul de staționare sau dacă acestea au fost construite într-unul din șantierele Mării Negre. Înainte de a începe deplasarea submarinului, statul riveran trebuie să îndeplinească câteva condiții impuse de Turcia, și anume: anunțarea să se facă în timp util, iar deplasarea să se facă numai ziua și la suprafața Mării Negre.

De asemenea, în convenție sunt prezentate prevederile care limitează accesul în Marea Neagră pentru navele militare care aparțin altor state, decât cele ale statelor riverane. Acestea au dreptul de a naviga în Marea Neagră numai 21 de zile. Înainte de a trimite nave de război în Marea Neagră prin aceste strâmtoni statele non-riverane vor trebui să înștiințeze Turcia.

În situația unui război declanșat, dar fără ca Turcia să fie implicată în acesta, navele comerciale au același statut ca și pe timp de pace, dar se interzice accesul

⁴⁴<http://bolsevicinsange.wordpress.com/2015/03/07/miza-marii-negre-si-a-stramtonilor-fabuloasa-conventie-de-la-montreux>, accesat la data de 30.07.2015, orele 18.30;

⁴⁵ http://adevarul.ro/international/europa/miza-marii-negre-stramtonilor-fabuloasa-conventie-montreux-1_54fac9f4448e03c0fd517d51/index.html, accesat la data de 30.07.19.00;

navelor militare ce aparțin statelor beligerante în zona strâmtorilor, precum și dreptul de a “*executa o captură... dreptul de vizitare sau să facă vreun gest ostil*”⁴⁶.

Dacă Turcia este implicată într-un război, dreptul de trecere prin strâmtori îl au doar navele comerciale ce aparțin statelor cu care Turcia nu este în război. Pentru navele de război, “*trecerea acestora este la completa latitudine a autorităților turce*”⁴⁷.

În situația în care Turcia este amenințată în mod direct, cu un posibil război, prevederile sunt asemănătoare, cu specificația că, Turcia poate bloca circulația navelor de orice tip care trec prin strâmtori și care amenință securitatea ei.

Din aprilie 1982, Convenția a suferit din nou modificări și a fost adoptată din nou, Turcia având acum posibilitatea să dețină controlul asupra strâmtorilor, și când e pace, dar și când e război.

Textul Convenției a fost astfel conceput încât să răspundă cerințelor tehnologice ale anilor 1936. Astăzi, situația devine extrem de tensionată, îndeosebi atunci când deschidem subiectul despre navele militare care au în dotare sisteme de rachete (spre exemplu: “*sisteme AEGIS, precum și rachete de croazieră sau balistice sau alte sisteme de armament deosebit de complexe*”⁴⁸). Permitea trecerii acestora este de cele mai multe ori contestată de către Rusia, dar este autorizată de către Turcia.

O altă problemă importantă și-n același timp deosebit de periculoasă, în contextul mediului de securitate actual, este aceea în care Rusia dorește să-și facă simțită prezența în Marea Mediterană. Prin încheierea acordului cu Cipru, care-i facilitează și accesul la porturile sale de pe insulă, Rusia realizează astfel o legătură strânsă cu baza sa de întreținere și reparații de pe coasta Siriei.

În articolul 2 al Convenției se mai menționează că accesul vaselor civile sub orice pavilion, în timp de pace, este gratuit și nelimitat “*cu orice încărcătură*”⁴⁹. Cea care a profitat de această cauză, a fost Rusia, care are acces în estul mării Mediterane și care a sprijinit supraviețuirea guvernului sirian din Damasc.

În orice tip de război care implică Ucraina, *Convenția* îi garantează Rusiei un avantaj strategic major, deoarece limitează accesul navelor de război ale țărilor fără

⁴⁶ *Idem*;

⁴⁷ *Idem*.

⁴⁸ <http://buletinul.unap.ro/pagini/pdf/2014/01-2014-ro/01-2014-ro.pdf>, accesat la data de 01.08.2015, orele 17.30;

⁴⁹ <http://www.energyreport.ro/index.php/2013-stiri-pline-de-energie/2013-stirile-pline-de-energie/2013-batalia-pe-resurse/2017-conventia-de-la-montreux-din-1936-s-ar-putea-dovedi-decisiva-intr-un-eventual-razboi-rusia-ucraina>, accesat la data de 01.08.2015, orele 18.30;

ieșire la Marea Neagră. Această prevedere interzice accesul navelor de război ostile Rusiei.

În timpul crizei din Crimeea din martie 2014, am putut observa importanța Mării Negre pentru Rusia. Atunci când Crimeea a votat să se desprindă de Ucraina și să se alipească Rusiei, prin referendumul din martie 2014, Moscova a declarat nul Pactul Kharkiv, un acord care îi acordă concesiunea facilităților navale în portul Sevastopol din Crimeea până în 2042⁵⁰. Locuitorii Crimeei au predat baza direct Rusiei. Imediat după aceasta, Rusia a anunțat că va cheltui 2,4 miliarde de dolari pentru extinderea flotei sale din Marea Neagră cu baza la Sevastopol. Aceasta va duce implicit la creșterea puterii Rusiei în regiune.

Trebuie amintit faptul că, în august 2008, în timpul războiului purtat de Rusia împotriva Georgiei, Moscova, simțindu-se oarecum amenințată, a protestat atunci când Turcia a acceptat trecerea navelor de război ale SUA prin strâmători și intrarea acestora în Marea Neagră pentru a aduce ajutoare în porturile din Georgia.

Convenția de la Montreux prezintă și o facilitate deosebit de importantă. Purtând numele orașului elvețian în care a fost încheiat, acest acord garantează accesul Rusiei numai din porturile cu apă caldă, de-a lungul anului, către marile piețe internaționale⁵¹.

În tranzitul rezervelor de petrol și hidrocarburi din Rusia, Turcia are un rol deosebit de important. Pentru aceasta, în prezent, și legăturile dintre Federația Rusă și Turcia sunt mult mai strânse, îndeosebi după ce Rusia a găsit în Turcia “*poarta de intrare*” a resurselor sale energetice dinspre spațiul Mării Negre spre Marea Mediterană și zona de trecere a rețelelor de conducte către Europa⁵². Turcia dorește să mențină un acord care avantajează Rusia mai mult decât pe toate celelalte state, fiind legat de dependența sa de petrolul și gazele rusești.

Acum vom putea înțelege poate mult mai bine de ce Rusia a dorit cu orice preț anexarea Crimeei, dar și a posibilității sale de acces la Gurile Dunării, prin care să asigure controlul asupra Mării Negre, precum și posibilitatea de a întrebuința “*rețeaua de baze militare, pe care Rusia le are în prezent în Comunitatea Statelor Independente*”⁵³.

Dacă analizăm harta lumii, vom putea cu ușurință observa “*harta intențiilor ofensive ale Rusiei*” și viteza evenimentelor petrecute pe aceasta de către Rusia, care plănuiește să obțină o reechilibrare a forțelor în Marea Neagră. Prin înțelegerea făcută cu Grecia și Turcia, Rusia încearcă să deschidă celebrul “*drum*

⁵⁰ *Ibidem*;

⁵¹ *Idem*.

⁵² *Idem*;

⁵³ <http://www.geopolitic.ro/Revista%20Geopolitica%2014-15.pdf>, accesat la data de 03.08.2015, orele 17.15;

spre mările calde”, iar harta lumii e posibil să fie din nou modificată în viitorul apropiat.

3.Importanța Gurilor Dunării

La începutul secolului XXI dorința Rusiei este să ajungă din nou la Dunăre, chiar dacă unii experți în geopolitică consideră că s-a resemnat, că probabil și-ar fi pierdut interesul pentru Gurile Dunării.

Țara care controlează Gurile Dunării/intrarea în culoarul strategic al Dunării, care are o importanță strategică deosebit de importantă din punct de vedere economic și care crește de la an la an (vezi transporturile din rețeaua de transport fluvial european), are și rolul principal, dobândind și rolul de țară-cheie/țară-pivot în Europa. Aceasta va duce implicit la creșterea unor responsabilități foarte mari ale acesteia, dar și a posibilității de afirmare și dezvoltare în Europa.

Rusia, spre deosebire de Ucraina, aflată sub controlul puternicei URSS a știut să-și facă simțită prezența sa la Dunăre și nu numai pe plan militar, dar în primul rând, în cel militar. De la locul de vărsare al Prutului în Dunăre și până la locul de intrare al Dunării în Marea Neagră, malul ei era împânzit de armată. Dar Rusia s-a dezvoltat aici și din punct de vedere economic. Având un număr de 6 debarcadere, Portul de la Reni, ocupase primul loc la Dunăre, după volumul de încărcături, iar stația de cale ferată de la Reni “*devenise cel mai important canal pe ruta comercială cu CAER-ul (Europa socialistă)*”⁵⁴.

Fiind continuatorul unui mare imperiu, Rusia a știut întotdeauna să profite de avantajele Dunării, iar Ucraina - fie nu a știut, fie nu a avut timp. Astfel, astăzi lucrurile au ajuns unde au ajuns...Rusia a ajuns astăzi cu armatele sale la granița Ucrainei, iar Ucraina s-a ales cu un război dintre forțele pro-ruse și armata națională a Ucrainei, a care-i pace și integritate teritorială îi sunt amenințate, iar în aceeași măsură și ordinea constituțională, dar și ieșirea la Gurile Dunării.

Dar de ce sunt totuși așa de importante Gurile Dunării pentru Rusia? Rusia consideră importante Gurile Dunării, deoarece una e să - ți ții armatele pe malul Dunării și alta e să le ții pe malul Nistrului. Una e să controlezi navele ce navighează pe fluviul Nistru sau Volga și alta este să le controlezi pe cele de pe Dunăre.

*„Dunărea nu e nici Nistru, nici Nipru, nici Don, nici Volga, nici Baikal...Dunărea e și apă, dar și podul dintre două lumi, două civilizații pentru care Rusia nu și-a găsit o astfel de alternativă, de control al Gurilor Dunării, după 1991”*⁵⁵.

⁵⁴ <http://www.zdg.md/editia-print/editoriale/rusia-ramane-la-dunare>, accesat la data de 03.08.2015, orele 18.00;

⁵⁵ *Ibidem.*

Concluzii

De peste 200 de ani, Bazinul Mării Negre, dar și zona adiacentă a acestuia a reprezentat o punte de legătură importantă între est și vest.

Interesele economice legate de descoperirea rezervelor de gaze naturale și de petrol din Asia Centrală și din Caucaz au transformat zona Mării Negre într-o miză geostrategică actuală.

În secolul XXI Rusia, una din fostele superputeri, influențează harta politică a zonei Mării Negre.

Rusia, principalul actor al Mării Negre, intenționează să-și redobândească rolul principal de „pivot” dobândit cândva în construirea și păstrarea „arhitecturii Războiului Rece al țarmurilor”⁵⁶.

La începutul secolului XXI Bazinul Mării Negre prezintă din nou interes strategic deosebit pentru Federația Rusă.

Marea Neagră oferă acces direct la principalele rute de transport de pe întreg mapamondul.

Ținta geopolitică a Rusiei este închiderea istmului ponto-baltic și controlul Gurilor Dunării.

BIBLIOGRAFIE

- *** *Alocuțiunea președintelui Traian Băsescu la Council on Foreign Affairs*, 10 martie 2005;
- BUȚA, Viorel, VASILE, Valentin, „Războiul de tip nou: perspective rusă”, în revista *Gândirea Militară Românească*, Nr.2/2015, Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, București, 2015;
- CALOPĂREANU, Gheorghe, *Complexul de securitate “Zona extinsă a Mării Negre”*, (București, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, 2012);
- CIOCOIU Paul, „Regiunea Mării Negre are un nou rol de securitate”, în ziarul *Southeast European Times*, 8 noiembrie 2006;
- MACKINDER John Halford, „*The Geographical Pivot of History*” („Pilonul geografic al geografiei”), publicat de în anul 1904 în cadrul Societății geografice regale și prin care acesta a avansat teoria sa privind Centrul Pământului (Hearthland Theory);
- MARINESCU, Cornel; NISTOR, Florin; COMAN, Liviu, „*Crizele caucaziene, mizele energetice și securitatea în Zona Extinsă a Mării Negre*”,

⁵⁶ <http://www.geopolitic.ro/Revista%20Geopolitica%202014-15.pdf>, accesat la data de 03.08.2015, orele 18.30.

- (București, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, 2013);
- http://www.academia.edu/3201496/Gazul_rusesc_unealta_a_Geostrategiei;
- http://www.academia.edu/724470/tendin%C5%A2ele_geopolitice_geoeconomice_%C5%9Ei_geostrategice_regionale_%C3%8Een_zona_m%C4%82rii_negre_caucaz._geopolitical_geoeconomical_and_geostrategical_tendencies_in_the_black_sea-caucasus_area;
- http://adevarul.ro/international/europa/miza-marii-negre-stramtorilor-fabuloasa-conventie-montreux-1_54fac9f4448e03c0fd517d51/index.html;
- <https://andreivocila.wordpress.com/2010/08/23/securitate-prin-democratizare-in-zona-marii-negre/>;
- <http://bolsevicinsange.wordpress.com/2015/03/07/miza-marii-negre-si-a-stramtorilor-fabuloasa-conventie-de-la-montreux>;
- <http://buletinul.unap.ro/pagini/pdf/2014/01-2014-ro/01-2014-ro.pdf>;
- <http://www.cadranpolitic.ro/?p=4007>;
- http://www.cpc-ew.ro/pdfs/securitatea_in_regiunea_mn.pdf;
- http://cssas.unap.ro/ro/pdf_studii/securitatea_energetica.pdf;
- <http://documents.tips/documents/marea-neagra-55a4d27fcb354.html>;
- <http://www.energyreport.ro/index.php/2013-stiri-pline-de-energie/2013-stirile-pline-de-energie/2013-batalia-pe-resurse/2017-conventia-de-la-montreux-din-1936-s-ar-putea-dovedi-decisiva-intr-un-eventual-razboi-rusia-ucraina>;
- <http://www.geopolitic.ro/Revista%20Geopolitica%202014-15.pdf>;
- <http://geopolitics.ro/atitudinea-rusiei-fata-de-noii-si-viitorii-membri-nato/>;
- <http://inprofunzime.md/stiri/politic/analiza-crimeea-centrul-intereselor-strategice-ale-rusiei-de-ce.html>;
- <http://www.mapn.ro/diepa/ispaim/files/ms122014.pdf>;
- <http://www.nato.int/docu/comm/2004/06-istanbul/home.htm>;
- <http://www.nytimes.com/2014/03/22/opinion/the-new-col-war-that-isnt.htm>;
- http://www.realitatea.net/imagini-rare-baza-secreta-de-submarine-de-la-marea-neagra_1081419.html#ixzz3euy74ZCJ;
- <http://www.revista22.ro/anexarea-crimeei-schimba-balanta-de-putere-in-marea-neagra-51651.html>;
- <http://www.rumaniamilitary.ro/istoria-razboiului-rece-baza-secreta-ruseasca-de-submarine-de-la-marea-neagra>;
- http://www.safn.ro/publicatii/bfn/BFN18_13.pdf;
- http://www.safn.ro/publicatii/bfn/BFN19_13.pdf;
- <http://www.zdg.md/editia-print/editoriale/rusia-ramane-la-dunare>.

**ROLUL ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE
ÎN IMPLEMENTAREA STRATEGIEI NAȚIONALE
DE APĂRARE A ȚĂRII**

**THE ROLE OF LOCAL PUBLIC ADMINISTRATION
IN IMPOLEMENTING THE COUNTRY'S
NATIONAL DEFENSE STRATEGY**

DECEBAL FAGĂDAU*

Rezumat: În prezenta lucrare se descrie rolul serviciilor publice ale unității administrativ – teritoriale, rolul comitetelor pentru situații de urgență, rolul autorității publice locale în realizarea monografiei economico - militare și de apărare și implicarea autorităților publice locale pentru siguranța cetățenilor.

Cuvinte-cheie: administrație publică locală; strategia de apărare; servicii publice, situații de urgență, monografie economico-militară.

Abstract: The paper describes the role of the public services of administrative-territorial units, the role of committees for situations of emergency, the role of local public authority in performing the economic-military and defense monograph, as well as the involvement of local public authorities in citizens' safety.

Keywords: local public administration; defense strategy; public services; emergency situations; economic-military monograph.

Strategia de securitate se pune în aplicare de administrația publică locală care joacă un rol deosebit de important în aplicarea legilor care asigură siguranța publică și apărarea națională, printr-o abordare modernă și inovatoare a dezvoltării socio-economice a țării, prin intermediul unor servicii publice, investiții și reglementări de calitate.

Creșterea bunăstării cetățenilor, a nivelului de trai și de sănătate al populației sunt strâns legate de asigurarea unor servicii publice de calitate, de o bună guvernare, de o administrație publică eficientă și transparentă.

* Primarul Orașului Constanța, Academia Națională de Informații (Colegiul Național de Informații)

Rolul serviciilor publice ale unității administrativ – teritoriale

Serviciile publice ale comunei sau orașului/ municipiului sau județului se înființează și se organizează de consiliul local sau consiliul județean în principalele domenii de activitate, potrivit specificului și nevoilor locale sau județene cu respectarea prevederilor legale și în limita mijloacelor financiare de care dispune.

Punerea în practică a strategiei de securitate a țării la nivelul administrației publice locale se realizează și prin servicii publice, precum: serviciile de transport public local, serviciile publice comunitare pentru situații de urgență, protecție civilă, poliție comunitară, pază și protecție pentru siguranța cetățenilor.

Astfel, o principală direcție de acțiune pentru adaptarea și modernizarea infrastructurii la nivelul unităților administrativ teritoriale constă în *reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport* în vederea îmbunătățirii calității serviciilor, eficientizării transportului de călători și marfă și alinierea la standardele sistemului european de transport.

Consiliul local și consiliul județean au ca atribuții gestionarea patrimoniului, reabilitarea și modernizarea drumurilor județene fiind de competența consiliului județean iar a străzilor și a drumurilor comunale de competența consiliilor locale.

Serviciul de transport public local de persoane (transport public local de călători), are la bază următoarele principii: respectarea drepturilor și intereselor legitime ale călătorilor; asigurarea deplasării în condiții de siguranță și de confort; protecția mediului; tratament egal și nediscriminatoriu pentru toți utilizatorii; servicii de calitate în condițiile unor tarife accesibile; administrarea eficientă a bunurilor și a fondurilor bănești; dezvoltarea durabilă.

Pentru asigurarea dezvoltării durabile în domeniul serviciului de transport public local de călători consiliile locale stabilesc strategia de dezvoltare și funcționare pe termen mediu și lung a acestor servicii, ținând seama de planurile de urbanism și de programele de dezvoltare economico-socială a localității.

Consiliile locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, precum și consiliile județene sunt abilitate să organizeze, să reglementeze, să conducă, să monitorizeze și să controleze servicii de transport public local de călători.

Raporturile dintre autoritățile administrației publice locale și prestatorii de servicii de transport public local de călători se bazează pe relații contractuale stabilite în conformitate cu contractul de concesiune a serviciului respectiv. Concesiunea sau delegarea serviciului de transport public local de călători se face în condițiile stabilite prin contractul-cadru de concesiune și prin regulamentul-cadru de delegare sau de concesiune a serviciilor publice locale de transport local de călători.

Ordonanța Guvernului nr.88/2001 privind înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor publice comunitare pentru situații de urgență prevede în

mod expres faptul că, serviciile publice comunitare pentru situații de urgență se organizează în subordinea consiliilor locale ale comunelor, orașelor și municipiilor.

În conformitate cu prevederile Legii nr.481/2004, republicată, *protecția civilă* este o componentă a sistemului securității naționale și reprezintă un ansamblu integrat de activități specifice, măsuri și sarcini organizatorice, tehnice, operative, cu caracter umanitar și de informare publică, planificate, organizate și realizate în scopul prevenirii și reducerii riscurilor de producere a dezastrelor, protejării populației, bunurilor și mediului împotriva efectelor negative ale situațiilor de urgență, conflictelor armate și înlăturării operative a urmărilor acestora și asigurării condițiilor necesare supraviețuirii persoanelor afectate.

Activitatea de protecție civilă este de interes național, are caracter permanent și se bazează pe îndeplinirea obligațiilor ce revin, potrivit prezentei legi, autorităților administrației publice centrale și locale, celorlalte persoane juridice de drept public și privat române, precum și persoanelor fizice.

Serviciile publice comunitare sunt profesioniste și voluntare având ca scop principal: apărarea vieții, bunurilor și mediului împotriva incendiilor și dezastrelor, precum și realizarea măsurilor de protecție civilă și fac parte din forțele de protecție ale sistemului de securitate națională.

Serviciile publice comunitare profesioniste sunt înființate în subordinea consiliilor județene sub formă de inspectorate județene pentru situații de urgență, iar cele voluntare sunt organizate în subordinea consiliilor locale prin unificarea serviciilor publice de pompieri civili și a formațiunilor de protecție civilă din subordinea acestora. Autoritățile administrației publice locale, instituțiile publice, organizațiile neguvernamentale și operatorii economici, indiferent de forma de proprietate, răspund de aplicarea măsurilor de protecție civilă stabilite prin Legea nr.481/2004 republicată, și prin planurile proprii, potrivit domeniului lor de competență.

Autoritățile administrației publice centrale și locale sunt obligate să asigure capacități de intervenție specializate, corespunzător tipurilor de riscuri la care sunt expuse teritoriul și populația, în timpi de răspuns optimi, indiferent de locul și momentul în care se produce situația de urgență.

Măsurile organizatorice și de pregătire pe linia protecției civile au caracter permanent și se intensifică la instituirea stărilor excepționale și la declararea mobilizării sau pe timp de război. Totodată, măsurile de protecție civilă se aplică gradual, în funcție de amploarea și intensitatea situației de urgență.

Autoritățile administrației publice locale sub îndrumarea administrației publice centrale asigură stabilirea și integrarea măsurilor de protecție civilă în planurile și programele de dezvoltare economico-socială ce se elaborează la nivel național, județean și local și urmăresc realizarea acestora.

Măsurile și acțiunile de prevenire din planurile de protecție civilă se planifică și se execută prioritar de către toate autoritățile administrației publice (centrale și locale), potrivit competențelor acestora. Întreaga răspundere pentru asigurarea condițiilor de supraviețuire a populației afectate de urmările calamităților naturale și a celorlalte situații de protecție civilă o poartă autoritățile administrației publice centrale și locale.

Asigurarea condițiilor de supraviețuire a populației afectate de urmările calamităților naturale și a celorlalte situații de protecție civilă se realizează prin serviciile de urgență, serviciile publice de gospodărie comunală, instituții și operatori economici, inclusiv prin utilizarea, în condițiile legii, a bunurilor din rezervele de stat și a serviciilor și bunurilor puse la dispoziție de organizații neguvernamentale române sau de comunitățile locale și populația din zonele neafectate, de state și organizații străine ori cu caracter internațional.

Consiliile județene, consiliile locale ale municipiilor, orașelor și comunelor au o serie de atribuții în domeniul protecției civile: aprobă organizarea protecției civile la nivelul unității administrativ-teritoriale, analizează anual și ori de câte ori este nevoie activitatea desfășurată și adoptă măsuri pentru îmbunătățirea acesteia; aprobă planurile anuale și de perspectivă pentru asigurarea resurselor umane, materiale și financiare destinate prevenirii și gestionării situațiilor de urgență; participă, potrivit legii, la asigurarea finanțării măsurilor și a acțiunilor de protecție civilă, precum și a serviciilor de urgență și a structurilor care au atribuții legale în acest domeniu; stabilesc, în condițiile legii, taxe speciale pe linia protecției civile; înființează, în condițiile legii și cu avizul Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, centre de formare și evaluare a personalului din serviciile voluntare de urgență; gestionează, depozitează, întrețin și asigură conservarea aparatului și a materialelor de protecție civilă prin serviciile specializate din subordine; asigură spațiile necesare funcționării inspectoratelor pentru situații de urgență corespunzătoare, paza și securitatea acestora și a centrelor operaționale, precum și spațiile pentru depozitarea materialelor de intervenție.

Totodată ca autoritate executivă a administrației publice locale în conformitate cu prevederile legale, primarul are următoarele atribuții principale: propune consiliului local structura organizatorică de protecție civilă; aduce la îndeplinire hotărârile consiliului local în domeniul protecției civile; aprobă planurile operative, de pregătire și planificare a exercițiilor de specialitate; propune fondurile necesare realizării măsurilor de protecție civilă; conduce exercițiile, aplicațiile și activitățile de pregătire privind protecția civilă; coordonează activitatea serviciilor de urgență voluntare; aprobă planurile de cooperare cu localitățile învecinate și organismele neguvernamentale; dispune măsuri și controlează modul de întreținere a spațiilor de adăpostire colective de către

administratorul acestora; urmărește realizarea, întreținerea și funcționarea legăturilor și mijloacelor de înștiințare și alarmare în situații de protecție civilă; răspunde de alarmarea, protecția și pregătirea populației pentru situațiile de protecție civilă; solicită asistență tehnică și sprijin pentru gestionarea situațiilor de protecție civilă; exercită controlul aplicării măsurilor de protecție civilă în plan local; asigură evaluarea și centralizarea solicitărilor de ajutoare și despăgubiri în situații de protecție civilă, precum și distribuirea celor primite; coordonează nemijlocit evacuarea populației din zonele afectate de situațiile de protecție civilă; stabilește măsurile necesare pentru asigurarea hrănirii, a cazării și a alimentării cu energie și apă a populației evacuate; dispune măsuri pentru asigurarea ordinii publice în zona sinistrată; cooperează cu primarii localităților sau ai sectoarelor limitrofe, după caz, în probleme de interes comun; gestionează, depozitează, întreține și conservă tehnica, aparatura și materialele de protecție civilă, prin serviciile de specialitate subordonate.

Pregătirea pentru protecția civilă cuprinde pregătirea populației și a salariaților, pregătirea serviciilor de urgență, pregătirea personalului cu funcții de conducere pe linia protecției civile, precum și a personalului de specialitate.

Autoritățile administrației publice, instituțiile publice, operatorii economici și proprietarii de imobile au obligația să prevadă în planurile de investiții și să realizeze adăposturi de protecție civilă.

Autoritățile sunt obligate să identifice și să stabilească posibilitățile de utilizare pentru adăpostire a unor galerii de mină, tuneluri, peșteri, grote etc. existente în apropierea zonelor dens populate sau în zone prevăzute pentru amenajare de tabere de sinistrați, evacuați sau refugiați.

Munițiile se distrug în poligoane ale Ministerului Administrației și Internelor și Ministerului Apărării sau pe terenuri puse la dispoziție de autoritățile administrației publice locale în a căror rază administrativ-teritorială se execută lucrările de asanare. Terenurile stabilite pentru distrugerea muniției se amenajează potrivit instrucțiunilor și normelor tehnice specifice, elaborate de Inspectoratul General pentru Situații de Urgență.

În conformitate cu prevederile legale autoritățile administrației publice centrale și locale, au obligația să planifice și să realizeze asigurarea materială și financiară a protecției civile.

Rolul comitetelor pentru situații de urgență

Managementul situațiilor de urgență prevede o serie de principii, și anume: previziunea și prevenirea; prioritatea protecției și salvării vieții oamenilor; respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului; asumarea responsabilității gestionării situațiilor de urgență de către autoritățile administrației publice; transparența activităților desfășurate pentru gestionarea situațiilor de

urgență, astfel încât acestea să nu conducă la agravarea efectelor produse; continuitatea și gradualitatea activităților de gestionare a situațiilor de urgență, în funcție de amploarea și de intensitatea acestora; operativitatea, conlucrarea activă și subordonarea ierarhică a componentelor Sistemului Național. Managementul situațiilor de urgență se realizează prin: măsuri de prevenire și de pregătire pentru intervenții; măsuri operative urgente de intervenție după declanșarea fenomenelor periculoase cu urmări grave; măsuri de intervenție ulterioară pentru recuperare și reabilitare.

Prin gestionarea situațiilor de urgență generate de inundații, fenomene meteorologice periculoase, accidente la construcții hidrotehnice și poluări accidentale se înțelege identificarea și monitorizarea, înștiințarea factorilor interesați, avertizarea populației, evaluarea, limitarea, înlăturarea sau contracararea factorilor de risc. Măsurile de limitare, înlăturare sau contracarare a efectelor tipurilor de risc constituie o obligație pentru organele administrației publice centrale și locale cu atribuții în acest domeniu și pentru toate persoanele juridice și fizice, cu excepția persoanelor cu handicap, a bătrânilor, copiilor și a altor categorii defavorizate.

La nivelul municipiilor, orașelor și comunelor sunt constituite comitete locale pentru situații de urgență, formate din președinte (primarul), vicepreședinte (un viceprimar), și membrii: secretarul comunei, orașului, sectorului sau municipiului, după caz; reprezentanți ai serviciilor publice și ai principalelor instituții și operatori economici din unitatea administrativ-teritorială respectivă, precum și manageri sau conducători ai operatorilor economici, filialelor, sucursalelor ori punctelor de lucru locale, care, prin specificul activității, constituie factori de risc potențial generatori de situații de urgență; consultanți.

La nivelul județelor sunt constituite, sub conducerea prefectilor, *comitete județene pentru situații de urgență*. Din comitetul județean fac parte președintele consiliului județean, șefi de servicii deconcentrate, descentralizate și de gospodărie comunală și alți manageri ai unor instituții și societăți comerciale de interes județean care îndeplinesc funcții de sprijin în gestionarea situațiilor de urgență, precum și manageri ai agenților economici care, prin specificul activității, constituie factori de risc potențial generatori de situații de urgență.

Comitetele județene au următoarele atribuții principale: informează Comitetul Național, prin Inspectoratul General, privind stările potențial generatoare de situații de urgență și iminența amenințării acestora; evaluează situațiile de urgență produse în unitățile administrativ-teritoriale, stabilesc măsuri și acțiuni specifice pentru gestionarea acestora și urmăresc îndeplinirea lor; declară, cu acordul ministrului administrației și internelor, starea de alertă la nivel județean sau în mai multe localități ale județului și propun instituirea stării de urgență;

analizează și avizează planurile județene pentru asigurarea resurselor umane, materiale și financiare necesare gestionării situațiilor de urgență; informează Comitetul Național și consiliul județean asupra activității desfășurate; îndeplinesc orice alte atribuții și sarcini stabilite de lege sau de Comitetul Național.

Ședințele comitetelor pentru situații de urgență se desfășoară în prezența majorității membrilor sau a înlocuitorilor desemnați. Hotărârile comitetelor pentru situații de urgență se adoptă cu votul a două treimi din numărul membrilor prezenți, cu excepția punerii în aplicare a planului de evacuare, care se face în baza deciziei președintelui comitetului.

La nivelul administrației publice locale se constituie, prin dispoziția primarului, Centre operative pentru situații de urgență cu activitate temporară care sunt structuri tehnico-administrative înființate în scopul îndeplinirii funcțiilor specifice pe durata stării de alertă, în cazul situațiilor de urgență, precum și pe timpul unor exerciții, aplicații și antrenamente pentru pregătirea răspunsului în astfel de situații.

Centrele operative se constituie din personalul aparatului propriu al autorităților administrației publice locale. Atribuțiile specifice ale comitetelor și centrelor operative se prevăd în regulamentele de organizare și funcționare proprii instituțiilor respective, în raport cu specificul situațiilor de urgență gestionate și al funcțiilor de sprijin pe care le îndeplinesc.

Autoritățile administrației publice locale poartă întreaga răspundere pentru asigurarea condițiilor de supraviețuire a populației afectate de urmările situațiilor de urgență. Asigurarea condițiilor se realizează prin serviciile de urgență, serviciile publice de gospodărire comunală, instituții și operatori economici, inclusiv prin utilizarea, în condițiile legii, a bunurilor din rezervele de stat și a serviciilor și bunurilor puse la dispoziție de organizații neguvernamentale române sau de comunitățile locale și populația din zonele neafectate, de state și organizații străine ori cu caracter internațional.

Caracteristic managementului situațiilor de urgență este faptul că predictibilitatea locului de manifestare a situațiilor respective determină posibilitatea avertizării populației din zonele potențial a fi afectate, precum și a autorităților administrației publice centrale și/sau locale.

Managementul situațiilor de urgență înseamnă aplicarea unor politici, proceduri și practici având ca obiective identificarea, analiza, evaluarea, tratarea, monitorizarea și reevaluarea riscurilor în vederea reducerii acestora astfel încât comunitățile umane și cetățenii să poată trai, munci și să își satisfacă trebuințele și aspirațiile într-un mediu fizic și social durabil.

Prin componenta sa de Protecție civilă, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență este parte a sistemului securității naționale și reprezintă un ansamblu

integrat de activități specifice, măsuri și sarcini organizatorice, prevăzute de Legea nr 481/2004.

Activitățile și măsurile de protecție civilă sunt de interes național, au caracter permanent și se bazează pe îndeplinirea obligațiilor ce revin autorităților administrației publice centrale și locale, celorlalte persoane juridice de drept public și privat române, precum și persoanelor fizice, planificându-se, organizându-se și aplicându-se în concordanță cu prevederile legale și ale actelor normative de aplicare subsecvente, ale Strategiei de Securitate Națională, cu planurile și programele adoptate de Consiliul Suprem de Apărare a Țării, precum și cu programele și procedurile elaborate de organismele specializate ale ONU, NATO și UE.

Concepția, organizarea, desfășurarea și managementul activităților de protecție civilă se stabilesc și se realizează la nivel național și local pe principiile autonomiei, subsidiarității, legalității, responsabilității, corelării obiectivelor și resurselor, cooperării și solidarității.

Securitatea internă privește, deopotrivă, siguranța cetățeanului și securitatea publică, securitatea frontierelor, a energiei, a transporturilor și a sistemelor de aprovizionare cu resurse vitale, precum și protecția infrastructurii critice.

Aceasta include, din punct de vedere structural, securitatea socială și asigurarea stării de legalitate, contracararea terorismului și a criminalității organizate, securitatea activităților financiar-bancare, a sistemelor informatice și a celor de comunicații, protecția împotriva dezastrelor și protecția mediului.

Aceste responsabilități revin preponderent: administrației publice și structurilor de ordine publică, precum și celor care se ocupă cu prevenirea și gestiunea urgențelor civile, securitatea frontierelor și garda de coastă; structurilor de informații, contrainformații și securitate; organismelor de prevenire a spălării banilor și de control al importurilor și exporturilor strategice; structurilor militare, în situații deosebite, pentru unele activități.

Având în vedere amplificarea riscurilor generate de posibilitatea producerii unor acțiuni teroriste, inclusiv prin utilizarea unor mijloace radioactive, chimice sau biologice, sau prin provocarea de sabotaje, distrugerii ori modificări funcționale periculoase ale unor instalații, precum și riscul sporit de producere a unor dezastre industriale sau naturale, sarcina asigurării securității interne devine tot mai complexă.

Rolul autorității publice locale în realizarea monografiei economico - militare și de apărare

Așa cum este stipulat în anexa la Hotărârea Guvernului nr.1174/2011 pentru aprobarea Instrucțiunilor privind întocmirea și actualizarea monografiei economico-militare a județului, cu modificările și completările ulterioare,

monografia economico-militară a județului, denumită în continuare monografie, reprezintă documentul care cuprinde date și informații referitoare la principalele elemente geografice și de infrastructură, resursele materiale, energetice și umane, precum și alte date și informații din cadrul unităților administrativ teritoriale necesare pentru susținerea efortului de apărare, asigurarea ordinii publice și securității naționale, pentru prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență și de criză, precum și pentru acordarea Sprijinului Națiunii Gazdă în cadrul acțiunilor cu statele membre NATO și partenerere.

Datele și informațiile cuprinse în monografie sunt furnizate de autoritățile administrației publice locale, alte instituții publice, operatorii economici și alte persoane juridice de pe raza județului.

Entitățile furnizoare au obligația să transmită consiliului județean, pe suport hârtie și în format electronic, pe medii de stocare, după caz, în termen de 30 de zile de la data solicitării, datele și informațiile solicitate, în scopul realizării proiectului monografiei. Aceste datele se solicită și se centralizează cu sprijinul structurilor teritoriale pentru probleme speciale din cadrul unității administrative.

În conformitate cu prevederile art.2 din Legea nr.477/2003 privind pregătirea economiei naționale și a teritoriului pentru apărare – republicată, cu modificările și completările ulterioare, pregătirea economiei naționale și a teritoriului pentru apărare se asigură de către autoritățile publice, conform competențelor stabilite prin lege.

Potrivit art.47 lit. f din aceeași lege consiliile județene și consiliile locale, fiecare în domeniul său de activitate, întocmesc și actualizează monografiile economico-militare ale județului conform instrucțiunilor emise în acest scop.

Pregătirea pentru apărare a persoanelor cu atribuții de conducere în domeniul administrației publice, la nivel local dar și central în conformitate cu prevederile legale, miniștri și demnitari cu rang corespunzător acestora, secretarii și subsecretarii de stat, precum și prefecții, subprefecții, președinții și vicepreședinții consiliilor județene, primarii, secretarii municipiilor, orașelor și ai comunelor, conducătorii operatorilor economici și instituțiilor publice cu atribuții la mobilizare și pe timp de război sunt obligați să participe la activități de pregătire specifică, organizate prin grija Statului Major General și a structurilor militare subordonate.

Consiliile județene sunt obligate să asigure centrelor militare terenurile, localurile, instalațiile de telecomunicații, sisteme și servicii informatice, autoturisme, alte dotări și materiale, precum și fondurile necesare desfășurării activității specifice, potrivit normelor stabilite prin hotărâre a Guvernului.

Cheltuielile de reparații, întreținere și amenajare a localurilor centrelor militare județene și municipale se suportă de autoritățile administrației publice locale.

Reparațiile capitale pentru localurile aflate în administrare a Ministerului Apărării se suportă de acest minister. Cheltuielile de modernizare a patrimoniului centrelor militare, cele pentru achiziționarea de carburanți-lubrifianți și pentru paza localurilor centrelor militare se suportă din bugetele autorităților administrației publice locale.

Autoritățile administrației publice locale pot dispune mutarea centrelor militare din localurile care le-au fost puse la dispoziție, numai cu acordul Ministerului Apărării și numai după ce noile localuri au fost amenajate conform prevederilor legale.

Autoritățile administrației publice locale asigură plata personalului din afara centrelor militare care desfășoară activitate în cadrul comisiilor locale de recrutare-încorporare.

Implicarea autorităților publice locale pentru siguranța cetățenilor

În ceea ce privește siguranța cetățenilor, la nivelul administrației publice locale la nivel județean sunt înființate conform prevederilor legale *autorități teritoriale de ordine publică*, organisme cu rol consultativ, a căror activitate se desfășoară în interesul comunității.

Autoritatea teritorială de ordine publică este constituită din șeful inspectoratului de poliție județean, un reprezentant al Corpului Național al Polițiștilor, subprefect, 6 consilieri desemnați de consiliul județean, șeful Corpului gardienilor publici al județului, 3 reprezentanți ai comunității, desemnați de președintele consiliului județean, șeful inspectoratului pentru situații de urgență și șeful jandarmilor. Desemnarea nominală a autorității teritoriale de ordine publică este validată de către consiliul județean pentru o perioadă de 4 ani.

Autoritatea teritorială de ordine publică are următoarele atribuții: contribuie la elaborarea planului de activități și la fixarea obiectivelor și indicatorilor de performanță minimali, având ca scop protejarea intereselor comunității și asigurarea climatului de siguranță publică; sesizează și propune măsuri de înlăturare a deficiențelor din activitatea de poliție; face propuneri pentru soluționarea de către organele de poliție a sesizărilor care îi sunt adresate, referitoare la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului; organizează consultări cu membrii comunităților locale și cu organizațiile neguvernamentale cu privire la prioritățile siguranței persoanei și a ordinii publice; prezintă trimestrial informări în ședințele consiliului județean, asupra nivelului de asigurare a securității și siguranței civice a comunității; elaborează anual un raport asupra eficienței activității unităților de poliție, care se dă publicității.

La nivelul administrației publice locale în baza principiului descentralizării și al principiului autonomiei locale funcționează servicii publice pentru asigurarea

unui climat de siguranță al cetățenilor, și anume: *poliția locală, poliția comunitară ori servicii de protecție și pază*, servicii permanente la dispoziția cetățeanului, pregătite în orice moment de acțiune și intervenție.

Din anul 2010 managementul unităților sanitare a fost transferat către consiliile județene. Astfel, spitalele au fost preluate de către consiliile județene care au alocat din bugetele aferente sume considerabile pentru bunul mers al activității acestora, întrucât sănătatea este o problemă de securitate și de siguranță națională. Este oportun pentru evitarea unor epidemii, pandemii, etc. să existe spitale la nivelul standardelor europene, lucru care în unele județe s-a și împlinit prin grija autorităților administrației publice locale și prin atragerea de fonduri cu finanțare externă.

Poluarea aerului este, potențial cea mai gravă problemă pe termen scurt și mediu din punct de vedere al sănătății, aerul poluat fiind mai dificil de evitat decât apa poluată. Efectele lui, care pătrund peste tot, dăunează sănătății, degradează construcțiile și mediul natural.

În vederea asigurării unui nivel de trai cât mai bun al cetățenilor, în concordanță cu asigurarea unui climat mai sigur la nivelul autorităților administrației publice locale au fost elaborate strategii de dezvoltare economico-socială care își propun să susțină continuarea progresului economic și social la nivelul de ansamblu al unităților administrativ teritoriale, în special la județe și în particular creșterea nivelului economic și social al comunităților rurale prin furnizarea condițiilor necesare acestui proces.

Un accent deosebit se pune pe învățământ, transformarea sistemului de învățământ trebuie accelerată și orientată ferm spre cerințele determinate de noile realități. În acest scop sistemul de învățământ trebuie să asigure stimularea educației permanente, reforma educației timpurii, susținerea permanentă a educației, cercetării și inovării de către autoritățile administrației publice locale.

Concluzii

În condițiile noului mediu de securitate, apărarea și securitatea națională au nevoie de o nouă abordare – sistemică, profundă și cuprinzătoare, în condițiile în care toate aceste instituții trebuie să acționeze într-un regim de coordonare eficientă și eficace.

Reforma sectorului de securitate impune transformarea profundă a instituțiilor din administrația publică centrală și locală, creșterea calității actului de conducere, o mai bună coordonare națională a acestora și asigurarea integrării lor funcționale în sistemele de securitate din care România este parte. Eforturile vor viza consolidarea și profesionalizarea controlului civil asupra forțelor care au responsabilități în domeniul securității naționale și se vor focaliza asupra structurilor, normelor, relațiilor, misiunilor, instruirii și resurselor sistemului, cu

stricta respectare a principiilor democrației, eficienței, transparenței și non-partizanatului politic.

Ca principalele direcții de acțiune în acest scop se pot reține: fundamentarea unui nou cadru legislativ privind transformarea instituțiilor din administrația publică locală, cu responsabilități în domeniu, în acord cu cerințele noului mediu de securitate; elaborarea și implementarea unei noi concepții privind rolul politicii de apărare în cadrul politicii de securitate pentru a face față noilor provocări; constituirea comunității naționale de informații, având ca scop creșterea eficienței, sporirea responsabilității și optimizarea folosirii resurselor în combaterea noilor riscuri și amenințări la adresa securității naționale; îmbunătățirea comunicării și transformarea sistemului de educație prin modernizarea și diversificarea programelor de pregătire și dezvoltarea cercetării având ca obiectiv securitatea națională.

Transparența, eficacitatea și eficiența, responsabilitatea și operativitatea în asigurarea serviciilor publice, ca principii ale bunei guvernări, pot deveni tangibile inclusiv în măsura în care personalul din administrația publică este unul profesionist și performant. Astfel, pentru a se adapta și implicit, pentru a răspunde cât mai eficient nevoilor actualului context socio-economic în care se află România, administrația publică locală dar și cea centrală, trebuie să își concentreze esența misiunii sale clasice, de punere în aplicare a legii și de furnizare de servicii publice, spre o abordare modernă și inovatoare, axată pe facilitarea dezvoltării socio-economice a țării, prin intermediul unor servicii publice, investiții și reglementări de calitate. În acest sens sunt necesare procese decizionale coerente, resurse umane competente și bine gestionate, un management eficient și transparent al cheltuielilor publice, o structură instituțional-administrativă adecvată.

O administrație în cadrul căreia se practică standarde etice și de integritate apte să consolideze climatul de încredere și de respect reciproc, este una care se preocupă de propria sa calitate și de creșterea gradului de responsabilitate față de cetățeni. În concluzie, rolul administrației publice locale în punerea în practică a strategiei naționale de securitate este unul extrem de important, prin asigurarea unor servicii publice de calitate în sprijinul cetățenilor, aceștia fiind principalii beneficiari ai politicii de securitate, având dreptul și datoria de a contribui activ la construcția ei cotidiană. Cetățeanul, are potrivit Constituției în materie de securitate națională, drepturi inalienabile dar și obligații proprii, asumate conștient și în acest sens, trebuie să-și dezvolte un comportament participativ și responsabil, educația civică fiind calea cea mai potrivită pentru armonizarea acestor drepturi și obligații ce conferă adevărata substanță a patriotismului civic autentic și profund.

O astfel de administrație trebuie să fie capabilă să utilizeze cât mai eficient resursele disponibile pentru a atinge rezultatele scontate, să se adapteze, să anticipeze, să răspundă prompt nevoilor din ce în ce mai diversificate ale societății, să fie accesibilă beneficiarilor și responsabilă în fața acestora. Doar o astfel de administrație va fi credibilă și capabilă să implementeze politici publice în interesul cetățenilor.

Rolul Primarului este acela de a sprijini și de a pune în practică toate elementele unei Strategii Naționale de Apărare așa cum este ea formulată de Președintele României și aprobată de Parlamentul României. Administrația locală este un element foarte important în prezervarea securității cetățeanului iar transparentizarea deciziilor, permanenta preocupare ca toate autoritățile executive să-și păstreze capacitatea de adaptare, flexibilitate și eficacitate la noile provocări de securitate cu care România dar și Uniunea Europeană se confruntă în ultima perioadă fac din factorul local un actor major în Strategia de Securitate.

BIBLIOGRAFIE

- *** *Legea nr. 51/1991* privind siguranța națională a României;
- *** *H.G. nr. 1088 din 09.11.2000* – Regulamentul de apărare împotriva incendiilor în masă;
- *** *Legea nr. 415 / 27 iunie 2002* privind organizarea și funcționarea CSAT;
- *** *Legea nr. 182 din 12 aprilie 2002* privind protecția informațiilor clasificate;
- *** *H.G. nr. 585 din 13 iunie 2002* pentru aprobarea Standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate în România;
- *** *Constituția României, 1991*, modificată și completată prin *Legea de revizuire a Constituției României nr. 429 / 2003*, în Monitorul Oficial al României, 29 octombrie 2003;
- *** *Strategia valorificării surselor regenerabile de energie, H.G. 1535/ 2003*;
- *** *Legea nr. 333 din 22 iulie 2003*, privind paza obiectivelor, bunurilor valorilor și protecția persoanelor;
- *** *Legea nr. 484 din 18 noiembrie 2003* privind aprobarea OUG 80/2003 și a Codului internațional pentru securitatea navelor și facilităților portuare (Codul ISPS);
- *** *Legea nr. 535/2004* privind prevenirea și combaterea terorismului;
- *** *Ordinul Ministrului Economiei nr. 660/2004* – Ghidului de identificarea elementelor de infrastructura critică din economie;

- *** *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21 din 15.04.2004* privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență;
- *** *H.G. nr. 1491 din 09.09.2004* – Regulamentul cadru privind structura organizatorică, atribuțiile, funcționarea și dotarea comitetelor și centrelor operative pentru situații de urgență;
- *** *H.G. nr. 2288 din 09.12.2004* – Aprobarea repartizării principalelor funcții de sprijin pe care le asigură ministerele și organizațiile neguvernamentale privind prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență;
- *** *H.G. nr. 1854/2005* pentru aprobarea Strategiei naționale de management al riscului la inundații;
- *** *Codul Aerian al României, consolidat cu Legea nr. 399/2005;*
- *** *H.G. nr. 547 din 09.06.2005* – *Strategia națională de protecție civilă;*
- *** *H.G. nr. 642/2005* – Criteriile de clasificare a unităților administrative teritoriale, instituțiilor publice și operatorilor economici din punct de vedere al protecției civile, în funcție de tipurile de riscuri specifice;
- *** *H.G. nr. 1222/2005* – Principiile evacuării în situații de conflict armat;
- *** *Ordinul nr. 660 din noiembrie 2005* al ministrului economiei și comerțului privind aprobarea Ghidului de identificare a elementelor de infrastructură critică în economie;
- *** *Legea nr. 319/2006* a securității și sănătății în muncă;
- *** *Legea nr. 307 din 12.07.2006* privind apărarea împotriva incendiilor;
- *** *Legea nr. 212/24 mai 2006* privind modificarea și completarea Legii nr. 481/2004 privind protecția civilă;
- *** *H.G. nr. 1489/2004* – Organizarea și funcționarea Comitetului Național pentru Situații de Urgență, modificată și completată prin H.G. nr. 386/2006;
- *** *H.G. nr. 1040 din 09.08.2006* – Planului național de asigurare cu resurse umane, materiale și financiare pentru gestionarea situațiilor de urgență;
- *** *Ordinul Ministrului Economiei nr. 671/2006:* privind înființarea „Grupului de Lucru pentru Protecția Infrastructurii Critice din domeniul Energiei Electrice”;
- *** *Ordin MAI nr. 1474/2006* privind „Regulamentul de planificare, organizare, pregătire și desfășurare a activității de prevenire a situațiilor de urgență”.
- *** *Strategia de Securitate Națională a României, 2007.*
- *** *Strategia energetică a României pentru perioada 2007-2020, Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 781/19.XI.2007.*
- *** *Ordinului nr. 290/31.05.2007* al Ministrului Transporturilor, pentru introducerea măsurilor de consolidarea securității portuare în fața amenințării atentatelor la adresa securității.

- *** H.G. nr. 537 din 06.06.2007 – Contravențiile la normele de apărare împotriva incendiilor.
- *** H.G. nr. 969 din 22 august 2007 – Organizarea, desfășurarea și conducerea pregătirii pentru apărare a persoanelor cu atribuții de conducere în domeniul administrației publice, la nivel central și local.
- *** *Legea apărării naționale a României nr.45/1995*, Monitorul oficial al României, Partea I, nr.172/1994;
- *** *Legea nr.215/2001* a administrației publice locale - republicată, Monitorul Oficial al României, partea I, nr.123/2007;
- *** *Ordonanța Guvernului nr.88/2001* privind înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor publice comunitare pentru situații de urgență, Monitorul Oficial al României, partea I, nr.544/2001;
- *** *Legea nr.218/2002* privind organizarea și funcționarea Poliției Române, - republicată, Monitorul Oficial al României, partea I, nr.307/2014;
- *** *Legea nr.477/2003* privind pregătirea economiei și a teritoriului pentru apărare – republicată, Monitorul Oficial al României, partea I, nr.201/2014;
- *** *Legea nr.393/2004* privind statutul aleșilor locali, Monitorul Oficial al României, partea I, nr.912/2004;
- *** *Legea nr.481/2004* privind protecția civilă – republicată, Monitorul Oficial al României, partea I, nr.554/2008;
- *** *Legea nr.195/2006* a descentralizării, Monitorul Oficial al României, partea I, nr.453/2006;
- *** *Hotărârea Guvernului nr.1174/2011* pentru aprobarea Instrucțiunilor privind întocmirea și actualizarea monografiei economico - militară a județului, respectiv a municipiului București, Monitorul Oficial al României, partea I, nr.862/2011;
- *** *Legea nr.67/2004* privind alegerea autorităților administrației locale, Monitorul Oficial al României, partea I, nr.554/2008;
- *** *Strategia Națională de Apărare a Țării* pentru perioada 2015 – 2019;
- AUBY, Jean –Marie, AUBY Jean-Bernard, *Institutions administratives*, 7 edition, Editions Dalloz, 1996;
- IORGOVAN, Antonie, *Tratat de drept administrativ*, Editura All Beck, București, 2002;
- MANDA Corneliu, *Drept administrativ, Tratat elementar*, ediția a IVa, Editura Lumina Lex, București, 2007;
- www.cdep.ro/pls/dic/site.page.id=339, Constituția României;
- www.presidency.ro/static/Strategia%20Nationala%20de%20Aparare%20a%20Tarii.pdf.

IMPLICAREA PREFECTULUI ȘI A AUTORITĂȚII PUBLICE LOCALE PENTRU SIGURANȚA CETĂȚENILOR

THE INVOLVMENT OF THE PREFECT AND THE LOCAL PUBLIC AUTHORITIES IN CITIZENS' SAFETY

Constantin ION *

Rezumat: Instituția prefectului și autoritățile publice locale sunt implicate în domeniul politicii publice și în special în cel al siguranței cetățenilor și a obiectivelor strategice ale acestor instituții, în care se încadrează și principalele atribuții ale prefectului, conform statutului acestuia.

Articolul analizează rolul administrației publice locale prin punerea în aplicare a Strategiei de securitate și aplicarea legii, asigurării furnizării de servicii publice printr-o abordare modernă și inovatoare, axată pe facilitarea dezvoltării socio-economice a țării, prin intermediul unor servicii publice, investiții și normative de calitate, în conformitate cu obiectivele strategice ale securității naționale.

Cuvinte-cheie: Strategia de securitate; situații de urgență; autorități ale administrației publice; atribuții specifice; protecție civilă; analiză de securitate.

Abstract: The institution of prefect and the local public authorities are involved in the domain of public policy and especially in that of citizens' safety and the strategic goals of these institutions among which one can include the prefect's main duties, according to the job description. The article analyzes the role of local public administration in applying the Romanian Security Strategy and laws and in providing public services through an innovative and modern approach focused on the country's socio-economic development, through public services, high quality investments and standards, according to the strategic goals of national security.

Keywords: Security Strategy; emergency situations; public administration authorities; specific duties; civil protection; security analysis

*Prefectul Județului Constanța, Academia Națională de Informații (Colegiul Național de Informații)

Creșterea bunăstării cetățenilor și a nivelului de trai și de sănătate al acestora se realizează prin asigurarea unor servicii publice de calitate, printr-o bună guvernare și o administrație publică eficientă și transparentă (fig. 1.).

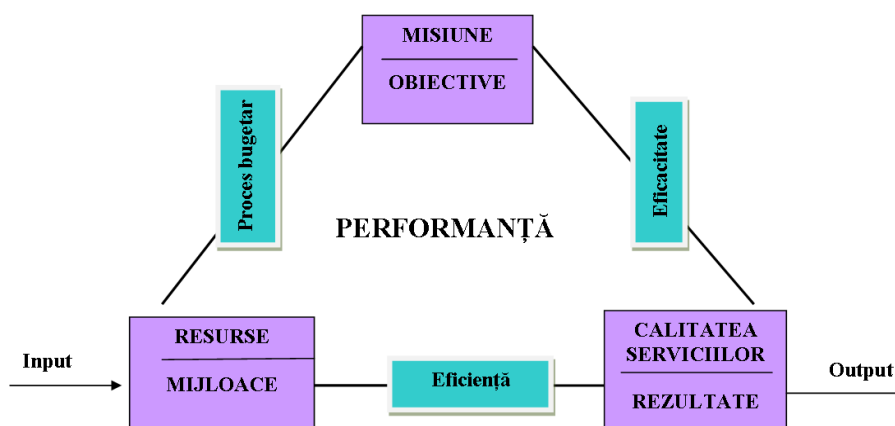

Figura nr. 1. Prezentarea sistemică a elementelor și conexiunilor de care depinde creșterea performanței serviciilor publice

Pentru punerea în practică a strategiei de securitate la nivelul administrației publice locale responsabilitatea revine și prefectului conform atribuțiilor sale și ale serviciilor din subordine. Strategia de securitate a țării la nivelul administrației publice locale se pune în practică prin următoarele servicii publice: serviciile de transport public local, serviciile publice comunitare pentru situații de urgență, protecție civilă, poliție comunitară, pază și protecție pentru siguranța cetățenilor.

O direcție principală de acțiune pentru adaptarea și modernizarea infrastructurii unităților administrativ teritoriale constă în *reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport* în vederea îmbunătățirii calității serviciilor, eficientizării transportului de călători și marfă și aplicarea standardelor sistemului european de transport.

În rândurile care urmează se vor evidenția, printre altele, importanța consiliului local și consiliului județean care au ca atribuții gestionarea patrimoniului, reabilitarea și modernizarea drumurilor județene intrând în competența consiliului județean, iar a străzilor și a drumurilor comunale în competența consiliilor locale.

Serviciul de transport public local de persoane (de călători), are la bază următoarele principii: respectarea drepturilor și intereselor legitime ale călătorilor;

asigurarea deplasării în condiții de siguranță și de confort; protecția mediului; tratament egal și nediscriminatoriu pentru toți utilizatorii; servicii de calitate în condițiile unor tarife accesibile; administrarea eficientă a bunurilor și a fondurilor bănești; dezvoltarea durabilă.

În scopul asigurării dezvoltării durabile în domeniul serviciului de transport public local de călători consiliile locale stabilesc strategia de dezvoltare și funcționare pe termen mediu și lung a acestor servicii, ținând seama de planurile de urbanism și de programele de dezvoltare economico-socială a localității.

Consiliile locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, precum și consiliile județene sunt abilitate să organizeze, să reglementeze, să conducă, să monitorizeze și să controleze servicii de transport public local de călători.

Ordonanța Guvernului nr.88/2001 privind înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor publice comunitare pentru situații de urgență prevede în mod expres faptul că, serviciile publice comunitare pentru situații de urgență se organizează în subordinea consiliilor locale ale comunelor, orașelor și municipiilor.

În conformitate cu prevederile Legii nr.481/2004, *protecția civilă „este o componentă a sistemului securității naționale și reprezintă un ansamblu integrat de activități specifice, măsuri și sarcini organizatorice, tehnice, operative, cu caracter umanitar și de informare publică, planificate, organizate și realizate în scopul prevenirii și reducerii riscurilor de producere a dezastrelor, protejării populației, bunurilor și mediului împotriva efectelor negative ale situațiilor de urgență, conflictelor armate și înlăturării operative a urmărilor acestora și asigurării condițiilor necesare supraviețuirii persoanelor afectate.”*¹

Activitatea de protecție civilă este de interes național, are caracter permanent și se bazează pe îndeplinirea obligațiilor ce revin, potrivit legii, autorităților administrației publice centrale și locale, celorlalte persoane juridice de drept public și privat române, precum și persoanelor fizice.

Serviciile publice comunitare sunt profesioniste și voluntare având ca scop principal: apărarea vieții, bunurilor și mediului împotriva incendiilor și dezastrelor, precum și realizarea măsurilor de protecție civilă și fac parte din forțele de protecție ale sistemului de securitate națională. Serviciile publice comunitare profesioniste sunt înființate în subordinea consiliilor județene sub formă de inspectorate județene pentru situații de urgență.

În ceea ce privește serviciile publice comunitare voluntare, acestea sunt *„organizate în subordinea consiliilor locale prin unificarea serviciilor publice de pompieri civili și a formațiunilor de protecție civilă din subordinea acestora. Autoritățile administrației publice locale alături de cea centrală, instituțiile*

¹ Legea nr.481/2004 privind protecția civilă, M. Of. al României, partea I, nr.554/2008, p. 2-3.

publice, organizațiile neguvernamentale și operatorii economici, indiferent de forma de proprietate, răspund de aplicarea măsurilor de protecție civilă stabilite prin lege privind protecția civilă, republicată, și prin planurile proprii, potrivit domeniului lor de competență.”²

Legea precizează că „autoritățile administrației publice centrale și locale sunt obligate să asigure capacități de intervenție specializate, corespunzător tipurilor de riscuri la care sunt expuse teritoriul și populația, în timpi de răspuns optimi, indiferent de locul și momentul în care se produce situația de urgență.”³

Toate măsurile organizatorice și de pregătire în domeniul protecției civile, „au caracter permanent și se intensifică la instituirea stărilor excepționale și la declararea mobilizării sau pe timp de război. Totodată, măsurile de protecție civilă se aplică gradual, în funcție de amploarea și intensitatea situației de urgență.”⁴

Autoritățile administrației publice locale împreună cu administrația publică centrală asigură stabilirea și integrarea măsurilor de protecție civilă în planurile și programele de dezvoltare economico-socială ce se elaborează la nivel național, județean și local și urmăresc realizarea acestora.

Măsurile și acțiunile de prevenire din planurile de protecție civilă se planifică și se execută prioritar de către toate autoritățile administrației publice centrale și locale, potrivit competențelor acestora. Întreaga răspundere pentru asigurarea condițiilor de supraviețuire a populației afectate de urmările calamităților naturale și a celorlalte situații de protecție civilă o poartă autoritățile administrației publice centrale și locale.

Asigurarea condițiilor de supraviețuire a populației afectate de urmările calamităților naturale și a celorlalte situații de protecție civilă se realizează prin serviciile de urgență, serviciile publice de gospodărie comunală, instituții și operatori economici, inclusiv prin utilizarea, în condițiile legii, a bunurilor din rezervele de stat și a serviciilor și bunurilor puse la dispoziție de organizații neguvernamentale române sau de comunitățile locale și populația din zonele neafectate, de state și organizații străine ori cu caracter internațional.

Consiliile județene, Consiliul General al Municipiului București, consiliile locale ale municipiilor, orașelor și comunelor și consiliile locale ale sectoarelor municipiului București au următoarele atribuții principale în domeniul protecției civile:

a) aprobă organizarea protecției civile la nivelul unității administrativ-teritoriale, analizează anual și ori de câte ori este nevoie activitatea desfășurată și adoptă măsuri pentru îmbunătățirea acesteia;

² Idem.

³ Idem

⁴ Idem

b) aprobă planurile anuale și de perspectivă pentru asigurarea resurselor umane, materiale și financiare destinate prevenirii și gestionării situațiilor de urgență;

c) participă, potrivit legii, la asigurarea finanțării măsurilor și a acțiunilor de protecție civilă, precum și a serviciilor de urgență și a structurilor care au atribuții legale în acest domeniu;

d) stabilesc, în condițiile legii, taxe speciale pe linia protecției civile;

e) înființează, în condițiile legii și cu avizul Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, centre de formare și evaluare a personalului din serviciile voluntare de urgență;

f) gestionează, depozitează, întrețin și asigură conservarea aparaturii și a materialelor de protecție civilă prin serviciile specializate din subordine;

g) asigură spațiile necesare funcționării inspectoratelor pentru situații de urgență corespunzătoare, paza și securitatea acestora și a centrelor operaționale, precum și spațiile pentru depozitarea materialelor de intervenție.

Pregătirea pentru protecția civilă cuprinde pregătirea populației și a salariaților, pregătirea serviciilor de urgență, pregătirea personalului cu funcții de conducere pe linia protecției civile, precum și a personalului de specialitate.

Autoritățile administrației publice, instituțiile publice, operatorii economici și proprietarii de imobile au obligația să prevadă în planurile de investiții și să realizeze adăposturi de protecție civilă.

Autoritățile sunt obligate să identifice și să stabilească posibilitățile de utilizare pentru adăpostire a unor galerii de mină, tuneluri, peșteri, grote etc. existente în apropierea zonelor dens populate sau în zone prevăzute pentru amenajare de tabere de sinistrați, evacuați sau refugiați.

Munițiile se distrug în poligoane ale Ministerului Administrației și Internelor și Ministerului Apărării sau pe terenuri puse la dispoziție de autoritățile administrației publice locale în a căror rază administrativ-teritorială se execută lucrările de asanare. Terenurile stabilite pentru distrugerea muniției se amenajează potrivit instrucțiunilor și normelor tehnice specifice, elaborate de Inspectoratul General pentru Situații de Urgență.

În conformitate cu prevederile legale autoritățile administrației publice centrale și locale, au obligația să planifice și să realizeze asigurarea materială și financiară a protecției civile, potrivit legii.

Managementul situațiilor de urgență prevede o serie de principii, și anume: previziunea și prevenirea; prioritatea protecției și salvării vieții oamenilor; respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului; asumarea responsabilității gestionării situațiilor de urgență de către autoritățile administrației publice; transparența activităților desfășurate pentru gestionarea situațiilor de

urgență, astfel încât acestea să nu conducă la agravarea efectelor produse; continuitatea și gradualitatea activităților de gestionare a situațiilor de urgență, de la nivelul autorităților administrației publice locale până la nivelul autorităților administrației publice centrale, în funcție de amploarea și de intensitatea acestora; operativitatea, conlucrarea activă și subordonarea ierarhică a componentelor Sistemului Național. Managementul situațiilor de urgență se realizează prin: măsuri de prevenire și de pregătire pentru intervenții; măsuri operative urgente de intervenție după declanșarea fenomenelor periculoase cu urmări grave; măsuri de intervenție ulterioară pentru recuperare și reabilitare.

Prin gestionarea situațiilor de urgență generate de inundații, fenomene meteorologice periculoase, accidente la construcții hidrotehnice și poluări accidentale se înțelege identificarea și monitorizarea, înștiințarea factorilor interesați, avertizarea populației, evaluarea, limitarea, înlăturarea sau contracararea factorilor de risc. Măsurile de limitare, înlăturare sau contracarare a efectelor tipurilor de risc constituie o obligație pentru organele administrației publice centrale și locale cu atribuții în acest domeniu și pentru toate persoanele juridice și fizice, cu excepția persoanelor cu handicap, a bătrânilor, copiilor și a altor categorii defavorizate.

La nivelul municipiilor, orașelor și comunelor sunt constituite comitete locale pentru situații de urgență, formate din președinte (primarul), vicepreședinte (un viceprimar), și membrii: secretarul comunei, orașului, sectorului sau municipiului, după caz; reprezentanți ai serviciilor publice și ai principalelor instituții și operatori economici din unitatea administrativ-teritorială respectivă, precum și manageri sau conducători ai operatorilor economici, filialelor, sucursalelor ori punctelor de lucru locale, care, prin specificul activității, constituie factori de risc potențial generatori de situații de urgență; consultanți.

La nivelul județelor sunt constituite, sub conducerea prefectilor, *comitete județene pentru situații de urgență*. Din comitetul județean fac parte președintele consiliului județean, șefi de servicii deconcentrate, descentralizate și de gospodărie comunală și alți manageri ai unor instituții și societăți comerciale de interes județean care îndeplinesc funcții de sprijin în gestionarea situațiilor de urgență, precum și manageri ai agenților economici care, prin specificul activității, constituie factori de risc potențial generatori de situații de urgență.

Comitetele județene au următoarele atribuții principale:

- a) informează Comitetul Național, prin Inspectoratul General, privind stările potențial generatoare de situații de urgență și iminența amenințării acestora;
- b) evaluează situațiile de urgență produse în unitățile administrativ-teritoriale, stabilesc măsuri și acțiuni specifice pentru gestionarea acestora și urmăresc îndeplinirea lor;

c) declară, cu acordul ministrului administrației și internelor, starea de alertă la nivel județean sau în mai multe localități ale județului și propun instituirea stării de urgență;

d) analizează și avizează planurile județene pentru asigurarea resurselor umane, materiale și financiare necesare gestionării situațiilor de urgență;

e) informează Comitetul Național și consiliul județean asupra activității desfășurate;

f) îndeplinesc orice alte atribuții și sarcini stabilite de lege sau de Comitetul Național.

Ședințele comitetelor pentru situații de urgență se desfășoară în prezența majorității membrilor sau a înlocuitorilor desemnați. Hotărârile comitetelor pentru situații de urgență se adoptă cu votul a două treimi din numărul membrilor prezenți, cu excepția punerii în aplicare a planului de evacuare, care se face în baza deciziei președintelui comitetului.

La nivelul administrației publice locale se constituie, prin dispoziția primarului, Centre operative pentru situații de urgență cu activitate temporară. Centrele operative cu activitate temporară sunt structuri tehnico-administrative înființate în scopul îndeplinirii funcțiilor specifice pe durata stării de alertă, în cazul situațiilor de urgență, precum și pe timpul unor exerciții, aplicații și antrenamente pentru pregătirea răspunsului în astfel de situații.

Centrele operative se constituie din personalul aparatului propriu al autorităților administrației publice locale. Atribuțiile specifice ale comitetelor și centrelor operative se prevăd în regulamentele de organizare și funcționare proprii instituțiilor respective, în raport cu specificul situațiilor de urgență gestionate și al funcțiilor de sprijin pe care le îndeplinesc, avizate și aprobate conform prevederilor legale.

Autoritățile administrației publice locale poartă întreaga răspundere pentru asigurarea condițiilor de supraviețuire a populației afectate de urmările situațiilor de urgență. Asigurarea condițiilor se realizează prin serviciile de urgență, serviciile publice de gospodărire comunală, instituții și operatori economici, inclusiv prin utilizarea, în condițiile legii, a bunurilor din rezervele de stat și a serviciilor și bunurilor puse la dispoziție de organizații neguvernamentale române sau de comunitățile locale și populația din zonele neafectate, de state și organizații străine ori cu caracter internațional.

Caracteristic managementului situațiilor de urgență este faptul că predictibilitatea locului de manifestare a situațiilor respective determină posibilitatea avertizării populației din zonele potențial a fi afectate, precum și a autorităților administrației publice centrale și/sau locale.

Managementul situațiilor de urgență înseamnă aplicarea unor politici, proceduri și practici având ca obiective identificarea, analiza, evaluarea, tratarea, monitorizarea și reevaluarea riscurilor în vederea reducerii acestora astfel încât comunitățile umane și cetățenii să poată trai, munci și să își satisfacă trebuințele și aspirațiile într-un mediu fizic și social durabil.

Prin componenta sa de Protecție civilă, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență este parte a sistemului securității naționale și reprezintă un ansamblu integrat de activități specifice, măsuri și sarcini organizatorice, tehnice, operative, cu caracter umanitar și de informare publică, planificate, organizate și realizate potrivit legii, în scopul prevenirii și reducerii riscurilor de producere a dezastrelor, protejării populației, bunurilor și mediului împotriva efectelor negative ale situațiilor de urgență, conflictelor armate, al înlăturării operative a urmărilor acestora și asigurării condițiilor necesare supraviețuirii persoanelor afectate.

Activitățile și măsurile de protecție civilă sunt de interes național, au caracter permanent și se bazează pe îndeplinirea obligațiilor ce revin autorităților administrației publice centrale și locale, celorlalte persoane juridice de drept public și privat române, precum și persoanelor fizice, planificându-se, organizându-se și aplicându-se în concordanță cu prevederile legale și ale actelor normative de aplicare subsecvente, ale Strategiei de Securitate Națională, cu planurile și programele adoptate de Consiliul Suprem de Apărare a Țării, precum și cu programele și procedurile elaborate de organisme specializate ale Organizației Națiunilor Unite, Organizației Tratatului Atlanticului de Nord și Uniunii Europene.

Concepția, organizarea, desfășurarea și managementul activităților de protecție civilă se stabilesc și se realizează la nivel național și local pe principiile autonomiei, subsidiarității, legalității, responsabilității, corelării obiectivelor și resurselor, cooperării și solidarității.

Securitatea internă privește, deopotrivă, siguranța cetățeanului și securitatea publică, securitatea frontierelor, a energiei, a transporturilor și a sistemelor de aprovizionare cu resurse vitale, precum și protecția infrastructurii critice.

Aceasta include, din punct de vedere structural, securitatea socială și asigurarea stării de legalitate, contracararea terorismului și a criminalității organizate, securitatea activităților financiar-bancare, a sistemelor informatice și a celor de comunicații, protecția împotriva dezastrelor și protecția mediului.

Aceste responsabilități revin preponderent: administrației publice și structurilor de ordine publică, precum și celor care se ocupă cu prevenirea și gestiunea urgențelor civile, securitatea frontierelor și garda de coastă; structurilor de informații, contrainformații și securitate; organismelor de prevenire a spălării banilor și de control al importurilor și exporturilor strategice; structurilor militare, în situații deosebite, pentru unele activități.

Având în vedere amplificarea riscurilor generate de posibilitatea producerii unor acțiuni teroriste, inclusiv prin utilizarea unor mijloace radioactive, chimice sau biologice, sau prin provocarea de sabotaje, distrugeri ori modificări funcționale periculoase ale unor instalații, precum și riscul sporit de producere a unor dezastre industriale sau naturale, sarcina asigurării securității interne devine tot mai complexă.

În ceea ce privește siguranța cetățenilor, la nivelul administrației publice locale la nivel județean sunt înființate conform prevederilor legale *autorități teritoriale de ordine publică*, organisme cu rol consultativ, a căror activitate se desfășoară în interesul comunității.

Autoritatea teritorială de ordine publică este constituită din șeful inspectoratului de poliție județean, un reprezentant al Corpului Național al Polițiștilor, subprefect, 6 consilieri desemnați de consiliul județean, șeful Corpului gardienilor publici al județului, 3 reprezentanți ai comunității, desemnați de președintele consiliului județean, șeful inspectoratului pentru situații de urgență și șeful jandarmilor. Desemnarea nominală a autorității teritoriale de ordine publică este validată de către Consiliul General al Municipiului București sau de către consiliul județean pentru o perioadă de 4 ani.

Autoritatea teritorială de ordine publică are următoarele atribuții: contribuie la elaborarea planului de activități și la fixarea obiectivelor și indicatorilor de performanță minimali, având ca scop protejarea intereselor comunității și asigurarea climatului de siguranță publică; sesizează și propune măsuri de înlăturare a deficiențelor din activitatea de poliție; face propuneri pentru soluționarea de către organele de poliție a sesizărilor care îi sunt adresate, referitoare la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului; organizează consultări cu membrii comunităților locale și cu organizațiile neguvernamentale cu privire la prioritățile siguranței persoanei și a ordinii publice; prezintă trimestrial informări în ședințele consiliului județean, asupra nivelului de asigurare a securității și siguranței civice a comunității; elaborează anual un raport asupra eficienței activității unităților de poliție, care se dă publicității.

La nivelul administrației publice locale în baza principiului descentralizării și al principiului autonomiei locale funcționează servicii publice pentru asigurarea unui climat de siguranță al cetățenilor, și mă refer în acest caz la *poliția locală, poliția comunitară ori servicii de protecție și pază*, servicii permanente la dispoziția cetățeanului, pregătite în orice moment de acțiune și intervenție.

Din anul 2010 managementul unităților sanitare a fost transferat către consiliile județene. Astfel, spitalele au fost preluate de către consiliile județene care au alocat din bugetele aferente sume considerabile pentru bunul mers al activității

acestora, întrucât sănătatea este o problemă de securitate și de siguranță națională. Este oportun pentru evitarea unor epidemii, pandemii, etc. să existe spitale la nivelul standardelor europene, lucru care în unele județe s-a și împlinit prin grija autorităților administrației publice locale și prin atragerea de fonduri cu finanțare externă.

Poluarea aerului este, potențial cea mai gravă problemă pe termen scurt și mediu din punct de vedere al sănătății, aerul poluat fiind mai dificil de evitat decât apa poluată. Efectele lui, care pătrund peste tot, dăunează sănătății, degradează construcțiile și mediul natural.

În vederea asigurării unui nivel de trai cât mai bun al cetățenilor, în concordanță cu asigurarea unui climat mai sigur la nivelul autorităților administrației publice locale au fost elaborate strategii de dezvoltare economico-socială care își propun să susțină continuarea progresului economic și social la nivelul de ansamblu al unităților administrativ teritoriale, în speță județe și în particular creșterea nivelului economic și social al comunităților rurale prin furnizarea condițiilor necesare acestui proces.

Un accent deosebit se pune nu în ultimul rând pe învățământ. Transformarea sistemului de învățământ trebuie accelerată și orientată ferm spre cerințele determinate de noile realități. În acest scop sistemul de învățământ trebuie să asigure stimularea educației permanente, reforma educației timpurii, susținerea permanentă a educației, cercetării și inovării și de către autoritățile administrației publice locale.

Având în vedere multitudinea și complexitatea problemelor care stau în fața instituției prefectului și ținând seama de numărul destul de mic al personalului din aparatul propriu de specialitate și în anul 2015 s-a pus un accent deosebit pe organizarea muncii, pe folosirea maximă și eficientă a timpului de lucru, pe gestionarea eficientă a resurselor financiare și materiale. S-a realizat o analiză SWOT la nivelul instituției care a stat la baza evaluării rezultatelor activității desfășurate, astfel:

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Existența personalului cu experiență în activitatea specifică Instituției Prefectului; ▪ Procent foarte ridicat al personalului cu studii superioare; ▪ Procent ridicat al angajaților instituției care dețin o funcție publică (80%); ▪ Capacitatea de adaptare a structurilor instituției la schimbări și cerințe noi; ▪ Dotarea cu tehnică de calcul (echipamente și soft-uri); 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Personal insuficient ca număr; ▪ Inexistența unei rețele informatice de comunicare cu serviciile publice deconcentrate și cu autoritățile publice locale; ▪ Insuficienta previzionare a managementului riscului; ▪ Diversitatea mare de problematici și zona mare de acțiune; ▪ Disiparea forțelor prin implicarea în

<ul style="list-style-type: none">▪ Structură organizatorică, pe activități, corespunzătoare;▪ Disponibilitatea de participare la acțiuni ce depășesc sistematic programul de lucru;▪ Grad de transparență ridicat în relațiile publice.	<p>acțiuni ce nu intră în atribuțiile stricte ale Instituției Prefectului;</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Dificultăți de comunicare cu unele autorități ale administrației publice locale.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none">▪ Posibilitatea de a iniția proiecte de acte normative sau propuneri de modificări de acte normative;▪ Posibilitatea încheierii de parteneriate cu autoritățile administrației locale și ONG-uri în vederea derulării unor programe cu finanțare externă;▪ Posibilitatea de derulare a unor programe cu finanțare externă pentru susținerea reformei în administrația publică;▪ Existența fondurilor europene destinate dezvoltării instituționale;▪ Posibilitatea stabilirii de contacte cu structurile administrației publice locale din statele membre UE.	<ul style="list-style-type: none">▪ Neacoperirea în totalitate a sarcinilor stabilite de lege, datorită volumului mare de lucrări;▪ Ineficiența în activitate datorită nedefinirii exacte în reglementări a noțiunilor de „monitorizare” și respectiv „conducere” a serviciilor publice deconcentrate;▪ Termen scurt alocat rezolvării unor cerințe ale administrației publice centrale;▪ Resurse financiare insuficiente pentru o funcționare optimă a instituției;▪ Profesionalism deficitar și receptivitate scăzută la nivelul autorităților locale.

Instituția Prefectului s-a preocupat în mod constant să promoveze activitatea instituției, să aducă la cunoștința cetățenilor județului rolul acestei instituții, astfel încât, cele trei ipostaze în care apare prefectul - reprezentantul Guvernului pe plan local, conducătorul serviciilor publice deconcentrate și autoritate de tutela administrativă - chemat să vegheze la respectarea legii de către autoritățile publice locale, să stea la aprecierea activității instituției.

În acest sens, prefectul asigură un rol esențial de comunicare între autoritățile statului și cetățeni, explicând prin această comunicare politica Guvernului, măsurile și reglementările deosebite apărute și informând Guvernul asupra situației economico-sociale, administrative și culturale a județului care trebuie să prezinte rezultatele obținute de județ.

Reforma sectorului de securitate impune transformarea profundă și a instituțiilor din administrația publică locală, creșterea calității actului de conducere, o mai bună coordonare națională a acestora și asigurarea integrării lor funcționale în sistemele de securitate din care România este parte. Eforturile vor viza consolidarea și profesionalizarea controlului civil asupra forțelor care au responsabilități în domeniul securității naționale și se vor focaliza asupra structurilor, normelor, relațiilor, misiunilor, instruirii și resurselor sistemului, cu

stricta respectare a principiilor democrației, eficienței, transparenței și non-partizanatului politic. Principalele direcții de acțiune în acest scop sunt: fundamentarea unui nou cadru legislativ privind transformarea instituțiilor din administrația publică locală, cu responsabilități în domeniu, în acord cu cerințele noului mediu de securitate; elaborarea și implementarea unei noi concepții privind rolul politicii de apărare în cadrul politicii de securitate pentru a face față noilor provocări; constituirea comunității naționale de informații, având ca scop creșterea eficienței, sporirea responsabilității și optimizarea folosirii resurselor în combaterea noilor riscuri și amenințări la adresa securității naționale; îmbunătățirea comunicării și transformarea sistemului de educație prin modernizarea și diversificarea programelor de pregătire și dezvoltarea cercetării având ca obiectiv securitatea națională.

Transparența, eficacitatea și eficiența, responsabilitatea și operativitatea în asigurarea serviciilor publice, ca principii ale bunei guvernări, pot deveni tangibile inclusiv în măsura în care personalul din administrația publică este unul profesionist și performant. Astfel, pentru a se adapta și implicit, pentru a răspunde cât mai eficient nevoilor actualului context socio-economic în care se află România, administrația publică locală dar și cea centrală, trebuie să își concentreze esența misiunii sale clasice, de punere în aplicare a legii și de furnizare de servicii publice, spre o abordare modernă și inovatoare, axată pe facilitarea dezvoltării socio-economice a țării, prin intermediul unor servicii publice, investiții și reglementări de calitate. În acest sens sunt necesare procese decizionale coerente, resurse umane competente și bine gestionate, un management eficient și transparent al cheltuielilor publice, o structură instituțional-administrativă adecvată.

Apreciez faptul că o administrație în cadrul căreia se practică standarde etice și de integritate apte să consolideze climatul de încredere și de respect reciproc dintre cetățeni și personal, este una care se preocupă de propria sa calitate și de creșterea gradului de responsabilitate față de cetățeni.

Concluzii

În concluzie, rolul administrației publice locale în asigurarea siguranței cetățenilor este unul extrem de important, prin asigurarea unor servicii publice de calitate în sprijinul cetățenilor deoarece, prin implicarea activă în situațiile de urgență, cetățenii sunt principalii beneficiari ai politicii de securitate și, deci, au dreptul și datoria de a contribui activ la construcția ei cotidiană. Cetățeanul, are potrivit Constituției în materie de siguranță a cetățenilor, drepturi inalienabile dar și obligații proprii, asumate conștient și în acest sens, trebuie să-și dezvolte un comportament participativ și responsabil, educația civică fiind calea cea mai

potrivită pentru armonizarea acestor drepturi și obligații ce conferă adevărata substanță a patriotismului civic autentic și profund.

O astfel de administrație trebuie să fie capabilă să utilizeze cât mai eficient resursele disponibile pentru a atinge rezultatele scontate, să se adapteze, să anticipeze, să răspundă prompt nevoilor din ce în ce mai diversificate ale societății, să fie accesibilă beneficiarilor și responsabilă în fața acestora. Doar o astfel de administrație va fi credibilă și capabilă să implementeze politici publice în interesul cetățenilor.

Puterea comunităților locale rezultă din efortul colectiv al sectorului public, sectorului privat și al societății civile. Elementele de bază care stau la dezvoltarea orașelor o reprezintă cadrul legislativ, mediul politic, stabilitatea mediului economic, atragerea de afaceri, fluxul de informații.

O condiție esențială a succesului în domeniul securității cetățenilor o reprezintă înțelegerea în profunzime a modului în care sunt interconectate localitățile și a manierei în care se dezvoltă acestea. Puterea orașelor, în contextul globalizării, va fi dată de forța cu care acestea vor reuși să se adapteze schimbărilor din mediul extern.

„Obiectivul studiului administrației este de a elibera metodele executive din confuzia și de caracterul costisitor al experimentului empiric și de a le stabili pe baza unor principii mai profunde. Din acest motiv trebuie să considerăm reformele serviciului civil în stadiul său prezent ca un simplu preludiu la o reformă administrativă mai profundă.” (Woodrow Wilson – Studiul administrației (1887).

BIBLIOGRAFIE

- *** *Legea nr. 51/1991* privind siguranța națională a României;
- *** *H.G. nr. 1088 / 09.11.2000* – Regulamentului de apărare împotriva incendiilor în masă;
- *** *Legea nr. 415 / 27 iunie 2002* privind organizarea și funcționarea CSAT;
- *** *Legea nr. 182 din 12 aprilie 2002* privind protecția informațiilor clasificate;
- *** *Constituția României, 1991*, modificată și completată prin *Legea de revizuire a Constituției României nr. 429 / 2003*, în *Monitorul Oficial al României*, 29. 10. 2003;
- *** *Legea nr. 333 din 22 iulie 2003*, privind paza obiectivelor, bunurilor valorilor și protecția persoanelor;

- *** *Legea nr. 484 din 18 noiembrie 2003* privind aprobarea OUG 80/2003 și a Codului internațional pentru securitatea navelor și facilităților portuare (Codul ISPS);
- *** *Legea nr. 535/25 noiembrie 2004* privind prevenirea și combaterea terorismului;
- *** *Ordinul Ministrului Economiei nr. 660/2004* – Ghidului de identificarea elementelor de infrastructura critică din economie.
- *** *O.U.G.nr.21/15.04.2004* Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență.
- *** *H.G.nr.1491/09.09.2004* Regulament cadru privind structura organizatorică, atribuțiile, funcționarea și dotarea comitetelor și centrelor operative pentru situații de urgență.
- *** *H.G. nr. 2288 din 09.12.2004* – Aprobarea repartizării principalelor funcții de sprijin pe care le asigură ministerele, celelalte autorități publice centrale și organizațiile neguvernamentale privind prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență.
- *** *Legea nr. 481 din 08.11.2004* privind protecția civilă.
- *** *H.G.nr.1854/2005* aprob. Strategiei naționale de management risc la inundații.
- *** *H.G. nr. 547 din 09.06.2005* – Strategiei naționale de protecție civilă.
- *** *H.G. nr. 642 din 29.06.2005* – Criteriile de clasificare a unităților administrative teritoriale, instituțiilor publice și operatorilor economici din punct de vedere al protecției civile, în funcție de tipurile de riscuri specifice.
- *** *H.G. nr. 1222 din 13.10.2005* – Principiile evacuării în situații de conflict armat.
- *** *Ordinul nr. 660 din noiembrie 2005* al ministrului economiei și comerțului privind aprobarea Ghidului de identificare a elementelor de infrastructură critică în economie.
- *** *Legea nr. 319/2006* a securității și sănătății în muncă.
- *** *Legea nr. 307 din 12.07.2006* privind apărarea împotriva incendiilor.
- *** *Legea nr. 212/24 mai 2006* completarea Legii nr. 481/2004 privind protecția civilă.
- *** *H.G. nr. 1489 din 09.09.2004* – Organizarea și funcționarea Comitetului Național pentru Situații de Urgență, modificată și completată prin H.G. nr. 386 din 22.03.2006
- *** *H.G. nr. 1040 din 09.08.2006* – Planului național de asigurare cu resurse umane, materiale și financiare pentru gestionarea situațiilor de urgență.
- *** *Ordinul Ministrului Economiei nr. 671/2006* privind înființarea „Grupului de Lucru pentru Protecția Infrastructurii Critice din domeniul Energiei Electrice”.

- *** *Ordin MAI nr. 1474/12 octombrie 2006* privind Regulamentul de planificare, organizare, pregătire și desfășurare a activității de prevenire a situațiilor de urgență.
 - *** *Strategia de Securitate Națională a României, 2007.*
 - *** *Ordinului nr. 290/31.05.2007* Ministrului Transporturilor, pentru introducerea măsurilor de consolidarea securității portuare în fața amenințării atentatelor la adresa securității.
 - *** *H.G.nr.537 / 06.06.2007* – Contravențiile la normele de apărare împotriva incendiilor.
 - *** *H.G. nr. 969 din 22 august 2007* – Organizarea și conducerea pregătirii pentru apărare a pers. de conducere în domeniul administrației publice, la nivel central și local.
 - *** *Legea nr.215/2001* a administrației publice locale - republicată, Monitorul Oficial al României, partea I, nr.123/2007, cu modificările și completările ulterioare
 - *** *O.G.nr.88/2001* privind înființarea și funcționarea serviciilor publice comunitare pentru situații de urgență, Monitorul Oficial al României, partea I, nr.544/2001
 - *** *Legea nr.218/2002* privind organizarea și funcționarea Poliției Române, - republicată, Monitorul Oficial al României, partea I, nr.307/2014
 - *** *Legea nr.477/2003* privind pregătirea economiei și a teritoriului pentru apărare – republicată, Monitorul Oficial al României, partea I, nr.201/2014,
 - *** *Legea nr.393/2004* privind statutul aleșilor locali, Monitorul Oficial al României, partea I, nr.912/2004, cu modificările și completările ulterioare
 - *** *Legea nr.481/2004* privind protecția civilă, M. Of. al României, partea I, nr.554/2008
 - *** *H.G.nr.1174/2011* aprobarea Instrucțiunilor de întocmire și actualizare a monografiei economico - militară a județului, Monitorul Oficial al României, partea I, nr.862/2011
 - *** *Strategia națională de apărare a țării pentru perioada 2015 - 2019*
- CORNELIU Manda, *Drept administrativ, Tratat elementar*, ediția a IVa, Editura Lumina Lex, București, 2007
- www.cdep.ro/pls/dic/site.page.id=339, Constituția României
- <http://www.presidency.ro/static/Strategia%20Nationala%20de%20Aparare%20a%20Tarii.pdf>

OMAGIU MARELUI INVENTATOR ȘI PATRIOT ROMÂN

DR. ING. ION ȘTEFAN BASGAN

THE GREAT ROMANIAN INVENTOR ENGINEER

ION ȘTEFAN BASGAN, PhD

Colonel (r) prof. univ. dr. Eugen SITEANU*

Rezumat: Acest articol prezintă pe scurt viața inginerului dr. Ion Ștefan Basgan (1902-1980), personalitate a vieții științifice și tehnice românești și universale, precum și contribuțiile aduse de această mare personalitate, de-a lungul vieții sale remarcabile, la progresul științei și tehnicii românești. Mulțumită ajutorului acordat de domnul Ion I. Basgan noi putem să citim astăzi biografia inventatorului de geniu Ion Ștefan Basgan. În acest articol noi am găsit elemente interesante cu privire la munca sa și evenimente dramatice referitoare la viața sa.

Cuvinte-cheie: Ion Ștefan Basgan, viața, munca, contribuții, biografia.

Abstract: This paper briefly presents the life of engineer Ion Ștefan Basgan, PhD (1902-1980), personality of the technical and scientific life of Romania and of the world, and the contributions which this great personality brought, along his long resourceful life, to the progress of Romanian Science and Technique. To the credit of Mr. Ion I. Basgan we can now enjoy reading Ion Ștefan Basgan's biography. In this article we found interesting elements concerning his work and dramatic events concerning his relationships.

Keywords: Ion Ștefan Basgan, life, work, contributions, biography.

Anul acesta se împlinesc 35 de ani de la trecerea în neființă a inventatorului de geniu și este pentru mine o datorie patriotică să comemoreze viața celui care a revoluționat tehnica forajului la foarte mare adâncime printr-una dintre cele mai valoroase invenții din patrimoniul tehnico-științific universal, ridicând România pe unul din primele trei locuri din lume în acest domeniu al extracției țiteiului.

* Membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România, consilier al președintelui Asociației Naționale a Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere „Alexandru Ioan Cuza”, vicepreședintele Asociației Absolvenților Universității Naționale de Apărare „Carol I”, membru în Comitetul Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii Divizia/Filiala DIS - Academia Română, membru în consiliul editorial și redactor șef al Revistei de Științe Militare.

Românii de bine nu-l vor uita niciodată pe omul care a înfăptuit această performanță strălucitoare și a cărei valoare este recunoscută în lumea întreagă. Chiar dacă unii români indolenți și inculți, care s-au cocoțat pe cele mai înalte scaune, au uitat marile realizări științifice și tehnice ale dr. ing. Ion Ștefan Basgan strălucitul inventator merită să fie acceptat membru de onoare post-mortem al Academiei Române, așa cum i-a fost acordat de Academia Oamenilor de Știință din România acest titlu care a ridicat prestigiul acestei instituții.

Invenția sa reprezintă o capodoperă a invențiilor române și universale lăsată moștenire fiului marelui inventator, dar și României ca patrimoniu național și nu altei țări, indiferent care.

Această lucrare aduce un pios omagiu și o meritată recunoștință marelui nostru inventator, geniului acestui patriot care a refuzat să-și părăsească pământul sfânt al Țării, a rămas în mijlocul poporului său iubit și a înfruntat cu stoicism represiunile regimului comunist și ale securității îndurând umilințe greu de suportat. Omul de știință Ion Ștefan Basgan s-a născut în Focșani, la 24 iunie 1902 și a decedat pe data de 15 decembrie 1980, pe pământ românesc, la București.

Primii ani de școală i-a petrecut la Școala Generală nr. 2 din orașul, cu vechi și frumoase tradiții culturale, Focșani, școală care azi îi poartă numele, la fel ca și strada pe care a locuit și a copilărit Ion Ștefan Basgan. În fața școlii în care a învățat alfabetul și aritmetica se înalță bustul marelui inventator.

Fiul genialului nostru inventator, căruia i-a insuflat pasiunea pentru știință și tehnică, domnul dr. ing. Ion I. Basgan, consemna următoarele: „*Cu toate că a avut ocazia să rămână în alte țări, unde i s-au oferit avantaje deosebite în plan material și spiritual, tatăl meu a refuzat, pentru că el niciodată nu și-a imaginat că ar putea trăi departe de țară și munci pentru prosperitatea altora. Cu această concepție și cu o putere morală ieșită din comun el a suportat, aproape jumătate de secol, umiliri și înjosiri din partea străinilor dar și din partea conaționalilor săi. Cei care au reușit, totuși, să-l facă puternic și să înfrunte viața au fost: familia, prietenii adevărați, munca și gândul că realizările sale reprezintă încă o dovadă în plus că românul este un creator de excepție și că el, românul, de cele mai multe ori de-a lungul istoriei, a deschis căi nebănuite spre progresul și civilizația omenirii*”¹.

Eminentul nostru inventator a avut o contribuție foarte importantă la dezvoltarea tehnicii de foraj la mare adâncime pe care a și realizat-o în mod efectiv.

¹ Orizont cultural XXI, Revistă a salonului literar – artistic și științific „Dimitrie Cantemir”, Anul 1, Nr. 4 decembrie 2012, articolul semnat de Gabriel Năstase, *Dr. ing. Ion Ștefan Basgan un inventator pentru eternitate*, p. 19.

În urma unor numeroase studii, cercetări și calcule, inginerul român Ion Ștefan Basgan a reușit să demonstreze că, în metoda propusă de el, „*punctul de aplicație al forței lui Arhimede se află în capătul de jos al garniturii și nu în centrul de greutate al garniturii de foraj introduse în noroiul de săpare*”².

În anul 1933 Academia Română i-a publicat două lucrări: „Acțiunea și forma sapei Rotary în rocile formațiunilor de petrol din România” și „Fenomene vibratorii și efectul lor asupra acțiunii sapei în sistemul de foraj Rotary”. În același an a susținut în București, la Societatea Politehnică conferința cu tema: „Tehnica și interpretarea științifică a sistemului de foraj Rotary”.

La 7 iulie 1933, Ion Ștefan Basgan și-a luat doctoratul la Montanistische Hochschule Leoben în Austria, iar la 20 iulie, în același an, a participat la primul Congres Mondial de Petrol de la Londra, unde a prezentat comunicarea științifică „Scientific Consideration of the Technical of Modern Drilling”.

Pe data de 18 mai 1934 a intrat în posesia brevetului românesc nr. 22.789 (Metoda pentru îmbunătățirea randamentului și perfecționarea forajului rotativ, prin rotație percutantă și prin amortizare a presiunilor hidromecanice) și la 21 decembrie 1937 a obținut brevetul SUA nr. 2103137 (un nou sistem de foraj, care ia în considerare presiunea hidrostatică și transmiterea energiei sonice la distanță prin utilizarea prăjiniilor grele proporționale și forajul sonic) cu privire la forajul sonic sau „roto-percutant”. Pe data de 27 decembrie 1941, guvernul Statelor Unite i-a blocat patentul de invenție, dar petroliștii americani i-au aplicat în continuare invenția, iar societățile și companiile petroliere realizează profituri enorme folosind invențiile românului nostru.

În anul 1935 se publică la Moscova și Baku cartea „Bazele științifice ale metodelor moderne de foraj”, metode pe care Ion Ștefan Basgan nu le-a enunțat doar teoretic, ci le-a aplicat la garniturile de foraj ale sondelor Societății Petrolifere Române cu rezultate extraordinare. În anul următor i se acordă premiul Nicoară de către Academia Română pentru lucrarea „Politica Petrolului în funcție de situația exploatărilor și problema combustibilului” în care inginerul de geniu Ion Ștefan Basgan acuză politica economică antinațională a guvernelor României prin câteva propoziții de sinteză: „*statul nu a întreprins lucrări de exploatare, iar fondurile destinate prin lege pentru aceasta au fost deturnate altor scopuri*”³.

Referindu-se la interesul economic național el a scris: „*Dacă se ajungea la naționalizarea societăților anonime miniere, capitalul național și statul ar fi avut*

² Gabriel I. Năstase, Ion Ștefan Basgan, *Un inventator român pentru eternitate*, Editura Ion Basgan, București, Editura Performantica, Iași, 2004, p. 11.

³ Gabriel I. Năstase, *op. cit.*, p. 87.

preponderență în conducerea societăților, iar interesele economice naționale în scopul unei mai bune valorificări a zăcămintelor, ar fi găsit aici o porțiță de salvare Va trebui să pășim de urgență la industrializarea țării, care este o necesitate”⁴.

Președintele Academiei Române, profesorul universitar Mrazec, referindu-se la cartea menționată în rândurile precedente nota: „Lucrarea (de 51 pagini n.n.) e de fapt o dezvoltare a unei conferințe ținută în 19 aprilie 1935 în acest ciclu organizat de I.R.E. sub conducerea inginerului Bușilă în care se manifesta mai ales tineretul tehnic. În ansamblul ei, este o schiță a situațiunii din țară, punându-se în evidență mai ales latura problemei din punct de vedere național. Autorul, făcând parte din Institutul de conjunctură, fiind aici chiar referent pentru petrol, a putut dispune de date numeroase și certe. (...) pentru curajul pe care îl are un inginer în serviciul unei întreprinderi particulare de a spune adevărul și de a nu pierde încrederea în putința de a recupera măcar o parte din ceea ce o politică de 7 ani a dărâmat, cred că merită să fie încurajată mișcarea aceasta și să fie distinsă lucrarea prin o parte, fie cât de mică, din premiul Nicoară”⁵.

Societatea Petroliferă Română căpătând licența pentru aceste brevete, realizează în forajul sondei No. 471 de pe perimetrul 89 Ghiordoveni – Țuicani al Societății Creditului Minier, un nou record în materie de foraj, în ce privește viteza, pe care îl semnalăm în cele ce urmează.⁶

În tot timpul forajului s-au utilizat Drillcollare proporționale după principiul Basgan și anume: cu cât greutatea creștea se mărea și greutatea Drillcollarului.

„Făcând o comparație cu viteza de foraj, obținem, dacă luăm în considerație metrajul mediu pe zi la sonda No. 471 Creditul Minier, forată de Societatea „Petrolifera Română” de 64 mtr. pe zi și la sonda No. 321 R.A. de 36 mtr. pe zi, observăm că aceasta din urmă reprezintă un procent de 56,2 din media zilnică forată la sonda No. 471.”⁷

Prin urmare progresul realizat în viteză la sonda Soc. „Petrolifera Română” este cu 33,8 procente superior celui realizat la sonda 321 R.A.

„În afară de viteza de foraj realizată, s-a obținut și o gaură bună, perfect verticală. Măsurătoarea de verticalitate făcută, arată o înclinație de 0,5°. La

⁴ Idem.

⁵ Idem.

⁶ Petrescu-Livadea V, *Noile progrese în tehnica forajului prin procedeul Dr. Basgan*, Extras din Analele Minelor, No. 7, 1938.

⁷ Idem.

adâncimea de 1786 mtr. s-a făcut o măsurătoare în fața organelor miniere ale Statului și s-a găsit o verticalitate perfectă.

În aceste condițiuni, putem afirma că Societatea „Petrolifera Română”, cu mijloace modeste a realizat un nou progres în tehnica forajului.

Progresul realizat prin coloana unică a permis industriei petrolifere să învingă criza de la 1920. Cei 30% de progres realizat în viteză și calitatea forajului, sunt bine venite astăzi, când suntem gata să începem campania de explorări în noile ținuturi petrolifere.”⁸

Din expertiza făcută în anul 1965 a rezultat că drepturile de autor ale inginerului Ion Ștefan Basgan se ridică la fabuloasa sumă de 8,6 miliarde dolari (USD). După ce a plătit timp de 17 ani taxele de protecție a brevetului înregistrat în SUA, în 1961 Basgan a deschis procesul de recuperare a drepturilor sale de inventator și a chemat în judecată un nr. de 118 companii petroliere americane care i-au furat drepturile sale legale. I se comunica apoi că brevetul său a rămas blocat încă din 1941. Profitând de moartea vărului său, care avea același nume cu al inventatorului, companiile petroliere au prezentat în instanță certificatul de deces al medicului Ion Basgan și procesul s-a închis. Departamentul de Stat al Justiției SUA nu a verificat dacă inventatorul Ion Ștefan Basgan a murit și de aceea românul nostru a fost nevoit să se deplaseze în SUA în anii 1966, 1967, 1969, 1971 și în următorii ani pentru a-și pregăti apărarea, dar în zadar. De fapt, în 1967 un inginer american i-a zis pe când era la Londra: „Ne vom judeca zeci de ani și apoi cu fiii dumitale, dar nu plătim”⁹

În certificatul asupra aplicării în România a metodelor de foraj propuse de Dr. Ing. I. Basgan cu nr. 22.789 din 1934, sunt specificate câteva aspecte prezentate în continuare.

Brevetele de invenție Dr. Ing. I. Basgan cuprind:

I. „Metodele de foraj cu prăjini grele proporționale”,

II. Forajul Rotativ Simultan percutant (forajul sonic).

Aceste brevete de invenții au fost aplicate industrial în șantierele petrolifere în țară de Societatea Petrolifera Română în baza contractului de exploatare vizat cu nr. 17.883 din 22.II.1938 și de Societatea Redevența în baza contractului de exploatare vizat cu nr. 29.545 din 4.III.1938.

Rezultatele aplicării acestor metode de foraj în șantierele acestor societăți au fost realizarea de găuri perfect verticale și o reducere a timpului și prețului de cost cu 30%, confirmat prin articolul publicat în revista Analele Minelor nr. 7 din 1938.

⁸ Idem.

⁹ Ibidem, p. 20.

Ca urmare a acestor progrese realizate, brevetul de invenție a fost prezentat de Președintele Academiei Române Prof. L. Mrazec în sedința Academiei din 11.II.1938 și publicat în Buletin de la Section Scientifique (Tom XIX nr. 9-10).

După 1934 societățile petroliere din România și din străinătate au mărit lungimea și greutatea prăjinilor grele pentru coborârea zonei neutre în interiorul prăjinilor grele în timpul forajului, în conformitate cu cele arătate de brevetul Basgan.

În 16 septembrie 1960 s-a ținut Consiliul Tehnico-Științific al Ministerului Petrolului în care s-a prezentat raportul de expertiză întocmit sub directivele Prof. Ing. Ghe. Pacoste, în care se rezumă¹⁰:

„Idea introducerii unor prăjini grele proporționale cu adâncimea formulată în brevet se traduce în mod practic la coborârea planului neutral (situat între zona comprimată și zona tensionată) cât mai apropiat de sapă, respectiv în porțiunea prăjinilor grele”.

Brevetul Basgan la data acordării la noi în țară în 1934 și în S.U.A. în 1937 a adus pentru acel timp un element de noutate în sensul că a indicat principiul de corelare între adâncimea sondei și greutatea prăjinilor grele care trebuie introduse în garnitura de foraj.

Ca urmare a hotărârilor C.T.S. din 16.X.1960, s-au experimentat două sonde la Roșiori – R. Sărat în 1961.

Experiența de la Roșiori a dovedit că metoda de foraj Basgan aduce un randament de cca. 30% superior economic, astfel cum reiese din rapoartele zilnice și finale ale sondelor.

Aceste rezultate au dus la aplicarea generală în România a metodei de prăjini grele proporționale cu volumul de lichid dislocuit plus presiunea de săpare, ceea ce a dus la economii importante și la creșterea vitezei de foraj prin aplicarea „metodelor de lucru eficiente” astfel cum se indică în articolul „Progrès réalisés dans le forage de puit est l’exploitation des gisements de pétrolé de la Roumanie”, semnat de Dr. Ing. I. Adamache, Ing. N. Roșca și Ing. M. Popescu din broșura întocmită pentru Congresul Mondial al /-lea de la Mexic 1967.

La începutul anului 1973 marele inventator a declarat la TV: *„În SUA am găsit o întreprindere cu obiectiv special de a achiziționa descoperirile și invențiile din răsăritul Europei. Aici, mi s-a declarat că este cunoscut că cele mai multe și interesante invenții și idei inovatoare vin din România”¹¹.*

¹⁰ Gabriel I. Năstase, „Ion Basgan” un inventator de geniu, Editura RAPANA, București, 1997, pp. 73-76.

¹¹ Idem.

Cunoscând și apreciind just valoarea inginerului de geniu român, organizația evreiască Saint i-a propus în anul 1966, la Roma, să accepte să devină „cetățean al Israelului, în schimbul sumei de 10 miliarde de dolari și asigurarea aducerii celor 8,6 miliarde dolari în Israel (Bild am Sonntag, 25-26 mai 1969)”¹².

Inginerul român Ion Ștefan Basgan nu a avut nici o șansă în fața „justiției” americane care a permis companiilor americane să acapareze ilicit realizările științifice și tehnice ale altor țări. Așa, de pildă, invențiile inginerului român vlah Nicola Tesla, din Serbia, au asigurat Statelor Unite profituri enorme pe baza unor tehnologii de vârf, iar Tesla a fost declarat nebun pentru a i se fura mai ușor invențiile, iar SUA acum nu mai sunt obligate să plătească utilizarea a circa 900 brevete de invenție create de marele inventator Nicola Tesla.

Inginerul nostru de geniu a reconsiderat „întregul fenomen și proces, interpretând principiul lui Arhimede din unghiul aplicativ al marilor adâncimi la care se efectuează forajul, enunțând cu o simplitate extremă ceea ce literatura de specialitate consfințește azi drept «efectul Basgan» și punând prin aceasta temeiul forajului cu prăjini metalice grele, proporționale, știința modernă izbutește să pătrundă până la 9.000 de metri adâncime. Comunicată în liniile ei generale, încă la primul congres mondial al petrolului (în 1933), brevetată în țară, în 1934, iar în 1937, în SUA, lucrarea se bucură azi de cea mai mare recunoaștere științifică. Dar Ion Basgan nu avea să se oprească nici la noua barieră «a celor 9.000 de metri». Pornind de la principiul transmiterii și captării la distanță a energiei sonice (fundamentat de George Constantinescu), Basgan reușește să adauge vechiului sistem de foraj Rotary avantajele penetrației verticale a sistemului de foraj sonic. Noul brevet, înregistrat încă în 1967, îngăduia teoretic pătrunderea spectaculoasă spre adâncimi – cine ar fi bănuț acum 60 de ani? – de 15000 de metri”¹³.

Prin inovația tehnologică formidabilă a inventatorului nostru, care a realizat-o cu succes deplin în practică și care a fost pusă în aplicare pe plan internațional, s-au realizat economii colosale și profituri uriașe pentru marile companii americane și nu numai, dar din nefericire nu și pentru România și nici pentru inventatorul genial Ion Ștefan Basgan. Așa cum subliniază Dan Amedeo Lăzărescu „o societate, fie ea capitalistă sau comunistă, care nu își respectă angajamentele și care nu încurajează în mod corect activitatea creativă și de inovație a indivizilor care s-au născut în acea societate este o societate obscurantistă, este blocată, înapoiată, falimentară și regresivă. (...)”

¹² Idem.

¹³ Dorel Dorian, Amintiri despre inventatorul român dr. Ion Ștefan Basgan, în *Orizontul cultural XXI, Revistă a salonului literar – artistic și științific „Dimitrie Cantemir.”*, Anul 1, Nr. 4 decembrie 2012, p. 23.

*Și totuși o societate americană, care nu înțelege să își îndeplinească angajamentele, pe cele mai elementare dintre ele, față de oameni creativi și față de indivizi creativi, care lucrează pentru această societate, are aceeași umbră ciudată*¹⁴.

Printre oamenii de știință români, care au contribuit cu invenții și realizări originale la soluționarea unor probleme majore ale omenirii, și care au fost nedreptățiți de forurile științifice internaționale, se numără și dr. ing. Ion Ștefan Basgan, realizatorul forajului la mare adâncime, care merită să primească Premiul Nobel. Marele savant Ion Ștefan Basgan nu numai că a aplicat teoria sonicității în brevetul său din anul 1934 și apoi din anul 1937, atât în România cât și în SUA, dar a elaborat studii în domeniul forajului pentru alimentarea cu apă.

Ion Ștefan Basgan a fost eminent discipol și colaborator al ilustrului savant George (Gogu) Constantinescu – părintele sonicității – remarcându-se prin numeroase invenții în domeniul industriei petroliere și prin elaborarea „a peste 50 de lucrări tehnico-științifice apărută în publicații de specialitate din diferite țări”¹⁵.

Ca o recunoaștere universală a invențiilor ilustrului inginer român, „în lucrările științifice ale savanților americani Murray Hawkins și Norman Lamont de la Universitatea din Luisiana (California SUA), precum și în cursurile universitare, americane, franceze, germane și rusești (prof. Wolf, prof. Evescenke, prof. S.I. Sisenco ș.a.) s-au evidențiat originea românească a ideii profesorului dr. ing. Ion Ștefan Basgan, precum și contribuția ei la dezvoltarea științei românești”¹⁶.

Savantul George Constantinescu, care a creat sonicitatea – un nou domeniu al mecanicii – și care a dezvoltat și aplicat Teoria Sonicității, a revenit în România pe 8 octombrie 1963, când eminentul inventator Ion Ștefan Basgan i-a prezentat o invenție de a sa care utiliza teoria sonicității pentru forajul rotativ-percutant, invenție care „avea să realizeze, în premieră absolută, transmiterea energiei sonice create la suprafață, prin garnitura de forare, la sapă, punând sapa să oscileze în sus și în jos (fără a ridica garnitura de forare), astfel ca ea să cadă pe verticală, cu o frecvență stabilită, săpând găuri nedeviate. În felul acesta nașterea

¹⁴ Dan Amadeo Lăzărescu, Dr. Ion Ștefan Basgan – inventator și patriot român, XXI, Revistă a salonului literar – artistic și științific „Dimitrie Cantemir”, Anul 1, Nr. 4 decembrie 2012, p. 25.

¹⁵ Gabriel I Năstase, Ion Ștefan Basgan, *op. cit.*, p. 9.

¹⁶ Ibidem, p. 11.

„forajului sonic” și utilizarea prăjinilor grele proporționale au jucat un rol esențial în progresul societății omenești”¹⁷.

În semn de mare „prețuire și recunoaștere a valorii sale universale, Fundația „Ion Basgan”, dl dr. Ion I. Basgan, președinte și conf. univ. dr. Gabriel I. Năstase, președinte executiv, l-a propus pe ilustrul om de știință George (Gogu) Constantinescu să fie primit în cadrul Academiei Oamenilor de Știință din România (AOȘR) ca membru de onoare”¹⁸.

Ideile geniale ale lui Gogu Constantinescu, referitoare la sonicitate, au fost reluate de Ion Ștefan Basgan pentru brevetarea „forajului sonic” în anul 1933 în România și în 1937 în SUA. „Aplicarea acestei invenții a adus profituri uriașe companiilor petroliere americane, iar urmașii lui Basgan se judecă și azi cu acestea pentru plata drepturilor legitime ...”¹⁹.

Ion Ștefan Basgan a cercetat modul în care se aplică principiul lui Arhimede la adâncimile mari și foarte mari la care lucrează garnitura de foraj în noroi (lichid) și a descoperit că locul de aplicare a forței lui Arhimede (forței de plutire) este la sapă, adică în partea cea mai de jos a garniturii de forare, apoi a calculat locul zonei comprimate și cel al zonei neutre (zero). Inventatorul român a adus o interpretare originală (românească) a principiului lui Arhimede în procesul de forare care se numește evident „efectul Basgan”, adică efectul forței hidrostatice (zona comprimată și zona neutră). Potrivit efectului Basgan, „distribuția eforturilor unitare axiale în garnitura de forare nu corespunde cu vechea concepție după care garnitura de forare ar consta numai în tensiune variind de la zero, lângă sapă, până la valoarea maximă de la cârligul de sus al garniturii de forare. După concepția lui Ion Basgan (publicată în tezele invențiilor între anii 1934-1938), la partea inferioară a garniturii de forare, introdusă în lichid fără a atinge talpa, are loc o compresiune maximă la sapă, scăzând până la zero în zona neutră, după care intră în zona aflată în tensiune, care merge până la cârlig”²⁰. De asemenea, inventatorul nostru de geniu a constatat că lungimea acelei zone comprimate din garnitura de foraj crește în funcție de adâncimea de forare fiind cauza devierii găurilor de forare, iar datorită turației garniturii (de aproximativ 300 rotații/minut) se produce flambarea, pierderea echilibrului acestuia și devierea de la

¹⁷ Alexandru Măruță, Gabriel I. Năstase, Ion I. Basgan, *George (Gogu) Constantinescu un inventator român pentru eternitate, Comemorare a ilustrului savant român Gogu Constantinescu, In memoriam: 50 de ani de la moartea lui George (Gogu) Constantinescu*, Universitatea Politehnica, București, 10 decembrie 2015, p. 12.

¹⁸ Ibidem, p. 15.

¹⁹ Ibidem, p. 21.

²⁰ Gabriel I. Năstase, Ion Ștefan Basgan, *op. cit.*, p. 341.

poziția verticală, precum și ruperea prăjinilor și a sapei. Pe baza interpretărilor sale Ion Ștefan Basgan a descoperit unele legi noi în domeniul hidrotehnicii și tehnicii forajului, care se aplică astăzi de companiile petroliere care forează la mari adâncimi și care au câștiguri uriașe. Abia după aproximativ 15 ani savanții americani (H.G. Texter, Ion. L. Homquist, H.G. Handelman, P. Moore etc.) au ajuns la aceleași concluzii și legi descoperite și publicate cu mult timp în urmă (10-20 ani) de către Ion Ștefan Basgan.

Bibliografie

1. Dorian Dorel, *Amintiri despre inventatorul român dr. Ion Ștefan Basgan*, în *Orizontul cultural XXI*, Revistă a salonului literar – artistic și științific „Dimitrie Cantemir”, Anul 1, Nr. 4 decembrie 2012.
2. Lăzărescu Dan Amadeo, *Dr. Ion Ștefan Basgan – inventator și patriot român, XXI*, Revistă a salonului literar – artistic și științific „Dimitrie Cantemir”, Anul 1, Nr. 4 decembrie 2012.
3. Măruță Alexandru, Năstase I. Gabriel, Basgan I. Ion, *George (Gogu) Constantinescu un inventator român pentru eternitate, Comemorare a ilustrului savant român Gogu Constantinescu, In memoriam: 50 de ani de la moartea lui George (Gogu) Constantinescu*, Universitatea Politehnica, București, 10 decembrie 2015.
4. Năstase Gabriel, *Dr. ing. Ion Ștefan Basgan un inventator pentru eternitate*, *Orizont cultural XXI*, Revistă a salonului literar – artistic și științific „Dimitrie Cantemir”, Anul 1, Nr. 4 decembrie 2012.
5. Năstase I. Gabriel, Basgan Ion Ștefan, *Un inventator român pentru eternitate*, Editura Ion Basgan, București, Editura Performantica, Iași, 2004.
6. Năstase I. Gabriel, *„Ion Basgan” un inventator de geniu*, Editura RAPANA, București, 1997.
7. Petrescu-Livadea V, *Noile progrese în tehnica forajului prin procedeul Dr. Basgan*, Extras din *Analele Mielor*, No. 7, 1938.
8. *Analele Minelor din anul 1938*.

REMEMBER GENERAL PROFESOR DR. EMIL MIHULEAC

REMEMBER GENERAL PROFESSOR EMIL MIHULEAC, PhD

Colonel (ret) professor Eugen SITEANU, PhD*

***Abstract:** Generalul profesor dr. Emil Mihuleac a fost, este și va rămâne de-a pururi unul dintre cei mai faimoși și remarcabili oameni de știință români. Am gândit această lucrare ca pe un tribut adus vieții și operei generalului Mihuleac.*

***Cuvinte cheie:** profesorul Emil Mihuleac, viața și opera, Secția de Științe Militare, mare personalitate*

***Abstract:** Professor Emil Mihuleac was, still is, and shall definitely remain forever one of the most brilliant Romanian scientists. I meant this paper as a summary of the life story of general Mihuleac and his works.*

***Key words:** professor Emil Mihuleac, life and works, Military Sciences Section, great personality*

Membrii Secției de Științe Militare îl venerază, îl stimează și îi sunt recunoscători generalului prof. dr. Emil Mihuleac pentru faptul că în anul 1996 a luat inițiativa pentru înființarea Secției de Științe Militare în cadrul Academiei Oamenilor de Știință din România. „În toamna anului 1996 a propus, susținut și organizat Secția de Științe Militare din cadrul Academiei Oamenilor de Știință din România”¹.

* Profesor, membru în Comitetul Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii al Academei Române, membru corresponsent al Academiei Oamenilor de Știință din România, consilier al Asociației naționale a militarilor în rezervă și în retragere “Alexandru Ioan Cuza”, vice-președinte al Asociației Absolvenților Universității Naționale de Apărare “Carol I”, membru al consiliului editorial și redactor șef al Revistei de Științe Militare, email: esiteanu@yahoo.com.

¹ Prof. univ. dr. Marius Băcescu, „Generalul, profesorul și omul de știință Emil Mihuleac”, în lucrarea „Știința conducerii. Știința managementului. Remember

Generalul Profesor dr. Mihuleac a fost o personalitate enciclopedică, care și-a desfășurat activitatea științifică în mai multe domenii (drept, economie, filosofie, științe politice, matematică, management, informatică), dar în special în arta și știința conducerii/ managementului, în care putem afirma că a fost un adevărat promotor în țara noastră.²

În acest domeniu al științei managementului, domnia sa a fundamentat o nouă teorie începând cu anul 1942, când a ținut Conferința «Știința și arta de a comanda. Calitățile șefului». Timp de peste o jumătate de secol domnia sa a elaborat multe volume, articole și comunicări științifice și a susținut o serie de conferințe care au fundamentat acest concept. Generalul Mihuleac se numără printre primele personalități care alături de alte figuri reprezentative din a doua jumătate a secolului XX au contribuit la elaborarea științei managementului din România.

Domnia sa a reprezentat o personalitate eminentă dotată cu o forță de creație remarcabilă, o vastă cultură științifică multi, pluri și interdisciplinară și cu o disciplină severă a muncii științifice.

Cu aproape 40 de ani în urma, la inițiativa neobositului profesor dr. doc. Emil Mihuleac, împreună cu câțiva entuziaști, cercetători și cadre didactice, lua ființa Colectivul interdisciplinar „Știința conducerii”, devenit, ulterior, comisie. Funcționând inițial în cadrul Consiliului Central al Asociației Juriștilor, după 1989 devine Comisia de management în cadrul Academiei Române, condusă de acad. Mihai Drăgănescu și avându-l ca vicepreședinte pe prof. Emil Mihuleac.³

Comisia de management și-a desfășurat activitatea concomitent cu alte forme instituționalizate care aveau preocupări relativ asemănătoare, cum ar fi, de exemplu, Institutul Român de Organizare a Muncii, Centrul de Pregătire a Cadrelor (CEPECA) și Facultatea de Management de la Academia de Științe Economice.

Pe timpul regimului totalitar, acțiunile Comisiei au constituit veritabile raze de soare menite să încurajeze și să mobilizeze lumea academică, specialiștii și studenții cu privire la știința managementului, ca un fundament al perfecționării activității în toate domeniile. În acest context, Comisia a reunit o seamă de personalități marcante ale vieții culturale științifice românești, de diferite înclinații culturale, cu o adevărată cultură interdisciplinară ca: economiști, juriști, sociologi,

Emil Mihuleac 24 iunie 1915 – 17 octombrie 2001”, coordonator Vasile Căndea, Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, București, 2013, p. 66.

² „Știința conducerii. Știința managementului. Remember Emil Mihuleac 24 iunie 1915 – 17 octombrie 2001”, coordonator Vasile Căndea, Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, București, 2013, p. 5.

³ Ibidem, p. 15.

dar și medici, psihologi, ingineri, filosofi, matematicieni, arhitecți, militari etc., ceea ce a asigurat caracterul interdisciplinar al cercetărilor teoretice și aplicative.⁴

Așadar, profesorul Emil Mihuleac, președintele executiv și sufletul Comisiei, a avut o contribuție definitorie la constituirea, configurarea și legitimarea ca știință a managementului în țara noastră.

Cultura și pregătirea de excepție în acest domeniu l-au consacrat printr-o suită de lucrări originale de specialitate (monografii și tratate), devenite lucrări de referință.

Această susținută activitate didactică și de cercetare i-a adus profesorului dr. Emil Mihuleac o recunoaștere academică a meritelor sale, prin alegerea sa ca vicepreședinte al Comisiei de management a Academiei Române iar, mai apoi, ca vicepreședinte al Academiei Oamenilor de Știință, la reînființarea căreia a contribuit din plin împreună și sub conducerea distinsului și celebrului chirurg și om de știință prof. dr. doc. Vasile Câdea.⁵

Prof. dr. Emil Mihuleac (1915-2001) este considerat Decanul Științei Managementului în România, fiind doctor în Drept și în Economic, autorul a circa 20 de cărți despre Știința Conducerii și Management, profesor asociat la Universitatea din New York, chemat de decanul Managementului American, Peter Druker, să țină cursuri în perioada 1999-2000, Fondatorul Comisiei de Management din Academia Română, iar apoi din A.O.Ș.R.⁶

BIBLIOGRAFIE

1. Băcescu, Marius, „Generalul, profesorul și omul de știință Emil Mihuleac”, în „Știința conducerii. Știința managementului. Remember Emil Mihuleac 24 iunie 1915 – 17 octombrie 2001”, coordonator Vasile Câdea, Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, București, 2013, p. 66.
2. Câdea, Vasile, coordonator, „Știința conducerii. Știința managementului. Remember Emil Mihuleac 24 iunie 1915 – 17 octombrie 2001”, Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, București, 2013, p. 5.

⁴ Ibidem, p. 16.

⁵ Ibidem, p. 19.

⁶ Ibidem, p. 28.

ÎN ATENȚIA COLABORATORILOR !

Pentru o mai bună procesare a articolelor și pentru introducerea revistei în baza de date internațională CEEOL, dorim respectarea următoarelor cerințe **obligatorii**:

- ✓ **titlul articolului – română și engleză;**
- ✓ **abstractul – română și engleză;**
- ✓ **cuvinte-cheie (5-6) – română și engleză;**
- ✓ **instituția din care provine autorul;**
- ✓ **e-mail, telefon, fax (o adresă de contact);**
- ✓ **bibliografie.**

1. *Textul*. Se introduce în Microsoft Word, folosind fontul Times New Roman și tastatura standard românească. Nu sunt acceptate fonturile care au mapări neobișnuite (în care caracterele diacritice – ș, ț, ă, î, â și Ș, Ț, Ă, Î, Â – înlocuiesc alte caractere - [,], @, ~, \ ș.a.m.d.). Textul în limba română trebuie să aibă în mod obligatoriu diacritice. Articolul trebuie cules, pur și simplu, fără nicio altă formatare în afara sublinierilor, acolo unde este cazul folosind bold și italic. Paragrafele vor fi delimitate de un Enter, părțile articolului fiind separate între ele prin două-trei paragrafe goale.

2. *Ecuatiile*. Indiferent de locul pe care îl ocupă în cadrul articolului, ecuațiile se introduc numai în Microsoft Equation Editor. La limită, se acceptă ecuații scrise de mână, numerotate și trimise separat de restul articolului).

3. *Figurile*. Sunt acceptate formatele vectoriale standard. În cazul figurilor produse cu o altă aplicație decât Microsoft Word (de exemplu, Corel Draw sau AutoCAD), fișierele respectivelor aplicații vor fi trimise împreună cu restul articolului. Figurile trimise în format electronic vor fi desenate la dimensiunile la care pot fi tipărite, iar dimensiunea textului trebuie să fie între 8 și 12 puncte tipografice. Sunt acceptate și figuri desenate de mână, pe foi separate de restul articolului, cu condiția ca desenele să fie clare și să poată fi ușor identificat locul din cadrul articolului în care trebuie să se regăsească.

4. *Imaginile*. Imaginile scanate trebuie incluse atât în documentul Microsoft Word, cât și trimise separat. Nu se recomandă folosirea imaginilor preluate de pe Internet, deoarece acestea nu satisfac cerințele necesare pentru tipărirea lor (având o rezoluție mult inferioară celei necesare pentru un tipar de calitate). Imaginile de calitate au o rezoluție de minimum 200 dpi. Pentru formatele JPEG și GIF aveți în vedere ca, în urma compresiei, calitatea imaginii să devină rezonabilă.

5. *Numerotarea*. Ecuatiile, figurile, tabelele, titlurile din bibliografie vor fi numerotate cu cifre arabe, astfel:

- între paranteze pătrate pentru bibliografie;
- între paranteze rotunde pentru formule;
- prin exponent, în cazul notelor de subsol;
- precedate de denumire, în cazul observațiilor, figurilor, tabelor etc.

Rugăm autorii să redacteze articolele atât în limba română, cât și în limba engleză.

Mulțumim sponsorilor acestui număr al revistei: dr. Constantin ONIȘOR, dr. Anghel Andreescu, dr. Țical George Marius, dr. Plăviciosu Alexandru, drd. Daniela Georgiana GOLEA, drd. Andrei-Alexandru ȘTEFAN, drd. Ion-Marius NICOLAE, dr. Gheorghe BOARU

Vă mulțumim !

Redactia

Revista de Științe Militare

EDITOR
Secția de Științe Militare
a
Academiei Oamenilor de Știință
din România

CONSILIUL EDITORIAL
PREȘEDINTE DE ONOARE
general (r) prof. univ. dr. H. C. Vasile CÂNDEA

PREȘEDINTE
general (r) prof. univ. dr. Teodor FRUNZETI

REFERENȚI ȘTIINȚIFICI
general (r) prof. univ. dr. Teodor FRUNZETI
general de brigadă (r) prof. univ. dr. Viorel BUȚA

MEMBRI
general (r) prof. univ. dr. Anghel ANDREESCU
general maior (r) prof. cons. dr. Constantin MINCU
general de flotilă aeriană prof. univ. dr. Gabriel-Florin MOISESCU
general de brigadă (r) prof. univ. dr. Viorel BUȚA
locotenent-colonel dr. Cristophe MIDAN, Franța
dr. Karina MARCZUK, Polonia
prof. univ. dr. Adrian GHEORGHE, SUA
Dr. Dana PERKINS, SUA
general de brigadă Bohuslav PRIKRYL, Polonia
general de brigadă Boris DÜRKECH, Slovacia
general de brigadă (r) Rudolf URBAN, Republica Cehă
colonel Gábor BOLDIZSÁR, Ungaria
colonel (r) prof. univ. dr. ing. Eugen SITEANU

COLEGIUL DE REDACȚIE
Redactor șef
colonel (r) prof. univ. dr. ing. Eugen SITEANU
e-mail: esiteanu@yahoo.com

Redactori
colonel (r) prof. univ. dr. Benoni ANDRONIC
e-mail: benoneandronic@yahoo.com
lector univ. dr. Diana Elena ȚUȚUIANU
diana.tutuianu@yahoo.com
dr. Irina TĂȚARU- CSSAS/UNAp "Carol I"

Tehnoredactor
Cristina-Mariana TĂLPAN

Tipar executat la
Tipografia Editurii Academiei
Oamenilor de Științe din România

Revista de Științe Militare apare trimestrial.

COPYRIGHT: sunt autorizate orice reproduceri,
fără perceperea taxelor aferente, cu condiția indicării
precise a numărului și datei apariției revistei din care provin.

Coperta I: Ferdinand I – 150 ani de la nașterea Regelui Ferdinand I
Sursa: www.descopera.ro

Coperta IV: 80 de ani de la înființarea Academiei Oamenilor de Știință din România, 1935 - 2015

*Pentru publicarea de materiale promoționale în cuprinsul revistei,
rugăm agenții economici și pe toți cei interesați să se adreseze redacției
pentru a conveni forma de colaborare.*